

DR. GIONI POPA-ROMAN
FULGA-FLORINA POPA-ROMAN

DANSUL URSULUI

DOSAR DE PATRIMONIU
TRADIȚIE, MAGIE ȘI OAMENI

POVESTEA URSULUI
DIN MUNȚII BACĂULUI

HEMEIUȘ, 2025

www.free-ebooks.fr

**Dr. Gioni Popa-Roman
Fulga-Florina Popa-Roman**

Dansul Ursului

Dosar de Patrimoniu

– Tradiție, Magie și Oameni.

Povestea Ursului din Munții Bacăului

(Cartea nr. 6 din colecția “*Cronicile sacre ale iernii românești*”)

Scris și lansat la Hemeiș – la 18 noiembrie 2025 – unde și tăcerea a început să vorbească.

Cuprins

Prefață.....	5
Capitolul I - Origini și Evoluții.....	10
1. Ursul în mitologia carpatină.....	10
2. Obârșii păgâne și sincretisme creștine.....	14
3. Rădăcini ale obiceiului în zona Troțușului.....	20
4. Transformări în epoca modernă și comunistă.....	27
5. Memoria orală și continuitatea transmisiei tradiției.....	33
Capitolul II - Simbol și Ritual.....	40
1. Ursul – simbol de forță, renaștere și protecție.....	40
2. Structura ritualului de Anul Nou.....	46
3. Masca, dansul, clopotele – semne magice.....	52
4. Ritual de trecere și purificare colectivă.....	59
5. Paralele cu alte rituri zoomorfe din România și Balcani.....	65
Capitolul III - Comunitate și Ierarhie.....	73
1. Satul și ceata – nucleul obiceiului.....	73
2. Ierarhia cetei: ursari, toboșari, flăcăi, îngrijitori.....	80
3. Confecționarea costumelor și pregătirea.....	86
4. Transmisia orală și inițierea tinerilor.....	93
5. Implicarea intergenerațională și solidaritatea locală.....	100
Capitolul IV - Prezent și Patrimoniu.....	108
1. Dansul Ursului în epoca digitală și urbană.....	108
2. Festivalul Ursului de la Comănești.....	115
3. Probleme contemporane: comercializare, braconaj, kitsch.....	122
4. Dosarul UNESCO: demersuri, etape și semnificație.....	130
5. Proiecte de revitalizare și protejare culturală.....	138
Capitolul V - Local și Universal.....	147
1. Obiceiul ca expresie identitară regională.....	147

2.Dansul Ursului în diaspora moldovenească.....	155
3.Comparații cu practici similare în Europa.....	165
4.Tradiția ca formă de rezistență culturală.....	175
5.Dansul Ursului ca resursă educațională și turistică.....	183
Concluzii generale ale cărții.....	195
Postfață.....	202
Post-Scriptum - Marele atu al județului Bacău.....	207
Note bibliografice.....	212
Lista cărți PDF Free a celor doi coautori.....	235
Conținutul și modul de comandă pentru edițiile Regular și Premium ale prezentei cărți.....	238

Dedicație

Toate volumele din colecția „*Cronicile sacre ale Crăciunului românesc*” sunt dedicate celor trei membri dragi ai familiei mele – mamei, Rozina Popa, tatălui, Gheorghe Popa, și fratelui meu, Narcis-Iulian Popa – plecați prematur în Ceruri, dar rămași veșnic vii în sufletul meu.

Rozina Popa

(04.06.1949-08.01.2025)

Narcis-Iulian Popa

(12.07.1975-17.09.2009)

Gheorghe Popa

(21.01.1941-02.06.2019)

Cu ei am trăit cele mai frumoase și luminoase Crăciunuri, acele sărbători de familie care nu se sting niciodată, ci se transformă în rugăciune, în dor și în lumină.

Amintirea lor și a Crăciunurilor petrecute împreună cu ei mă însoțește și mă va însoți mereu cu nostalgie și drag, până la capătul drumului și Dincolo de el.

Ei sunt rațiunea profundă pentru care s-a născut această colecție – o mică ofrandă de iubire, credință și recunoștință.

Gioni Popa-Roman

Prefață

Dansul Ursului este una dintre cele mai puternice și mai recognoscibile expresii ale identității românești de iarnă.

În Munții Bacăului, acest ritual nu este nici divertisment sezonier, nici spectacol folcloric pentru turiști, ci o formă de viață, un limbaj al comunității, o matrice simbolică ce își păstrează continuitatea de secole.

Într-un spațiu unde natura a fost mereu dominantă, neiertătoare și greu de domesticit, ursul a reprezentat pentru locuitorii zonei Troțușului o prezență reală, un rival, un spirit puternic și un partener simbolic al lumii umane.

Din această relație a apărut un ritual ce depășește simpla tradiție și intră în sfera arhaicului: un rit de trecere, un mecanism de protecție colectivă, un moment în care comunitatea își reafirmă ordinea și puterea.

Lucrarea de față își propune să prezinte această tradiție fără cosmetizări și fără filtrări sentimentale.

Dansul Ursului nu este o podoabă a sărbătorilor de iarnă, nu este o rămășiță folclorică și nici o simplă manifestare artistică.

El este rezultatul unei structuri rituale profunde, ancorate în mentalitatea ancestrală a comunităților montane din zona Bacăului.

Pentru cei care trăiesc în această parte a Moldovei, ursul nu a fost niciodată doar animal, mască sau simbol; el a fost forță, pericol, protecție, strămoș, spirit al pădurii și întruchipare a pragului dintre lumi.

De aceea, ritualul nu a fost niciodată tratat ca un joc, ci ca o realitate care trebuie respectată.

Ceata, blănurile, tobele, lanțurile, căderea și ridicarea ursului, rolurile bine definite ale tinerilor, relația dintre „urs”, „ursari” și comunitate – toate sunt elemente care formează o arhitectură coerentă, în care fiecare gest are un rost și fiecare mișcare transmite un mesaj.

Această carte urmărește să documenteze nu doar tradiția, ci și oamenii care o păstrează.

Munții Bacăului, așezările de pe Valea Trotușului, Comăneștiul – cu festivalul său ce a devenit deja reper internațional – și satele care încă trăiesc în ritmurile vechi formează un spațiu cultural unic în România contemporană.

Aici, obiceiul nu a fost doar păstrat, ci trăit.

Au existat generații care au transmis mai departe nu doar mișcări, ci o întreagă concepție despre lume: disciplină, solidaritate, respect pentru tradiție, seriozitate în pregătirea ritualului, conștiința apartenenței la un grup și la un timp sacru al anului.

În multe sate din această zonă, tradiția se repetă exact așa cum a fost învățată acum zeci sau sute de ani: în liniște, fără grabă, cu pregătire atentă, cu responsabilitate și cu un tip de demnitate specifică lumii rurale.

Cu puțin timp înainte de Anul Nou, satele devin ateliere vii: blănurile sunt scoase, reparate, îmborsate; tobele sunt întinse; tinerii repetă ritmul, intrările, momentele de cădere și ridicare; bătrânii supraveghează și corectează.

Ritualul nu se învață din cărți și nici de pe internet; se învață din privire, din practică, din imitare, dintr-o formă de pedagogie orală pe care doar comunitățile tradiționale o mai păstrează.

Dar dansul nu se limitează la sat.

În ultimele decenii, tradiția a pătruns puternic în spațiul urban, iar Comăneștiul a devenit scena principală a acestui fenomen.

Festivalul de la Comănești nu este o invenție contemporană, ci o continuare a unei nevoi reale: aceea de a aduce laolaltă cetele din toate satele muntoase, de a le oferi un spațiu comun în care să se

manifeste și de a transforma obiceiul într-o formă de dialog cultural cu restul țării.

Apariția festivalului a generat noi dinamici: vizibilitate mediatică, interes academic, atenție din partea autorităților culturale, dar și riscuri – comercializare, kitsch, pierderea autenticului.

Cartea analizează toate aceste direcții: modul în care tradiția s-a transformat, presiunile moderne asupra autenticității, apariția formelor comercializate sau excesiv stilizate, tensiunile dintre sat și oraș, rolul social al ritualului în comunitățile tradiționale și funcția lui identitară în lumea contemporană.

Dansul Ursului nu poate fi înțeles doar ca „mască tradițională”; el este, de fapt, un sistem complex de semnificații: o poveste despre forță, moarte și renaștere, o metaforă despre supraviețuire, un mecanism de protecție colectivă, o oglindă a relației dintre om și natură.

Pentru comunitățile din Munții Bacăului, blana de urs nu este costum, ci obiect ritualic.

Greutatea ei, uneori de peste 40 de kilograme, nu este un accident, ci un element esențial al punctului culminant al dansului: căderea și ridicarea.

Când „*ursul*” cade și apoi se ridică, asistăm la o scenă care depășește esteticul: este o reprezentare a morții și renașterii anului, a închiderii unui ciclu și deschiderii altuia.

Toba nu este acompaniament, ci instrument de ritmare a lumii.

Ritmul nu este muzică, ci ordine.

Lanțurile și clopotele nu sunt accesorii, ci instrumente magico-protectoare, cu funcții precise de alungare a răului și de purificare a spațiului comunitar.

Această lucrare analizează tradiția în toată complexitatea ei, fără idealizări și fără denaturări.

Sunt integrate perspective antropologice, etnologice, istorice, sociologice și simbolice, pentru a arăta de ce ursul ocupă un loc aparte

în imaginarul românesc și cum a devenit Valea Trotușului centrul cel mai puternic al acestui rit.

Cartea examinează și direcțiile actuale: folosirea Dansului Ursului ca instrument de branding local, transformarea lui în obiect mediatic, introducerea lui în programe culturale internaționale și discuțiile despre includerea acestuia în lista patrimoniului imaterial al umanității.

Dar, dincolo de toate aceste aspecte, dansul este – și rămâne – o memorie în mișcare.

Un mod prin care o comunitate își afirmă existența, își apără identitatea și își transmite valorile.

În fiecare iarnă, scena se repetă, iar prin repetiție tradiția devine continuitate: blănurile grele, tobele răsunătoare, lanțurile, ritmul sacadat, tensiunea din aer, curajul tinerilor, privirile bătrânilor – toate participă la o ceremonie în care omul și animalul, simbolul și realitatea, frica și forța se întâlnesc într-un singur gest colectiv: acela al renașterii.

Dansul Ursului a supraviețuit pentru că a fost necesar.

A protejat comunitatea atunci când legea naturii era singura autoritate.

A întărit moralul în perioade de sărăcie, foamete, migrație, războaie și pandemii.

A unit generațiile și a dat sens iernii.

A transformat frica în ordine, zgomotul în purificare, masca în identitate.

Această lucrare este dedicată tuturor celor care țin vie tradiția: celor care îmbracă blana, celor care bat toba, celor care conduc ceata, celor care stau la poartă și așteaptă dansul, celor care documentează, fotografiază, filmează, cercetează, protejează și transmit mai departe ceea ce le-a fost dat.

Este dedicată comunităților care nu au renunțat la rădăcini și care au înțeles că identitatea nu se afirmă prin cuvinte, ci prin ritualuri.

Dansul Ursului nu este doar un patrimoniu local; el este o parte a patrimoniului nevăzut al României.

Într-o lume în care totul se schimbă, în care tradițiile se diluează și comunitățile se fragmentează, păstrarea acestui rit devine nu doar un act cultural, ci un act de continuitate și demnitate.

Înțelegerea lui, respectarea lui și transmiterea lui în forma autentică sunt responsabilități ale noastre, ale tuturor celor care cred că un popor are nevoie de propriile simboluri pentru a rămâne întreg.

Iar când ursul cade și se ridică, odată cu el se ridică și comunitatea.

Se ridică memoria.

Se ridică anul nou.

Se ridică această parte profundă a României care încă știe să danseze în ritmul naturii și să primească iarna nu cu frică, ci cu forța celor care nu au uitat de unde vin.

Autorii

Capitolul I

Origini și Evoluții

1. Ursul în mitologia carpatină

În mitologia carpatină, ursul nu este doar un animal, ci o forță primordială, un strămoș simbolic al omului și o expresie a legăturii profunde dintre ființa umană și sălbăticia sacră a munților.

La geto-daci, el era considerat totemic – o ființă de cult, purtătoare a puterii divine și a spiritului protector al comunității.

Ursul era, în același timp, temut și venerat.

În confruntarea dintre om și natură, el reprezenta forța neatinsă, echilibrul dintre viață și moarte, dintre instinct și înțelepciune.

A-l invoca, a-l imita sau a-l purta sub formă de blană însemna, în fond, a te împărtăși din energia sa vitală.

Numeroase tradiții orale din Moldova, Bucovina și Transilvania vorbesc despre „*fratele urs*”, o entitate care trăiește în pădure, dar aparține, prin spirit, aceleiași familii cu omul.

În basmele arhaice, ursul nu este doar un animal puternic, ci și un înțelept care cunoaște tainele pădurii și ale iernii.

În anumite legende, el este fiul Soarelui și al Pământului, trimis să păzească echilibrul naturii.

În altele, e chiar o ipostază a zeului Zalmoxis, cel care cobora în peșteră pentru a renaște.

Imaginea sa, masivă și lentă, ascunde o forță cosmică și o blândețe inițiatică — ambele trăsături prezente în dansul contemporan al Ursului din Valea Troțușului.

Cultul ursului este străvechi, răspândit pe tot arealul circumpolar și documentat arheologic în cultura paleolitică.

În peșterile din Munții Apuseni, la Coliboaia sau Peștera Urșilor, oasele dispuse ritual sugerează existența unei forme de venerare a animalului încă din preistoria europeană.

În spațiul carpato-danubian, acest cult s-a conservat nu prin temple, ci prin gesturi și obiceiuri: interdicția de a pronunța numele ursului, folosirea de eufemisme („*Moș Martin*”), respectarea unui „*post*” în ziua în care era văzut primul urs al primăverii.

Etnologii moderni au remarcat că, în conștiința populară, ursul concentrează o triplă funcție: *protecție, vindecare și renaștere*.

Ca protector, el apără gospodăria și oamenii de duhurile rele; ca vindecător, este invocat în descântece și practici medicale (părul de urs, grăsimea de urs, gheara de urs sunt simboluri curative); iar ca simbol al renașterii, el traversează iarna dormind, doar pentru a reveni la viață odată cu lumina noului an — o imagine perfect suprapusă peste ciclul agrar al morții și reînvierii naturii.

În satele din Valea Muntelui, bătrânii povestesc că „*ursul a fost primul paznic al satului*”, cel care anunța primejdiile și veghea asupra cirezilor.

De aici, ideea că a-l imita în dans e o formă de continuitate spirituală.

Când tinerii își pun blana grea și pornesc în pas sacadat, comunitatea întregă participă, conștient sau nu, la o reînviere ritualică a strămoșului totemic.

Mișcarea ritmică, aproape hipnotică, este moștenirea unei vechi dansuri de putere, o comunicare între om și natură, între viu și invizibil.

În simbolismul popular, ursul este și *judecătorul cosmic*.

În unele basme, el este chemat să împartă dreptatea între oameni și animale, să hotărască cine merită iertare și cine nu.

Prin urmare, el devine o imagine a echilibrului moral, un substitut al divinității în fața haosului lumii.

În această ipostază, dansul ursului capătă și o dimensiune morală: comunitatea își reafirmă solidaritatea și ordinea printr-un ritual care transformă violența instinctuală în armonie socială.

În Carpați, ursul a fost dintotdeauna și un *stăpân al timpului*.

În credința populară, momentul hibernării marchează începutul „*anului frigului*”, iar ieșirea lui din bârlog – semnul că soarele se întoarce.

Astfel, Ursul este ceasul viu al naturii, întruparea ciclicității cosmice.

Dansul de Anul Nou, plasat simbolic între moartea și renașterea anului, repetă această mișcare cosmică: moartea ritualică a ursului (care cade, doborât de toboșar) și învierea sa sub aplauzele mulțimii sunt ecouri ale mitului solar și agrar al regenerării.

De altfel, etnologii au observat o analogie strânsă între *ursul carpatic* și figurile mitologice din alte culturi indo-europene: Baloo la indieni, Medved în miturile slave, Arctos la greci – toate având rădăcina comună în termenul proto-indo-european *h₂értkos*, care a dat și denumirea constelației Ursa Major.

Conexiunea cu cerul, cu steaua polară, nu e întâmplătoare: ursul ghidează oamenii în întuneric, la fel cum constelația sa a fost folosită ca reper al orientării.

În mitologia populară românească, el este „*cel care nu se pierde niciodată*”, așa cum și comunitatea care-i poartă dansul refuză pierderea rădăcinilor sale.

În esență, Ursul din mitologia carpatină nu e un animal, ci un *principiu de viață*.

El reprezintă forța brută domesticită prin rit, instinctul transformat în înțelepciune, violența convertită în armonie.

Când omul își pune blana și devine „*urs*” pentru o zi, el nu doar joacă un rol, ci participă la o reînnoire ontologică.

În acel moment, individul încetează să mai fie simplu spectator al naturii și devine parte din ordinea ei.

Această dimensiune sacră se regăsește și în gesturile precise ale dansului: lovitura de tobe care învie spiritul, zgomotul de clopote

ce alungă răul, răsucirea lentă a corpului mascat – toate sunt coduri ancestrale, păstrate instinctiv.

Niciun pas nu e întâmplător, nicio privire nu e doar teatrală.

Sub stratul folcloric, dansul păstrează memoria unui *ritual inițiativ*: omul se confruntă cu moartea simbolică, cade, apoi renaște sub forma ursului, adică a forței reînnoite.

În timpurile vechi, bătrânii spuneau că, dacă în noaptea dintre ani se aude ursul dansând, anul va fi bun.

Zgomotul său era semn de viață, de trezire a lumii.

Astăzi, când cetele urșilor coboară din satele de munte în Comănești, Târgu Ocna sau Bacău, același sunet răsună ca un ecou din preistorie: bătaia de tobe și tropotul urșilor reamintesc că lumea nu poate începe un nou an fără să repete acest dans al renașterii.

Dansul Ursului nu este o invenție folclorică, ci o *moștenire mitologică* care a supraviețuit tuturor transformărilor istorice.

Sub blana grea se ascunde un adevăr vechi de milenii: omul, oricât de modern ar deveni, are nevoie de ritual pentru a rămâne viu spiritual.

În această comuniune dintre om și animal, dintre rit și istorie, dintre pământ și cer, se naște una dintre cele mai puternice expresii ale identității carpatine.

2.Obârșii păgâne și sincretisme creștine

Dansul Ursului, așa cum îl cunoaștem astăzi în satele de pe Valea Troțușului, poartă în sine urmele unei duble genealogii

spirituale: una *păgână*, *arhaică*, legată de cultul animalelor și de riturile de reînnoire a timpului, și una *creștină*, integrată în calendarul sărbătorilor de iarnă, în preajma Anului Nou și a Bobotezei.

Această suprapunere de sensuri, de credințe și de gesturi face ca obiceiul să nu poată fi redus la un simplu dans popular; el este, de fapt, un *palimpsest cultural* – o scriere stratificată în care fiecare epocă și-a adăugat propriul strat de interpretare.

La originea ritualului se află un *cult al regenerării naturii*, practicat de comunități pastorale din zona carpatică cu mii de ani în urmă.

Iarna era percepută ca o perioadă a morții lumii, iar începutul noului an agrar trebuia inaugurat printr-un act simbolic de „înviere”.

Ursul, ființă care hibernează, adică „moare” și revine la viață odată cu lumina, a devenit un *arhetip al renașterii ciclice*.

Dansul care reproduce mișcările lui de trezire, de forță și de atac nu era inițial un spectacol, ci un *ritual magic de fertilitate*: mișcarea ursului trezea pământul, trezea semințele, alunga frigul și răul, aducând viața înapoi în lume.

Etnologii (de la Simion Florea Marian la Romulus Vulcănescu) au identificat urme ale acestor practici în toată zona carpatică.

Înainte de creștinism, oamenii se mascau în animale pentru a înșela duhurile iernii, pentru a se apăra de boli și de spiritele morților care colindau printre vii.

În acel context, masca de urs era considerată *cea mai puternică armă magică* – un talisman colectiv care îmbina forța brută cu sacralitatea naturii.

Bătaia tobelor, răgetele, zgomotele și dansul agresiv aveau rolul de a speria răul, de a „*cutremura*” lumea de dincolo, reactivând ordinea cosmică.

Această perspectivă magico-religioasă a fost absorbită, de-a lungul secolelor, de *ritualurile creștine ale iernii*, fără a fi complet anihilată.

Creștinismul timpuriu, confruntat cu o lume rurală puternic atașată de rituri păgâne, nu a distrus complet tradițiile, ci le-a *asimilat*, dându-le noi semnificații.

Astfel, sărbătorile dedicate solstițiului de iarnă s-au transformat în sărbători ale Nașterii Domnului, iar vechile ceremonii de reînnoire cosmică s-au resemnificat ca ritualuri de curățire spirituală și binecuvântare.

În acest proces, dansul ursului s-a convertit dintr-un rit păgân într-o *manifestare populară de Anul Nou*, dar a păstrat esența sa primitivă: lupta dintre viață și moarte, dintre lumină și întuneric.

Sincretismul religios care a rezultat din această împletire este fascinant.

În unele sate băcăuane, bătrânii spun că „*ursul joacă pentru Dumnezeu*”, iar în altele, că „*ursul se bate cu diavolul din anul vechi*”.

În realitate, ambele interpretări coexistă și trimit la același nucleu simbolic: confruntarea dintre forțele întunecate ale iernii și lumina care renaște odată cu noul an.

Când ursul cade la pământ, doborât de bătăile de tobă, și apoi se ridică brusc, momentul este perceput de comunitate ca o *moarte și o înviere*.

Este, într-un sens arhaic, o parodie cosmică a Învierii, o transpunere populară a misterului pascal într-un context agrar și comunitar.

Totodată, în multe zone montane, dansul ursului precede *Ajunul Bobotezei*, o perioadă încărcată de simboluri de purificare prin apă.

Ursul, animal care se scaldă în zăpadă sau în râuri, devine o figură liminală între „*lumea curățată*” și „*lumea încă păcătoasă*”.

În tradiția populară, după ce ursul „joacă” la poarta casei, gospodina stropește cu apă curată sau tămâiază locul – semn că magia păgână și credința creștină coexistă, lucrând împreună la același scop: *înlăturarea răului și chemarea norocului*.

În documentele medievale și în cronicile mănăstirilor din Moldova, se fac referiri la obiceiuri de Anul Nou care „*mimau viața fiarelor pădurii*”, iar în unele sate, preoții au încercat chiar să interzică practicile de „*mascare în diavoli și animale*”, considerându-le reminiscențe păgâne.

Dar interdicțiile nu au rezistat.

Satul românesc a avut mereu o înțelepciune proprie: a înțeles că sacralul și profanul nu se exclud, ci se completează.

Dansul Ursului a supraviețuit pentru că nu a fost niciodată o blasfemie, ci un *ritual de protecție colectivă*, adaptat la noile forme ale credinței.

Într-un sens mai profund, dansul marchează o *continuitate spirituală* între două moduri de a privi lumea: cel arhaic, care se raporta la natură și la ciclurile cosmice, și cel creștin, care se raportează la divinitate și mântuire.

Ursul, ca simbol, a reușit să le împacă.

El rămâne un mediator între lumi – între păgân și creștin, între animal și om, între instinct și rugăciune.

Când flăcăii poartă blana și tropăie pe ulițele înzăpezite, sub privirea copiilor și a bătrânilor, scena devine o *liturgie populară*, un fel de Liturghie a Pământului, în care omul aduce ofrandă naturii și lui Dumnezeu deopotrivă.

De aceea, obiceiul nu poate fi înțeles doar etnografic, ci și teologic.

Ursul care moare și învie este o imagine inversată a Hristosului popular, o transpunere rustică a misterului mântuirii într-un limbaj al trupului, al sunetului și al comunității.

Creștinismul, în loc să distrugă această expresie, i-a dat o *nouă valoare morală*: ursul nu mai simbolizează doar forța naturii, ci și curajul omului de a înfrunta răul.

De aceea, în multe sate, se spune că „unde joacă ursul, nu intră boala și nici duhul rău”.

Din punct de vedere antropologic, această *simbolică duală* reflectă capacitatea poporului român de a asimila fără a anula, de a suprapune fără a distruge.

Dansul Ursului este una dintre cele mai clare dovezi de *sincretism cultural funcțional*: vechiul cult al animalului totemic coexistă pașnic cu riturile creștine, iar rezultatul nu este o confuzie, ci o sinteză vie.

La nivelul conștiinței colective, obiceiul marchează începutul anului ca *moment de trecere și curățire*, iar această funcție îl leagă de toate marile mitologii ale lumii.

În Japonia, festivalul *Oni Matsuri* din orașul Toyohashi pune în scenă ritualuri de alungare a răului, în care personaje demonice („oni”) apar și sunt gonite prin reprezentații tradiționale, strigăte rituale și mișcări teatrale specifice acestui obicei vechi de secole.

În Sardinia, în satul *Mamoiada*, grupurile de *Mamuthones* defilează în timpul carnavalului purtând blănuri întunecate și clopote grele prinse pe spate, într-un ritual străvechi asociat cu protecția comunității, alungarea nenorocului și reînnoirea simbolică a ciclului naturii.

În Bulgaria, tradiția *Kukerilor* aduce în fața satelor bărbați mascați în costume impunătoare, cu clopote mari și dansuri ritmate, menite să izgonească spiritele rele și să asigure fertilitatea pământului și belșugul anului care urmează.

Toate aceste rituri, despărțite geografic, împărtășesc aceeași matrice arhaică – cea a luptei ciclice dintre viață și moarte, dintre iarnă și primăvară.

Ursul moldovenesc e, așadar, o verigă locală a unei mari religii universale a naturii.

În contextul modern, această fuziune păgâno-creștină continuă să fascineze.

Nici Biserica, nici știința, nici turismul nu au reușit să o epuizeze.

Oamenii simt instinctiv că, în acel dans, există ceva mai mult decât folclor: o *rugăciune ascunsă în mișcare*, o relicvă vie a unei credințe cosmice.

Când cetele pornesc pe ulițe și sunetele tobelor se amestecă cu colindele, satul devine un templu deschis.

Ursul, în blana sa grea și strălucitoare, nu este nici păgân, nici creștin — este omul însuși, prins între pământ și cer, care dansează pentru ca lumea să nu moară.

3.Rădăcini ale obiceiului în zona Troțușului

Valea Troțușului, aflată între culmile împădurite ale Carpaților Orientali, este una dintre cele mai vechi vetre de civilizație rurală din Moldova.

Această regiune a păstrat un patrimoniu etnografic de o densitate rară, unde fiecare sat – Asău, Dărmănești, Comănești,

Agăș, Palanca – are propriul dialect cultural și propria versiune a Dansului Ursului.

În această vale, tradiția nu este o relicvă, ci un *organism viu*, transmis neîntrerupt prin sânge, voce și ritm.

Primele mărturii documentare despre prezența „*jocurilor cu măști și urși*” în zona Trotușului datează din secolul al XIX-lea.

În arhivele Eparhiei Romanului și Bacăului apar mențiuni despre „*ceata flăcăilor mascați care intră în satele de munte cu urși și tobe, de la Crăciun până la Bobotează*”.

Unele rapoarte administrative ale vremii descriau fenomenul ca pe o formă de „*obicei de iarnă*”, tolerată pentru „*înveselirea poporului*”, dar privită cu suspiciune de autorități, din cauza caracterului său zgomotos și necontrolat.

Totuși, în satele izolate din munți, Dansul Ursului nu a fost niciodată doar distracție; el a rămas un *rit de apartenență și de forță colectivă*, un mod de a marca sfârșitul anului vechi și începutul celui nou printr-o regenerare simbolică a comunității.

Etnografii interbelici, precum Constantin Brăiloiu și Mihai Pop, au consemnat descrieri amănunțite ale cetei de la Comănești și ale celor din Asău și Dărmănești.

În notele lor, Dansul Ursului apare ca un fenomen *unic prin amploare și complexitate*, comparabil doar cu „*jocurile caprei*” din nordul Moldovei sau cu „*cerbul*” din Transilvania.

Deosebirea esențială era însă tonul grav, aproape solemn, al ursului: acolo unde alte obiceiuri apelau la umor, la farsă și la

grotesc, dansul din Valea Trotușului păstra o energie grea, ritualică, de o frumusețe aproape arhaică.

Blana de urs, în sine, are o istorie legată de economia și mediul local. Munții Trotușului au fost, timp de secole, o zonă de vânătoare.

În Evul Mediu, voievozii Moldovei organizau aici „goane domnești”, iar trofeele erau oferite ca daruri boierești.

Ursul, însă, a rămas în conștiința țăranilor nu ca pradă, ci ca *stăpân al pădurii*.

De aceea, folosirea blănii lui în ritual nu era o lipsă de respect, ci o continuare a legăturii sacre cu animalul: a te îmbrăca în blana ursului însemna a-ți asuma, pentru o clipă, forța și spiritul muntelui.

În unele sate, există mărturii orale care plasează obiceiul în vremurile de după *războaiele ruso-turce*, când soldații întorși din campanii aduceau tobe, uniforme și influențe militare.

Bătaia de tobă, astăzi element central al dansului, ar fi fost introdusă în acea perioadă, înlocuind vechile bâte de lemn și sunetele de fluier.

Astfel, obiceiul s-a transformat într-un *spectacol coregrafic sincronizat*, dar a păstrat miezul său spiritual – „*moartea și învierea*” ursului, ca marcă a trecerii timpului.

În satul Asău, bătrânii povestesc că primele cete organizate de urși coborau „*de la munte la vale*”, dinspre pădurile de fag, pe 29 decembrie, și că, la început, fiecare ceată mergea doar în satul vecin, ca semn de prietenie și schimb de daruri.

Dansul era considerat un *act de binecuvântare reciprocă*: acolo unde juca ursul, acolo avea să rodească ogorul și să crească pruncii sănătoși.

Acest sens agrar-magico-religios s-a păstrat, chiar dacă astăzi dansul a devenit un eveniment turistic.

Odată cu dezvoltarea industriei forestiere și miniere din zona Comănești-Târgu Ocna (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX), obiceiul a intrat într-o nouă fază.

Cetele s-au organizat după modelul „*batalioanelor de muncitori*”, iar costumele au început să fie fabricate din materiale mai grele, cu oglinzi, ținte și clopote metalice.

Această schimbare a dat naștere formei moderne a Dansului Ursului – cea pe care o vedem astăzi în festivalurile de iarnă.

Tot atunci s-a fixat și structura *ierarhică* a cetei: conducătorul (ursarul), urșii dansatori, toboșarii și însoțitorii.

În primele decenii ale secolului XX, cercetările Școlii Sociologice de la București, coordonate de Dimitrie Gusti, au documentat sistematic viața satelor de munte din România — de la Nereju și Fundu Moldovei până la Drăguș și Cornova — surprinzând structuri sociale, ocupații tradiționale și obiceiuri ale comunităților rurale ale epocii.

Deși aceste campanii monografice nu au avut loc direct în Comănești, ele au oferit un cadru metodologic și un model de lucru care a influențat generații întregi de etnografi.

În zona Troțușului, documentarea organizată a patrimoniului etnografic s-a consolidat mult mai târziu, odată cu înființarea, în 1984, a Muzeului de Etnografie și Artă Contemporană „Dimitrie N. Ghika” din Comănești, instituție care astăzi conservă și expune obiecte specifice ocupațiilor tradiționale și obiceiurilor de iarnă de pe Valea Troțușului, inclusiv tradiția spectaculoasă a Dansului Ursului.

Rezultatele lor, publicate parțial în revistele vremii, confirmă că obiceiul are rădăcini precreștine, dar o formă consolidată în epoca modernă.

De asemenea, s-a observat o legătură directă între *topografia locului* și structura dansului: satele dispuse pe versanți și văi, în trepte, determină desfășurarea procesională a cetei – coborârea simbolică a ursului din munte către oameni, ca aducător de viață și de belșug.

Un element aparte al zonei Troțușului este *densitatea și varietatea costumelor*.

Pe Valea Troțușului, în Comănești, Dărmănești, Asău și satele din jur, urșii poartă, de regulă, blănuri grele, naturale – adesea blană întreagă de urs, prinsă cu curele, ținte și canafi mari roșii.

Cetele își amplifică spectacolul cu zurgălăi, tălângi, clopoței și panglici multicolore, iar în unele sate urșii sunt conduși în lanțuri de către ursari.

Ritmul tobelor, greutatea blănurilor și modul în care sunt mânuiți urșii dau jocului, mai ales la Dărmănești și Asău, un caracter mai puternic, energic, aproape războinic.

Această diversitate arată că obiceiul nu a fost niciodată uniformizat; fiecare sat și-a construit propria versiune, dar toate împărtășesc *aceeași matrice mitologică*: confruntarea simbolică dintre moarte și renaștere, frig și căldură, întuneric și lumină.

În perioada comunistă, autoritățile au încurajat organizarea de festivaluri și „*serbări ale datinilor și obiceiurilor de iarnă*”, folclorul fiind prezentat oficial drept expresie a culturii „*poporului muncitor*” și integrat în rețele de festivaluri locale și regionale.

Cetele de urși din Moldova și din zone precum Valea Trotușului au început să fie tot mai des invitate la astfel de manifestări, unde jocul lor era prezentat pe scene, în parade și programe artistice, alături de capre, cerbi și alte măști de Anul Nou.

Adaptarea la cadrul oficial nu a însemnat însă dispariția sensului profund al obiceiului.

Așa cum s-a întâmplat și cu alte tradiții românești, vechea manifestare s-a „*încadrat organic*” în noile condiții de viață, păstrând ceea ce era esențial în structura și funcția ei ritualică.

În spatele decorului festiv impus, fiecare sat și-a transmis mai departe propriile variante de joc, ritmurile și credințele legate de urs.

Sub reflectoare și pancarte ideologice, flăcăii din cete continuau să intre în blană cu aceeași seriozitate: pentru ei, dansul

nu era doar spectacol pentru public, ci rămânea un act de identitate, de apartenență la comunitate și la un timp sacru al iernii.

După 1989, odată cu redeschiderea spațiului cultural, Dansul Ursului a revenit la viața sa comunitară autentică.

În fiecare iarnă, în Comănești are loc o *defilare a cetelor* care a devenit celebră în întreaga țară.

Zeci de grupuri urcă și coboară pe bulevardul central, în sunet de tobe și clopote, iar orașul devine, pentru câteva zile, un imens altar în mișcare.

Dincolo de spectacol, evenimentul are o dimensiune profundă: el confirmă că această vale nu a pierdut legătura cu trecutul său sacru.

Privind genealogia obiceiului, se poate spune că *Valea Trotușului este inima Dansului Ursului*, locul unde ritualul a prins rădăcini adânci, hrănite de geografie, istorie și spirit.

Pădurile dese, iernile lungi și izolarea naturală au făcut posibilă conservarea unei culturi a rezistenței prin tradiție.

Fiecare ceată este, în fond, o arhivă vie a satului; fiecare blană – un document al memoriei colective.

În ultimii ani, tot mai multe muzee etnografice și instituții culturale din România au început să lucreze direct cu copiii, prin ateliere dedicate datinilor de iarnă, confecționării de măști și descifrării simbolurilor lor.

Proiecte precum modulele educaționale despre „*datini și credințe de Crăciun și Anul Nou*”, derulate de muzee etnografice din

țară, sau programele de educație patrimonială dedicate patrimoniului imaterial, îi ajută pe elevi să înțeleagă că obiceiuri precum jocul ursului nu sunt doar „spectacole de sezon”, ci forme de memorie vie.

În același timp, școli, palate ale copiilor și asociații culturale din Moldova și de pe Valea Trotușului au început să includă obiceiurile de Anul Nou în proiecte educaționale, spectacole și concursuri, transformând Dansul Ursului într-un exemplu concret prin care tinerii învață ce înseamnă patrimoniu imaterial, identitate locală și responsabilitate față de tradiție.

Astfel, rădăcinile obiceiului nu sunt doar istorice, ci *vii*, crescând odată cu fiecare generație.

În Trotuș, tradiția nu este un decor al trecutului, ci o formă de viață care pulsează la fiecare sfârșit de an.

Aici, între păduri și munți, între om și urs, s-a născut unul dintre cele mai puternice simboluri ale sufletului românesc: dansul care face timpul să se oprească o clipă, doar pentru a-l porni din nou.

4.Transformări în epoca modernă și comunistă

Drumul Dansului Ursului către contemporaneitate nu a fost o simplă supraviețuire a tradiției, ci o adaptare complexă la presiuni sociale, politice și economice.

În secolul XX, odată cu industrializarea și cu politicile de uniformizare culturală impuse de statul modern și apoi de regimul comunist, obiceiul a traversat o perioadă de profundă metamorfoză.

Din ritual agrar, legat de fertilitate și protecție colectivă, el s-a transformat treptat într-un *simbol al identității populare românești*, preluat, reinterpretat și uneori instrumentalizat de autorități.

În primele decenii ale secolului trecut, când lumea rurală a început să se deschidă spre oraș, dansul a părăsit treptat exclusivitatea satului.

În orașele din vale – Comănești, Dărmănești, Onești, Târgu Ocna – au apărut grupuri mixte formate din tineri proveniți din medii diferite, care aduceau obiceiul pe scenele târgurilor și serbărilor școlare.

Pentru prima dată, dansul ursului a fost privit nu doar ca o ceremonie de iarnă, ci ca un *spectacol folcloric*.

Această deschidere a avut o dublă consecință: pe de o parte, a contribuit la răspândirea obiceiului și la recunoașterea lui regională; pe de altă parte, a început un proces subtil de *dezvrăjire*, de desprindere de contextul sacru și de transformare într-un act estetic.

După instaurarea regimului comunist, cultura tradițională, inclusiv obiceiurile de iarnă, a devenit subiectul unei politici de stat ce urmărea colectarea, clasificarea și valorificarea lor în conformitate cu ideologia oficială.

Organizațiile de partid-stat de cultură au urmărit transformarea tradiției populare în element de identitate național-socialistă, apreciind-o ca manifestare a „*geniului poporului*” și eliminând sau minimalizând explicit componentele considerate religioase, mitice sau mistice.

În acest cadru mai larg, obiceiul jocului urșilor, prezent în regiuni precum Valea Trotușului, a fost inclus în programul cultural al statului, beneficiind de vizibilitate în festivaluri, filme documentare și apariții publice — ceea ce a contribuit, paradoxal, la conservarea sa, chiar dacă într-o formă adaptată la cerințele epocii.

Totuși, spre deosebire de alte tradiții distruse sau uitate, Dansul Ursului a rezistat.

Motivele sunt profunde.

În primul rând, pentru locuitorii din Valea Muntelui, obiceiul era legat de identitatea lor, nu de ideologia momentului.

Niciun decret nu putea anula memoria colectivă.

În al doilea rând, autoritățile au descoperit că spectacolul era prea iubit pentru a fi interzis.

Într-o epocă a austerității și a fricii, sunetul tobelor și tropotul urșilor aduceau o formă de *descătușare colectivă*, un carnaval tolerat pentru că servea și nevoii de divertisment a poporului.

Astfel, în deceniile '70-'80, dansul a intrat într-o fază paradoxală: *subversiv prin autenticitate*.

Pe scenă, flăcăii jucau pentru aplauzele oficiale, dar în satele lor continuau să joace pentru zei, pentru bunici, pentru munte.

În spatele măștilor grele și al blănurilor cu oglinzi, spiritul arhaic nu dispăruse.

Oamenii știau că, de Crăciun și de Anul Nou, „*ursul trebuie să bată din nou*”, indiferent cine filmează, indiferent cine aplaudă.

Etnologii care au cercetat fenomenul în acei ani – între care se remarcă Ion Ghinoiu și Sabina Ispas – au observat că ritualul și-a păstrat *structura inițială*: urșii care joacă, ursarul care conduce, toboșarii care dau ritmul și moartea-renașterea simbolică.

În spatele decorului impus, schema mitică nu s-a pierdut.

Ceea ce s-a modificat a fost *contextul performativ* – de la curtea gospodarului la scena Casei de Cultură, de la ulița satului la bulevardul orașului.

În acea perioadă s-a născut și fenomenul „*cetei competiționale*”, mai ales la Comănești.

Fiecare grup dorea să aibă cele mai frumoase blănuri, cele mai grele clopote, cei mai buni toboșari.

Concursul a generat o estetică a forței și a rezistenței: dansatorii purtau costume de peste 30-40 de kilograme, iar antrenamentele durau săptămâni.

Dincolo de latura spectaculoasă, această competiție a devenit o formă de *disciplină comunitară* – o expresie a spiritului de echipă și a mândriei locale.

Pe de altă parte, industrializarea regiunii a schimbat structura socială.

Mulți tineri din satele montane au devenit muncitori în mine, fabrici și uzine.

În aceste medii, dansul ursului a devenit un *liant identitar*: muncitorii de la Combinatul Chimic Onești sau de la Mina Asău organizau cete proprii, care jucau la serbările întreprinderilor.

Într-un regim care glorifica „omul nou”, dansul reușea să reactiveze omul vechi – cel care își recunoaște rădăcinile și care își afirmă libertatea prin ritm.

Cenzura, paradoxal, a contribuit și ea la conservarea limbajului simbolic.

Fiind incapabilă să decodifice complet sensurile arhaice, puterea politică a lăsat să supraviețuiască în dans imagini și gesturi de *rezistență culturală*.

În perioada în care religia era marginalizată, dansul ursului a continuat să ofere o formă de sacru colectiv: în lipsa bisericii libere, ulița devenea altar; în lipsa clopotului, bătaia tobelor ținea loc de rugăciune.

În ultimele decenii ale regimului comunist, jocul ursului de pe Valea Trotușului a început să fie tot mai des prezentat în presa cultural-turistică a vremii, în reviste de tipul *România pitorească*, care publicau reportaje despre datinile de iarnă și jocurile cu măști din Moldova și din Carpați.

Cetele de urși din zonă – mai ales cele care aveau să facă faimos ulterior numele Comăneștiului – erau surprinse în fotografii alb-negru: tineri în blănuri grele, aliniindu-se în zăpadă, cu tobe și clopote, într-un decor de iarnă aspră.

După 1990, odată cu deschiderea mediatică, imaginea acestor „urși” a depășit treptat granițele țării.

Agenții de presă și televiziuni străine au început să realizeze reportaje despre festivalul de la Comănești, transformând jocul

ursului într-un simbol regional recognoscibil și într-un reper exotic al iernii românești în presa internațională.

Dincolo de toate aceste medieri, esența obiceiului s-a păstrat în satele care nu au renunțat la *ritualul autentic* – cel din noaptea dintre ani, când urșii pornesc pe uliță fără public și fără reflectoare.

În aceste sate, bătrânii veghează ordinea dansului, iar fiecare bătaie de tobă e însoțită de o rugăciune mută.

Copiii sunt aduși să vadă, să simtă și să învețe, pentru ca legătura cu rădăcina să nu se rupă.

Privind retrospectiv, perioada comunistă a fost pentru Dansul Ursului un *laborator dublu*: al pierderii și al conservării.

A pierdut spontaneitatea absolută, dar a câștigat recunoaștere și forță vizuală.

A fost folosit de propagandă, dar și-a folosit propaganda pentru a supraviețui.

A fost uniformizat în exterior, dar a rămas viu în interior.

Astfel, după 1989, odată cu libertatea recâștigată, dansul a explodat din nou în toată autenticitatea sa.

Mulți dintre bătrânii ursari au povestit, în interviuri recente, că în comunism „*se juca pentru stat, dar se simțea pentru sat*”.

Această frază simplă concentrează întreaga complexitate a perioadei: tradiția nu a fost niciodată complet confiscată; ea a respirat prin oamenii care o trăiau.

În epoca modernă, dansul s-a transformat, dar nu s-a trădat.

Dintr-un ritual de munte, a devenit o imagine a României rurale; dintr-o expresie locală, a ajuns un simbol național; dintr-o manifestare anonimă, a devenit un patrimoniu mondial.

În fiecare blană grea, cusută cu oglinzi și clopote, se află urmele acestei istorii de rezistență.

Ursul a traversat regimuri, războaie și ideologii, fără să-și piardă sufletul.

El a fost și rămâne *emblema libertății de a fi viu*, indiferent cine te privește.

5. Memoria orală și continuitatea transmisiei tradiției

Dansul Ursului din Valea Trotușului nu s-a păstrat datorită manualelor, arhivelor sau programelor culturale, ci prin *memoria vie* a comunităților.

Într-o lume în care tradițiile scrise se uită, iar cele digitale se diluează, obiceiul ursului s-a transmis, neîntrerupt, prin voce, gest și privire – adică prin formele cele mai directe ale cunoașterii umane.

De aceea, el este mai mult decât o tradiție folclorică: este un *sistem de educație orală* care a funcționat timp de secole, asigurând nu doar supraviețuirea unei practici, ci și continuitatea unui mod de a fi.

În satele de munte, bătrânii nu învață tinerii dansul citind, ci *arătându-l*.

Totul se petrece în timpul iernii, în șuri, grajduri sau case încălzite cu foc de lemne, unde flăcăii vin seara la „*învățătură*”.

Ursarii cei vechi, oameni trecuți de patruzeci sau cincizeci de ani, își pun blănurile grele și le arată tinerilor cum se „*intră în urs*”, cum se prinde ritmul tobei, cum se ține lanțul și cum se moare „*frumos*”, atunci când ursul cade la pământ.

Transmiterea se face *prin exemplu și repetiție*, dar și prin poveste.

Între exerciții, bătrânii povestesc istoria cetei, amintirile din anii '60, când jucau pentru prima dată în Comănești, și legendele despre ursul sacru care păzea satul „*cândva, pe vremea străbunilor*”.

Această *pedagogie a gestului* este una dintre cele mai pure forme de educație tradițională.

Nu există examene, dar există rânduială.

Nu există diplome, dar există respect.

Un flăcău nu devine ursar peste noapte: trebuie să asiste, să repete, să poarte blana pe umeri în zeci de repetiții și să înțeleagă sensul fiecărui pas.

„*Nu joci doar cu picioarele, joci cu sufletul*”, spun bătrânii.

Când tânărul reușește să „*danseze dintr-o bucată cu ursul*”, adică să devină una cu masca, abia atunci este primit în ceată.

Memoria orală a obiceiului nu se limitează la dans.

Ea include un *cod al onoarei*, o etică de comunitate.

Ceata nu este doar un grup de tineri care se distrează, ci o *fraternitate ritualică*, cu reguli precise: nu se bea înainte de dans, nu se insultă oamenii din sat, nu se refuză nicio poartă.

Fiecare membru poartă o responsabilitate – aceea de a reprezenta satul în fața lumii.

În acest sens, dansul devine un *rit de inițiere socială*: băiatul care a jucat primul an în ceată devine bărbat în ochii comunității.

Transmiterea obiceiului se face și prin *povești de familie*.

În multe sate din Valea Trotușului, fiecare familie are un strămoș care „*a fost ursar*”.

În casele vechi, pe pereți, atârnă fotografii alb-negru cu tineri în blănuri uriașe, cu lanțuri de fier și cu tobe de lemn.

În serile lungi de iarnă, bunicii le povestesc nepoților cum era dansul „*pe vremea lor*”: când blănurile se purtau de la o generație la alta, când bărbații mergeau desculți prin zăpadă și când satul întreg îi aștepta cu colaci și vin fiert.

Fiecare poveste devine o lecție de *memorie afectivă*: obiceiul nu e învățat doar, e trăit prin cei care l-au iubit.

În aceste comunități, memoria orală nu este statică, ci *creativă*.

Fiecare generație adaugă ceva nou: o mișcare, o intonație, un costum mai bogat.

Obiceiul evoluează organic, fără a-și pierde rădăcina.

În Dărmănești, jocul urșilor a căpătat, în timp, o disciplină vizibilă: cetele intră pe ritmul tobelor mari, iar tinerii dansează adesea în formații compacte, cu mișcări sincronizate care amintesc de o „*coloană în pas ferm*”.

Această sincronizare nu provine dintr-o tradiție militară propriu-zisă, ci din modul în care comunitatea și-a organizat jocul de

la un an la altul, transformând obiceiul într-un spectacol cu o coerență vizuală impresionantă.

La Comănești, ritmul este dominat de toboșari, care bat tobele mari legate de trunchi și impun un tempo puternic, repetitiv, devenit semnul distinctiv al cetei.

Sunetul acestor tobe coordonează tot dansul: urșii saltă, își scutură blănurile și avansează în același puls sonor, ceea ce dă obiceiului dinamismul actual și energia lui modernă.

Pentru mulți participanți și spectatori, acest ritm specific este „*inima*” spectacolului de pe Valea Trotușului.

Cu toate acestea, sensul central – *moartea și renașterea simbolică* – rămâne neschimbat.

Un alt aspect esențial al memoriei vii este *oralitatea codificată*.

Înainte ca urșii să pornească pe ulițe, ursarul rostește formule scurte, aproape incantații, moștenite din vechile descântece:

„*Hai, fiară mare, trezește pământul!*”, „*Joacă ursule, gonește iarna!*”.

Aceste expresii, transmise din gură în gură, au valoare de *mantră arhaică*.

Chiar dacă unii le spun astăzi în joacă, ele păstrează ecoul unei credințe magice că dansul poate influența lumea reală.

În ochii bătrânilor, fiecare cuvânt are putere, iar uitarea unui vers este o greșeală aproape sacră.

Importanța memoriei orale devine evidentă și în rezistența obiceiului la modernizare.

În ciuda apariției telefoanelor, a rețelelor sociale și a clipurilor video care circulă viral, tinerii din Valea Muntelui nu învață dansul de pe internet, ci de la cei vii.

În timp ce lumea globală consumă informație instantanee, aici cunoașterea se transmite *lent, corporal și comunitar*.

Repetițiile din decembrie nu sunt simple repetiții – sunt o formă de legătură între generații.

Într-o lume a grabei, Dansul Ursului păstrează ritmul lent al tradiției.

De altfel, specialiștii în patrimoniu imaterial consideră Valea Trotușului un exemplu de *continuitate neîntreruptă*.

Spre deosebire de alte regiuni unde obiceiurile au fost reconstituite după decenii de uitare, aici firul nu s-a rupt niciodată.

Chiar și în perioadele cele mai dificile – război, foamete, colectivizare – satele au găsit o cale de a-și trimite ceata pe ulițe.

Fiecare generație a adăugat o nouă verigă la lanțul transmisiei.

„*Dacă nu joacă ursul, moare satul*”, spun bătrânii – și nu este o metaforă, ci un cod existențial.

În ultimii ani, s-a conturat și o formă modernă de memorie: *arhiva digitală comunitară*.

Tinerii filmează dansurile, interviurile cu bătrânii și repetițiile, creând o memorie vizuală paralelă cu cea orală.

Dar chiar și în acest context, ceea ce dă sens învățării rămâne contactul direct, experiența trăită.

Bătrânul care îți pune blana pe umeri pentru prima dată îți transmite nu doar o haină, ci o *moștenire spirituală*.

Într-un sens profund, dansul este o formă de *limbaj inter-generațional*.

Când un copil îl privește pe tatăl său jucând în ceată, el învață, fără cuvinte, lecția identității.

Când flăcăul ajunge ursar, iar bătrânul îi cedează lanțul și clopotul, se produce un act de succesiune simbolică: trecutul și prezentul se unesc într-un singur corp.

Aceasta este, de fapt, marea taină a Dansului Ursului – el nu aparține unei epoci, ci unei *continuități de conștiință*.

Ceea ce surprinde pe observatorul modern este naturalețea acestei transmiteri.

Nu există un „*moment solemn*” al predării tradiției.

Totul se petrece firesc, ca o respirație.

Copilul vede, ascultă, imită, greșește, revine.

În acest ciclu, tradiția nu se învață, ci *se trăiește*.

Fiecare generație recrează dansul, dar niciuna nu-l reinventează complet – pentru că sufletul lui e același.

În memorie se păstrează nu doar forma, ci și emoția.

Cei care au jucat spun că atunci când intri în blană și toba începe să bată, „*nu mai ești om, ești ursul însuși*”.

Această identificare totală între om și simbol este esența continuității: tradiția dăinuie pentru că oamenii cred în ea, nu pentru că o recită.

Așadar, memoria orală nu e doar mijlocul de transmitere, ci *esența însăși a Dansului Ursului*.

Ea face posibilă regenerarea constantă a ritualului, fără ca el să devină muzeu sau spectacol mort.

În fiecare decembrie, când ulițele se umplu de sunet și de zăpadă, când urșii se mișcă în ritmuri sacadate și toboșarii dau semnalul renașterii, comunitatea reface actul originar: povestea se reînvață trăind-o.

De aceea, Dansul Ursului din Valea Trotușului nu poate fi „*explicat*” deplin prin texte, ci doar *moștenit*.

El este o carte nescrisă, care se transmite din inimă în inimă, din umeri în umeri, din pași în pași.

Fiecare flăcău care intră în blană devine o nouă filă din această carte vie.

Când cade zăpada și sunetul tobelor răsună între munți, timpul însuși pare că-și amintește de unde a plecat.

Capitolul II

Simbol și Ritual

1.Ursul – simbol de forță, renaștere și protecție

În imaginarul tradițional românesc, ursul este o ființă care trece dincolo de condiția animalului și se ridică la rangul de *arhetip al forței și al regenerării cosmice*.

Din vechile credințe dacice până în tradițiile montane ale Moldovei, el a fost privit ca o ființă dublă – blândă și feroasă, pământeană și divină, totodată protector și judecător.

Prezența sa în ritualul de Anul Nou nu este întâmplătoare: reprezintă *energiile fundamentale ale vieții*, pe care comunitatea le invocă în clipa trecerii dintre ani, când lumea veche moare și cea nouă se naște.

Forța ursului nu este doar una fizică. În mitologia populară, el este întruchiparea *vitalității primordiale* – o energie pură, care nu cunoaște epuizare.

Se spune că ursul nu obosește, că simte frigul mai puțin decât omul și că își vindecă singur rănilor.

Într-un fel, el este prototipul supraviețuitorului cosmic, cel care rezistă iernii, timpului și morții.

Din acest motiv, în dansul de la Comănești, atunci când ursul cade și se ridică, publicul asistă, de fapt, la *repetarea mitului renașterii*.

Căderea simbolizează sfârșitul anului, iar ridicarea – victoria luminii asupra întunericului.

Această imagine este dublată de o dimensiune spirituală subtilă.

Ursul nu este doar forță brută; el este și *gardian al echilibrului*.

În tradiția bătrânilor din Valea Muntelui, se spune că „*ursul știe când să lovească și când să cruțe*”.

E o expresie a justiției naturale, a unei moralități fără cuvinte.

De aceea, multe familii din zona Trotușului aveau obiceiul să păstreze în casă o gheară de urs sau un smoc de păr, considerându-le talismane de protecție împotriva bolilor, trăsnetelor și duhurilor rele.

Ritualul dansului preia această funcție magică.

În momentul în care ceata intră în sat, sunetul tobelor și tropotul urșilor devin un *scut sonor*, menit să curețe aerul de energiile negative.

Zgomotul puternic nu este doar un efect scenic, ci un ecou al vechilor incantații de purificare.

În credința populară, răul fuge de zgomot, iar diavolul nu suportă ritmul sacadat al tobelor.

Astfel, întreaga comunitate participă la un act de *exorcizare colectivă*, în care ursul joacă rolul de intermediar între lumea oamenilor și forțele invizibile ale naturii.

În structura simbolică a dansului, blana are o semnificație centrală.

Ea nu este un simplu costum, ci o *haină de inițiere*.

Atunci când flăcăul o îmbracă pentru prima dată, el devine parte dintr-un lanț de putere ancestrală.

Blana reprezintă pielea lumii, stratul dintre haos și ordine.

În mitologia populară, pielea animalului sacru este purtătoare de spirit – de aceea, în multe culturi, vracii, șamanii sau conducătorii purtau piei de urs, lup sau leu.

În contextul carpatin, blana de urs este echivalentul unei *armuri spirituale*.

Când tinerii dansează în ea, nu mai sunt indivizi, ci întruchipări ale forței colective.

Un alt element esențial este *moartea și învierea ursului*, episodul central al dansului.

Ursul cade la pământ, doborât de toboșar sau de ursar, într-o scenă care îmbină teatralitatea cu sacralitatea.

Publicul tace, apoi izbucnește în strigăte când ursul se ridică brusc, scuturând zăpada.

Această secvență nu este o simplă pantomimă, ci un *act mitic* care reproduce moartea și regenerarea timpului.

În acel moment, comunitatea întreagă trăiește o formă de catharsis – o curățire simbolică de frică, neputință și vechiul an.

În unele sate din Valea Trotușului, bătrânii interpretează dansul ca pe o *rugăciune a pământului*.

Când ursul tropăie, el „*bate viața înapoi în pământ*”, cum spun ei.

Este un gest de reactivare a fertilității.

De altfel, urșii nu dansează doar pe ulițe, ci și în fața caselor gospodarilor, în curți, în grădini, iar uneori sunt invitați să intre în ogradă pentru a „*sfinți locul*”.

Fiecare pas devine o binecuvântare, fiecare răget – o chemare la viață.

Dincolo de spectacol, în spatele zâmbetelor și aplauzelor, se desfășoară o *liturgie tăcută a reînnoirii*.

Dimensiunea protectoare a ursului se extinde și asupra oamenilor.

În tradiția moldovenească, femeile gravide atingeau blana ursului pentru a avea copii sănătoși, iar copiii bolnavi erau „*legați*” simbolic cu o ață trecută prin părul de urs, pentru a primi din puterea sa.

De Bobotează, unii bătrâni obișnuiau să arunce în foc o bucătică de blană veche, ca ofrandă pentru „*Moșul din munți*”, adică spiritul ursului primordial.

Toate aceste gesturi arată o *credință continuă în funcția vindecătoare a ursului*, transpusă ulterior în dansul colectiv.

Dar simbolul ursului nu este doar protector, ci și *inițiativ*.

Participarea la dans implică o formă de transformare interioară.

Când flăcăii își pun blana, ei nu mai sunt ei înșiși; își pierd identitatea individuală și devin parte din animalul sacru.

Acesta este un proces de depășire a limitelor – o mică moarte a eului.

Într-o lume modernă care promovează egoismul, dansul ursului reamintește valoarea *comunității și a unității*: fiecare pas trebuie sincronizat, fiecare mișcare depinde de ceilalți.

Este o pedagogie simbolică despre echilibru și respect.

Din perspectivă antropologică, ursul funcționează ca *axis mundi* – centrul lumii rituale.

El leagă cerul, pământul și lumea subpământeană.

Iarna, când toate par înghețate, ursul doarme sub pământ, în bârlog, la granița dintre lumi.

În noaptea Anului Nou, el se trezește, iese la lumină și anunță revenirea vieții.

De aceea, în dans, mișcările de ridicare și coborâre, rostogolirea pe zăpadă și bătăile de piept redau *drumul ciclic al lumii*: moarte, somn, trezire, renaștere.

Etnologii au remarcat și dimensiunea *cosmică* a acestui simbol.

Constelația Ursa Major (Carul Mare) a servit timp de milenii drept reper ceresc pentru agricultori și păstori.

În imaginarul popular, ea era „*ursul cerului*” care veghea asupra satelor.

Astfel, dansul terestru al urșilor este reflexul unei mișcări astrale – o „*simfonie între pământ și stele*”.

Când tinerii joacă în zăpadă, sub cerul iernii, se spune că stelele „*se învârtesc în același pas*” cu ei.

Într-o perspectivă mai largă, ursul întruchipează *arhetipul regenerării universale*.

El hibernează și revine, moare și învie, dispare și renaște – la fel ca anotimpurile, la fel ca viața însăși.

În dansul de Anul Nou, această regenerare este trăită în comun, ca o ceremonie a speranței.

Nimeni nu e spectator pasiv: fiecare privitor devine participant energetic.

Fiecare bătaie de tobă, fiecare zgomot de clopot, fiecare mișcare a blănii grele restituie oamenilor sentimentul apartenenței la un ritm mai mare decât ei înșiși – ritmul lumii.

În concluzie, simbolul ursului transcende simpla figură folclorică.

El este *imaginea completă a omului cosmic*: puternic, dar vulnerabil; instinctiv, dar spiritual; terestru, dar legat de cer.

În el se oglindește întreaga filosofie a satului românesc, care nu a despărțit niciodată natura de sacru.

Dansul Ursului nu glorifică puterea fizică, ci *puterea de a renaște*.

De aceea, în fiecare iarnă, când cetele ies pe ulițe și zăpada scânteiază sub pașii urșilor, satul reface tainic legământul dintre om și natură: promisiunea că lumea va continua să bată, atâta timp cât ursul va dansa.

2.Structura ritualului de Anul Nou

Dansul Ursului, așa cum se desfășoară în satele din Valea Trotușului, are o *structură ritualică precisă*, transmisă din generație în generație, cu o rigoare aproape liturgică.

Deși, privit din afară, poate părea un simplu spectacol folcloric de iarnă, el este, în realitate, o *ceremonie a trecerii*: trecerea dintre ani, dintre moarte și viață, dintre haos și ordine.

Totul este organizat după o logică inițiativă, în care fiecare moment, gest, sunet și rol are o funcție simbolică.

Pregătirea și formarea cetei

Ritualul începe cu mult înainte de Anul Nou.

În luna decembrie, bărbații tineri din sat se adună pentru a forma ceata.

Alegerea membrilor nu se face oricum: trebuie să existe o *continuitate genealogică*, o legătură de sânge sau de rudenie între cei care au jucat în anii anteriori.

Fiecare ceată are un conducător, numit *ursar*, care deține autoritatea spirituală și organizatorică.

El este cel care stabilește ordinea intrărilor, ritmul, traseul, semnele și regulile.

În unele sate, ursarul moștenește rolul de la tatăl său, într-un fel de succesiune sacrală.

În zilele premergătoare Crăciunului, tinerii încep *repetițiile*, adesea seara, după muncile gospodărești.

Toboșarii exersează ritmurile sacadate, urșii învață pașii și coregrafia, iar bătrânii cetei asistă, oferind sfaturi și corecturi.

Nu se urmărește perfecțiunea scenică, ci *autenticitatea trăirii*.

De aceea, bătrânii spun adesea: „*Nu juca pentru public, joacă pentru sat, pentru munte și pentru tine*”.

Deschiderea ritualului – ieșirea din sat

În dimineața zilei de 30 sau 31 decembrie, ceata se adună în casa ursarului sau în locul tradițional al satului – o poiană, o uliță largă sau curtea căminului cultural.

Aici are loc „*îmbrăcarea*” – momentul solemn în care fiecare tânăr își pune blana de urs.

Gestul este lent, aproape ceremonial: doi bărbați ajută dansatorul să ridice blana grea, care poate cântări și peste 40 de kilograme.

În acel moment, tânărul „*devine*” ursul.

Se spune că, după ce blana i se așază pe umeri, nu mai are voie să glumească, să vorbească mult sau să iasă din rol.

A intrat în ritual, a trecut din lumea profană în cea sacră.

După ce toți urșii sunt pregătiți, toboșarii dau primele bătăi lente, iar ceata se pune în mișcare.

Ieșirea din sat este însoțită de o *procesiune de sunete*: tobe, clopote, strigăte.

Femeile ies la poartă și aruncă grăunțe sau apă, pentru noroc.

Ceata trece pe ulițe în ordinea ierarhică: în frunte ursarul, urmat de urși, apoi de toboșari, iar în spate vin „paznicii” și copiii care cară lanțurile sau sprijină blănurile.

Centrul ritualului – dansul colectiv

Momentul central al ceremoniei este *dansul propriu-zis*, desfășurat de obicei în centrul satului sau în fața caselor.

Ritmul începe lent, cu mișcări greoaie, aproape primitive, apoi se accelerează progresiv.

Toboșarii bat cu intensitate, creând o stare hipnotică.

Urșii tropăie în cerc, se rotesc, se opresc brusc, apoi cad la pământ.

Este scena simbolică a *morții ursului*, care marchează sfârșitul anului vechi.

Într-o tăcere scurtă, toboșarii schimbă ritmul.

Bătaia devine mai rapidă, mai vibrantă, iar urșii se ridică brusc, scuturând zăpada.

Aceasta este *renașterea*, momentul sacru al întoarcerii la viață.

Publicul izbucnește în aplauze, dar pentru comunitate, gestul are o valoare mai adâncă: el anunță că lumea s-a purificat și că anul nou poate începe.

Dansul este, prin structura sa, o *simbolică a cosmosului*.

Mișcarea circulară a urșilor reprezintă rotația timpului, ordinea planetelor, ciclul naturii.

Caderea și ridicarea simbolizează moartea și regenerarea, iar sunetul tobelor este echivalentul bătăii inimii Pământului.

Totul este legat de ritmul universal: dansul nu este doar un act omenesc, ci o *replică a mișcării cosmice*.

Relația cu publicul și spațiul sacral

În fiecare sat, dansul are o coregrafie specifică, dar structura spațială e mereu aceeași: ceata se mișcă *dinspre margine spre centru*, adică din haos spre ordine.

Ulița devine o axă sacră, iar fiecare casă la care intră ceata e considerată „curățată”.

Oamenii oferă daruri – colaci, mere, bani, băutură –, dar sensul profund nu e material.

Darul este un *schimb de energie*: gospodarul oferă hrană și primește protecție, tânărul oferă dansul și primește binecuvântare.

În unele sate, ritualul se încheie în fața bisericii, ceea ce dovedește *sincretismul religios* al obiceiului.

Preotul binecuvântează cetele, iar sunetul tobelor se împletește cu dangătul clopotului.

Această întâlnire dintre sacru și profan arată felul în care satul românesc a știut să împace lumea păgână cu cea creștină, transformând dansul într-un *ritual de comuniune universală*.

Finalul și întoarcerea

După ore de dans, procesiunea se întoarce în punctul de plecare.

În casa ursarului sau în curtea din sat, blănurile sunt date jos cu grijă.

Toboșarii lovesc pentru ultima dată, iar bătrânii rostesc o formulă simplă: „*Să trăim să jucăm și la anul!*”.

Această frază, aparent banală, are o valoare profundă – este o *formulă de continuitate*, un jurământ de viață.

În unele sate, după terminarea dansului, tinerii se strâng la o masă comună, numită „*ospățul ursului*”.

Se mănâncă, se bea, se povestește, se râde.

Este momentul de relaxare, dar și de recunoaștere: cei mai buni dansatori sunt lăudați, iar cei mai tineri primesc urări și sfaturi. Se încheie astfel un ciclu și se deschide altul.

Simbolismul scenelor și al obiectelor

Ritualul Dansului Ursului este format dintr-o serie de *acte simbolice*:

- *Îmbrăcarea blănii* – intrarea în lumea sacră.
- *Tobele și clopotele* – armele sonore ale purificării.

- *Căderea și ridicarea* – moartea și renașterea.
- *Cercul urșilor* – imaginea cosmosului și a ordinii universale.
- *Darul gospodarului* – comuniunea dintre om și natură.

Fiecare element are o funcție precisă și o rezonanță spirituală.

Nimic nu este întâmplător, deși totul pare spontan.

Adevărata forță a ritualului stă în *energia colectivă* pe care o creează.

Transformarea spațiului în templu

În timpul dansului, satul însuși se transformă.

Ulițele devin culoare sacre, curțile devin altare, iar oamenii – slujitori ai unei liturghii fără preot.

Ritmul tobelor funcționează ca o formă de rugăciune colectivă, iar zgomotul urșilor devine o respirație comună.

În acel moment, *timpul profan este suspendat*.

Trecerea dintre ani nu mai este doar o convenție calendaristică, ci o *experiență spirituală*: comunitatea moare simbolic împreună cu anul vechi și renaște în anul nou.

Concluzie

Structura Dansului Ursului este, așadar, o *dramaturgie ritualică completă*, cu început, apogeu și final, cu conflict (moartea), soluție (renașterea) și reconciliere (comuniunea).

De aceea, acest obicei nu poate fi redus la o manifestare folclorică, ci trebuie înțeles ca pe o *formă de teatru sacru*, o punere în scenă a luptei dintre viață și moarte.

În fiecare iarnă, ceata refăcută reia același scenariu, fără oboseală, fără plictis.

Oamenii știu că nu joacă pentru spectatori, ci pentru lume.

În zgomotul tobelor și al clopotelor se ascunde o rugăciune tăcută: aceea ca timpul să continue, ca viața să nu înceteze.

De aceea, Dansul Ursului nu se joacă doar „*de Anul Nou*”, ci *pentru Anul Nou* – ca lumea să aibă din nou un început.

3.Masca, dansul, clopotele – semne magice

În orice ritual tradițional autentic, obiectele și gesturile nu sunt simple podoabe sau mișcări scenice, ci *semne sacre* – purtătoare de sensuri vechi, uneori uitate de conștiința modernă, dar păstrate instinctiv în memoria colectivă.

Dansul Ursului, practicat în satele din Valea Troțușului, este unul dintre puținele ritualuri românești care și-au păstrat intact acest *alfabet magic*: masca, dansul și clopotele nu sunt accesorii, ci instrumente ale unei comunicări directe cu invizibilul.

Ele nu se folosesc, ci se trăiesc; nu se poartă, ci se invocă.

Masca – chipul care nu minte

Masca de urs este, în primul rând, un *dispozitiv de transformare*.

Când flăcăul o poartă, nu devine un actor, ci o ființă între lumi.

În spațiul ritualic, masca nu ascunde, ci dezvăluie: ea permite omului să-și părăsească temporar identitatea profană și să acceadă la o condiție mitică.

Sub blană și botul imens din lemn sau piele, dansatorul nu mai este el însuși – este spiritul ursului, animalul-simbol al puterii cosmice.

Masca are o *dublă funcție*: de protecție și de revelație.

Ea apără purtătorul de răul din jur, dar îl și transformă, obligându-l să-și asume o altă natură.

În momentul în care o îmbracă, tânărul intră într-un pact sacru: va întruchipa pentru o zi fiara care apără satul și alungă spiritele iernii.

Într-un sens profund, masca devine un *contract spiritual*.

În vechile credințe daco-trace, se spunea că spiritul animalului sacru se reîncarnează în fiecare an prin purtătorii măștii.

De aceea, confecționarea măștii nu era o activitate oarecare, ci un *act ritualic*.

Lemnul era ales doar din copaci bătrâni, „care au văzut multe ierni”, iar părul de urs trebuia să provină din blănuri binecuvântate de bătrâni.

Chiar și astăzi, în unele sate de pe Valea Trotușului, confecționarea măștii este precedată de un moment de tăcere și rugăciune, pentru ca „*spiritul să intre în ea*”.

Masca este, totodată, un *mesaj vizual al colectivității*.

Privită de aproape, ea nu seamănă cu un urs real, ci cu un simbol – exagerată, hibridă, între animal și om.

Această deformare intenționată marchează trecerea din planul real în cel magic.

În dans, masca devine chipul cosmosului însuși: când ochii se rotesc, gura se deschide, iar blana se ridică, spectatorul nu mai vede un flăcău mascat, ci o forță care „lucrează” în fața lui.

Dansul – mișcarea sacră a renașterii

Dansul urșilor nu este coregrafie, ci *cosmogonie în mișcare*.

El nu a fost niciodată inventat, ci descoperit, iar fiecare generație doar îl reactivează.

În timpul dansului, timpul linear dispare.

Urșii tropăie în cerc, cad și se ridică, se mișcă în ritmuri sacadate, urmând bătaia tobei.

Această mișcare este o *reprezentare fizică a ciclului universal*: moartea, somnul, trezirea, renașterea.

Ritmul nu este arbitrar.

În mod tradițional, toba bate pe *trei timpi*, evocând triada cosmică: cer – pământ – subpământ.

Când urșii se mișcă sincron pe acești timpi, ei refac legătura dintre cele trei lumi, restabilind ordinea.

Dansul devine, astfel, un *act de reechilibrare cosmică*.

În unele sate, bătrânii vorbesc despre dans ca despre o rugăciune a picioarelor. „*Cine joacă cu credință, aduce primăvară*”, spun ei.

Iar această credință se simte: flăcăii, transpirați și obosiți, nu dansează pentru spectacol, ci pentru viață.

În fiecare pas există o tensiune între greutatea blănii și ușurința spiritului – o pendulare între materie și energie.

Dansul mai are și o funcție de *vindecare colectivă*.

În trecut, când satul era lovit de boli sau nenorociri, se organiza un dans special, în care urșii mergeau din casă în casă, lovind ușor pământul cu lanțurile lor, ca să „*trezească viața*”.

Se spunea că pământul, bătut de pașii urșilor, „*se scutură de rău*” și renaște.

Acest gest s-a păstrat până azi, chiar dacă sensul său profund a fost parțial uitat.

Dansul urșilor este și un *ritual al comunității*.

Nimeni nu dansează singur.

Toți sunt legați prin ritm, iar greșeala unuia se simte în pașii celorlalți.

Este o metaforă vie pentru solidaritatea umană.

Într-o lume fragmentată, acest dans reamintește satului că ordinea se menține doar când fiecare își ține locul în cerc.

Clopotele – vocea lumii invizibile

Clopotele atârinate de blănurile urșilor sunt, poate, elementul cel mai fascinant al ritualului.

Ele nu sunt simple instrumente sonore, ci *vehicule magice ale vibrației*.

Sunetul lor are rolul de a „*curăța aerul*”, de a îndepărta spiritele rele și de a restabili armonia cosmică.

În mitologia populară, zgomotul puternic al clopotelor face demonii să fugă, dar mai ales trezește natura adormită sub zăpadă.

Fiecare clopot are un sunet distinct, o tonalitate care corespunde unei forțe a naturii.

Când toți urșii se mișcă în același ritm, clopotele lor creează un *cor sonor* care pare să vină din adâncurile pământului.

Bătrânii spun că „*așa vorbește muntele iarna*”.

În acele momente, întreaga comunitate trăiește o experiență de transă auditivă: zgomotul devine rugăciune, haosul se transformă în ritm, iar ritmul – în viață.

Sunetul clopotului este și o *formă de chemare*.

În unele sate, când o ceată trecea pe uliță, femeile deschideau ferestrele și ascultau în tăcere: „*Așa se aude norocul venind*”.

În alte locuri, clopotul era considerat un substitut al glasului ursului cosmic, cel care „*vorbește pentru oameni*” atunci când cuvintele nu mai ajung.

În plan simbolic, vibrația metalului reprezintă *rezonanța lumii*.

Este legătura dintre concret și subtil, dintre ceea ce se vede și ceea ce se simte.

Într-un fel, clopotele sunt inima sonoră a ritualului: fără ele, dansul ar fi mut, iar taina – netrăită.

Întrepătrunderea celor trei elemente

Masca, dansul și clopotele nu există separat.

Ele formează o *triadă magică* în care fiecare componentă activează și amplifică pe celelalte.

Masca oferă identitatea sacră, dansul dă viață energiei, iar clopotele fac vibrația audibilă.

În momentul în care toate acționează simultan, se produce miracolul: realitatea cotidiană se dizolvă și satul devine spațiu sacru.

Această simultaneitate este cheia întregului ritual.

În clipa în care tobele bat, urșii tropăie și clopotele sună, se creează o *rezonanță totală* – o punte între lumea vizibilă și cea invizibilă.

Bătrânii spun că, atunci, „*se deschide cerul*” și „*pământul respiră mai ușor*”.

Semnificația magică și psihologică

Dincolo de mitologie, aceste simboluri au și o *funcție psihologică*.

Masca permite individului să se elibereze de frică; dansul îi oferă o formă de descărcare a tensiunilor; iar zgomotul clopotelor creează o stare de eliberare colectivă.

Ritualul devine, astfel, o formă de terapie arhaică.

În mod inconștient, comunitatea se vindecă prin zgomot, mișcare și transformare.

În lumea modernă, în care tăcerea e deseori apăsătoare și identitatea e confuză, Dansul Ursului rămâne un *act de reînțemeiere*.

Masca îi oferă omului curajul de a fi altcineva; dansul îi amintește ritmul vieții; clopotul îi reamintește că aparține unei lumi care vibrează, chiar și atunci când pare tăcută.

Concluzie

Masca, dansul și clopotele sunt, împreună, *alfabetul sacru al iernii românești*.

Prin ele, satul comunică cu nevăzutul, iar oamenii reiau dialogul cu natura.

În timp ce în orașe sărbătorile se consumă în artificii și reclame, în satele de munte, vibrația acestor semne rămâne autentică: o poezie a pământului care nu și-a uitat limba.

Când urșii se mișcă în noapte, sub ninsoare, cu ochii roșii ai măștilor scânteind și clopotele răsunând între dealuri, lumea pare din nou la începutul ei.

E clipa în care magia nu mai e basm, ci realitate trăită.

Iar omul, ascuns sub blană, își amintește că a fost, odinioară, parte din natură.

4. Ritual de trecere și purificare colectivă

Dansul Ursului, așa cum este practicat în comunitățile din Valea Trotușului, nu este doar un spectacol de iarnă, ci un *ritual de trecere* în sensul deplin al termenului antropologic – o ceremonie în care individul și colectivitatea traversează simbolic o graniță existențială: sfârșitul unui ciclu și începutul altuia.

Prin mișcare, zgomot, mască și comunitate, oamenii din satele de munte nu celebrează doar Anul Nou, ci *renașterea ordinii cosmice* și purificarea spirituală a lumii.

Trecerea ca axă a vieții rurale

În cultura tradițională, nimic nu rămâne static.

Fiecare moment important din viața omului – nașterea, nunta, moartea, plecarea în armată, începutul anului – era marcat de o trecere ritualică.

Trecerea presupunea o *moarte simbolică* urmată de o reîntoarcere purificată.

Dansul Ursului reprezintă una dintre cele mai vizibile și colective forme ale acestui mecanism.

În noaptea dintre ani, între moartea timpului vechi și nașterea celui nou, satul întreg participă la o formă de *inițiere cosmică*.

În acea noapte, lumea este considerată „*deschisă*” – granițele dintre văzut și nevăzut, dintre vii și morți, dintre sacru și profan devin permeabile.

În acest spațiu intermediar, dansul capătă valoarea unui *act de protecție*: oamenii invocă forța ursului pentru a trece cu bine pragul.

Trecerea aceasta nu e doar cronologică, ci ontologică: satul iese din moartea simbolică a iernii și renaște în lumina unui nou început.

Moartea simbolică și regenerarea

Momentul în care ursul cade în dans și rămâne inert pentru câteva secunde este mai mult decât o scenă teatrală.

Este *moartea ritualică* a comunității.

Fiecare spectator, fiecare participant trăiește această cădere ca pe o suspendare a ordinii.

Timpul se oprește.

Toboșarii reduc ritmul, iar aerul pare să se rarefieze.

Este momentul haosului controlat, echivalent cu „*noaptea primordială*” din miturile de creație.

Apoi, când toba bate din nou, mai tare, mai repede, iar ursul se ridică brusc, oamenii izbucnesc în strigăte.

Este *renașterea lumii*.

Moartea și viața sunt reconciliate prin gestul colectiv al dansului.

Nimeni nu rămâne neatins de emoție, pentru că ceea ce se petrece în mijlocul uliței nu e doar un joc, ci o *reconstituire a genezei*.

În această structură binară – moarte / renaștere – se află secretul forței ritualului.

Într-o societate modernă care se teme de sfârșit și de reîncepere, dansul ursului păstrează curajul de a *asuma moartea ca început*.

În fiecare an, satul acceptă că totul trebuie să se stingă pentru ca totul să poată renaște.

Purificarea prin zgomot și mișcare

Purificarea în cultura arhaică nu se face prin tăcere, ci prin *zgomot*.

Zgomotul este forma materială a curățirii.

Când urșii tropăie, tobele bubuie și clopotele răsună, nu e vorba de distracție, ci de alungarea răului.

În credința populară, demonii urii, bolii și foametei se ascund în cotloanele lumii închise.

Când vin urșii, zgomotul lor dezintegrează aceste umbre.

Bătrânii spun că „*sunetul tobei sparge iarna*”, o metaforă profundă care exprimă credința că *vibrația are putere vindecătoare*.

Mișcarea urșilor, greoaie și ritmată, amintește de pulsația inimii universului.

În clipa în care tot satul vibrează la unison cu acel ritm, se produce catharsisul – lumea se curăță de frică, de tristețe, de boală.

Această purificare nu este doar simbolică.

Oamenii simt efectul ei fizic.

Fiecare bătaie de tobă descarcă tensiunea acumulată, fiecare strigăt e o izbăvire.

Din acest motiv, dansul are o funcție de *terapie colectivă*: comunitatea se eliberează de greutatea anului care a trecut.

Inițierea individuală

Pe lângă dimensiunea colectivă, Dansul Ursului este și un *ritual de trecere personal*.

Flăcăii care intră pentru prima dată în ceată parcurg un drum simbolic de la copilărie la maturitate.

Îmbrăcarea blănii echivalează cu renunțarea la sinele vechi.

Blana, grea și sufocantă, este o probă fizică, dar și spirituală.

Ea cere rezistență, autocontrol, tăcere.

În timpul dansului, tânărul învață ce înseamnă apartenența: nu mai este un individ izolat, ci parte dintr-un organism comun.

După ce termină dansul și dă jos masca, el nu mai este același.

A trecut pragul.

A fost „născut” din nou, în comunitate.

Astfel, Dansul Ursului îndeplinește aceeași funcție pe care o aveau vechile *rituri de inițiere bărbătească*: transformarea tânărului în membru deplin al grupului.

Într-o lume fără manuale și diplome, acesta era examenul suprem.

Bătrânii spuneau: „*Cine a jucat ursul, poate duce satul mai departe*”.

Comunitatea ca organism purificat

După finalul dansului, satul nu mai e același.

Oamenii se îmbrățișează, se felicită, iar ulițele rămân pline de urme adânci în zăpadă – semnele trecerii ursului.

În credința locală, aceste urme sunt binecuvântări.

Femeile ies dimineața și calcă în ele „ca să meargă bine tot anul”.

Copiii adună părul desprins din blănuri și îl pun în podul casei, „să nu se prindă răul”.

Ritualul are, așadar, un efect de *reînnoire morală și energetică*.

Cearța, invidia, oboseala – toate sunt spălate de forța zgomotului și de efortul comun.

Dincolo de tradiție, Dansul Ursului e o școală a solidarității: nimeni nu e exclus, toți sunt cuprinși în mișcarea de purificare.

Dimensiunea religioasă și cosmică

Deși originar păgân, Dansul Ursului s-a integrat în calendarul creștin al iernii, împletindu-se cu sărbătorile Crăciunului și Bobotezei.

În unele sate, preotul binecuvântează cetele înainte de a pleca pe ulițe, iar oamenii spun că „*ursul se închină înainte să joace*”.

Această îmbinare de sacru arată continuitatea unui *cod spiritual unic*: Dumnezeu și natura nu sunt în opoziție, ci în armonie.

Din perspectivă simbolică, dansul este o *liturgie fără cuvinte*, o rugăciune spusă cu pașii și tobele.

Ursul, ca ființă care hibernează și renaște, este imaginea lui Hristos coborând în moarte și ieșind în lumină.

Iar momentul în care cade și se ridică devine o replică a Învierii.

Astfel, între mitul arhaic și teologia creștină se stabilește o punte discretă, dar reală.

Curățirea satului și reîntemeierea ordinii

După ce ceata a trecut prin toate ulițele, satul e considerat „*curat*”.

Nicio casă nu e ocolită, nicio gospodărie nu e uitată.

Fiecare poartă deschisă este un semn de acceptare a luminii.

În felul acesta, dansul funcționează ca un *mecanism de reintegrare comunitară*: toate tensiunile și diferențele dispar sub zgomotul tobelor.

Etnologii au numit această practică „*reîntemeierea anuală a lumii*”.

Pentru oamenii locului, însă, explicația e mai simplă: „*După ce joacă ursul, ne simțim altfel*”.

E expresia cea mai directă a catharsisului popular, a acelei purificări colective care nu are nevoie de teorie.

Concluzie – de la haos la armonie

Dansul Ursului este, în esență, un *ritual de trecere*: din întuneric în lumină, din moarte în viață, din dezordine în echilibru.

El transformă spațiul profan al satului într-un templu și oamenii obișnuiți în actori ai unei drame cosmice.

Trecerea nu e doar un moment de sărbătoare, ci un *proces de reechilibrare spirituală* care garantează continuitatea lumii.

Prin acest dans, omul își asumă locul între forțele naturii, acceptând că face parte dintr-un ciclu mai mare decât el.

De aceea, atunci când tobele tac și urșii pleacă, satul rămâne liniștit, curățat, parcă mai tânăr.

Trecerea s-a împlinit, iar lumea poate începe din nou.

5.Paralele cu alte rituri zoomorfe din România și Balcani

Dansul Ursului din Valea Trotușului, deși unic prin forța și spectaculozitatea sa, face parte dintr-o familie mai largă de ritualuri europene și balcanice în care *animalele simbolice devin mediatori între om și univers*.

Aceste rituri zoomorfe – Capra, Cerbul, Calul, Kukeri, Momoti, Mamuthones – au în comun aceeași viziune arhaică asupra

lumii: natura este vie, timpul este ciclic, iar omul trebuie, la fiecare început de an, să-și reînnoiască legătura cu forțele care-l depășesc.

În aceste ceremonii, animalul nu este doar o imagine folclorică, ci *un canal sacru de comunicare* cu energiile regeneratoare ale lumii.

Capra – dansul fertilității și al haosului controlat

În majoritatea regiunilor românești, alături de urs, apare și *Capra*, un alt personaj zoomorf al sărbătorilor de iarnă.

Dacă ursul reprezintă forța pământului și regenerarea prin moarte, capra întruchipează *vitalitatea, sexualitatea și fertilitatea*.

Dansul Caprei este mai jucăuș, haotic, presărat cu strigături și zgomote ascuțite.

Capra moare și învie la rândul ei, dar renașterea ei este exuberantă, aproape carnavalescă.

Ritualul Caprei este, în esență, un *teatru al reînvierii*: flăcăii intră în case, glumesc, sperie, cer daruri.

În spatele veseliei se ascunde însă o credință profundă – aceea că zgomotul, dansul și râsul pot alunga spiritele iernii și pot aduce fertilitate în ogoare și în oameni.

Capra este energia solară, activă, feminină; ursul, energia telurică, protectoare, masculină.

Împreună, ele compun o dihotomie perfectă: *haosul și ordinea*, ambele necesare pentru reînnoirea lumii.

În satele din Moldova, cetele de urși și de capre coexistă și se completează.

Uneori se întâlnesc în mijlocul drumului, într-o confruntare ritualică jucăușă – „*lupta dintre fiară și capră*” –, simbolizând opoziția dintre forțele primordiale ale vieții și morții, dintre pământ și soare, dintre instinct și spirit.

Cerbul – animalul inițiativ și solar

Un alt rit zoomorf din spațiul românesc este *Dansul Cerbului*, practicat mai ales în Bucovina, Maramureș și Transilvania.

Cerbul, spre deosebire de urs, este un *animal al luminii și al înțelepciunii*.

El reprezintă renașterea naturii și victoria luminii solare asupra iernii.

În multe mituri indo-europene, cerbul este mesagerul divinității, ghidul sufletelor și simbolul drumului inițiativ.

În dansurile de Anul Nou, Cerbul este adesea condus de o ceată de flăcăi care îl „*vânează*” și îl „*readuc la viață*”.

Scena amintește de moartea și învierea simbolică a soarelui.

Spre deosebire de energia telurică și grea a ursului, dansul Cerbului este *grațios, ascensional*, dominat de salturi și mișcări în spirală.

Dacă ursul poartă energia întunecată a pământului, cerbul o aduce pe cea strălucitoare a cerului.

Antropologic vorbind, aceste două figuri – ursul și cerbul – sunt complementare: unul apără lumea de forțele distructive, celălalt o ridică spre lumină.

Ele reprezintă cele două fețe ale regenerării – *purificarea și iluminarea*.

În satele unde ambele dansuri coexistă, oamenii spun că „ursul curăță, iar cerbul binecuvântează”.

Calul și ritmurile fecundității

Mai puțin răspândit, dar la fel de semnificativ, este *Ritualul Calului*, întâlnit în sudul României și în Dobrogea.

Calul este simbolul *forței vitale în mișcare*, asociat cu soarele, viteza și libertatea.

În unele sate, flăcăii își confecționează măști în formă de cap de cal, iar dansul lor amintește de galopul cosmic al timpului.

Calul are un loc important și adesea simbolic în mitologiile vechi din regiunea Balcanilor și din lumea greacă.

În Mitologia greacă, calul poate fi “*psychopompos*” — un vehicul al sufletelor spre lumea de dincolo.

În spațiul tracic se regăsește ca simbol sacru în reprezentările ecvestre (călărețul tracic), ceea ce sugerează legături între erou, cal și dimensiunea sacrală.

În unele tradiții locale adiacente spațiului albanez, calul este asociat cu puterea, mobilitatea și statutul ritualic, însă nu am găsit

date suficiente pentru a afirma că acolo era universal acceptat ca „mediator între oameni și zei”.

În unele sate din Oltenia, în Ajunul Bobotezei, se ține „Călușul”, un dans ritualic al vindecării, în care flăcăii mascați ca spirite solare dansează pentru a alunga boala și infertilitatea.

Acest obicei, deși diferit prin formă, împărtășește același scop ca Dansul Ursului: *restabilirea echilibrului dintre om și natură*.

Kukeri – rudele bulgărești ale urșilor moldoveni

Dincolo de granița sudică, în Bulgaria, găsim *ritualul Kukeri*, unul dintre cele mai spectaculoase obiceiuri balcanice.

Kukerii poartă măști uriașe, din piele, lemn și pene, și clopote masive în jurul brâului.

Ca și urșii din Comănești, ei se mișcă în grupuri organizate, scot sunete puternice și joacă în cerc.

Scopul lor: *alungarea răului și chemarea primăverii*.

Kukerii sunt, în esență, „frații balcanici” ai urșilor moldoveni.

Ambele ritualuri provin din același strat arhaic de credințe tracice și precreștine, în care masca animală servea ca vehicul al purificării.

La Kukeri, accentul cade pe grotesc și pe multiplicare: masca are mai multe fețe, mai multe coarne, ca o sumă a forțelor naturii.

În schimb, la Dansul Ursului, figura e unică, masivă, concentrată.

Dacă bulgarul cucerește haosul prin zgomot și rictus, românul îl domolește prin *ordine și ritm*.

Există și o legătură sonoră între cele două tradiții.

Kukerii poartă zeci de clopote care răsună în tonuri diferite, creând un haos muzical controlat.

La Comănești, urșii poartă clopote mari, dar sincronizate în ritmul tobei.

Este diferența dintre furtuna dezlănțuită și bătaia inimii – două moduri de a reface armonia lumii.

Mamuthones – ritualul sardin al iernii

Pe insula Sardinia, în Italia, se desfășoară în luna ianuarie un ritual vechi de mii de ani: *Mamuthones și Issohadores*, din satul Mamoiada.

Mamuthones poartă măști negre, blănuri grele de oaie și clopote mari, exact ca urșii din Valea Trotușului.

Ei merg în formație compactă, tropăind, scuturând clopotele în același ritm. Issohadores, în haine roșii, îi însoțesc și îi conduc.

Etnologii au observat asemănarea izbitoare dintre Mamuthones și urșii moldoveni: ambele grupuri reprezintă *spiritele naturii care mor și revin*, ambele practică o coregrafie a greutății și a rezistenței, ambele creează o *muzică a pământului* prin zgomotul sincronizat al clopotelor.

Originea comună se găsește, cel mai probabil, în vechile ritualuri mediteraneene de fertilitate și în cultul animalului totemic.

În Sardinia, Mamuthones erau considerați „spiritele ploii” – purtători ai norilor fertilizatori.

În Moldova, urșii aduc zăpada și reînnoirea.

În ambele cazuri, dansul nu este doar o celebrare, ci o *invocație climatică*: omul dansează pentru ca natura să-și reia ciclul.

Arhetipul comun: animalul mediator

Toate aceste rituri – din România, Bulgaria, Grecia, Sardinia – se bazează pe același arhetip: *animalul care mediază între lumi*.

În cultura arhaică, omul nu se considera separat de natură, ci parte dintr-un organism cosmic.

Masca animalului nu era o imitație, ci o *îmbrăcare a forței sacre*.

Prin ea, omul prelua temporar energia naturii, pentru a o redirecționa în folosul comunității.

Ursul, capra, cerbul, calul, leul sau taurul îndeplinesc același rol: sunt *intermediari între haos și ordine*, între moarte și viață, între frig și lumină.

Ceea ce diferă este doar accentul: unii invocă fertilitatea, alții curățirea, alții protecția.

Dar esența este aceeași – *regenerarea lumii prin mișcare, zgomot și transformare*.

Legătura dintre munte și ritual

Un alt element comun acestor tradiții este *originea montană*.

În toate regiunile unde s-au păstrat vii aceste dansuri – Carpați, Balcani, Alpi, Sardinia –, mediul este aspru, iernile grele, iar comunitățile au trăit mereu în dependență directă de ritmurile naturii.

Acolo unde omul a trebuit să lupte cu frigul, foamea și izolarea, ritualul a devenit *o armă spirituală*.

Dansul Ursului, Kukerii, Mamuthones – toate sunt expresii ale unei *rezistențe culturale a munților*: omul, mic în fața naturii, o îmblânzește prin gesturi sacre.

Concluzie – o Europă a animalelor sacre

Comparând aceste rituri, descoperim o *Europă subterană a animalelor sacre*, o moștenire comună a omenirii precreștine.

Ursul din Moldova, capra din Transilvania, cerbul din Bucovina, kukerul din Bulgaria și mamuthonul din Sardinia sunt, de fapt, avataruri ale aceleiași conștiințe arhaice: omul ca parte din natură, nu stăpân al ei.

În acest sens, Dansul Ursului nu este doar un obicei local, ci o *verigă într-un lanț continental al memoriei spirituale*.

Prin el, România păstrează vie o parte din moștenirea universală a umanității.

Când urșii ies pe ulițele Comăneștiului, ecoul lor răsună până în Balcani și în Mediterană, unde alți oameni, sub alte măști, dansează același dans: dansul renașterii lumii.

Capitolul III

Comunitate și Ierarhie

1. Satul și ceata – nucleul obiceiului

În satele de pe Valea Trotușului, dansul ursului nu este un simplu eveniment de sărbătoare, ci *esența comunității însăși*, un mecanism de coeziune, identitate și memorie.

Satul moldovenesc tradițional nu funcționează ca o sumă de indivizi, ci ca un *organism viu*, în care fiecare membru are un rol clar definit.

În acest organism, ceata de urși este inima care bate la sfârșitul fiecărui an, menținând vie circulația spiritului colectiv.

Deși obiceiul este vizibil doar câteva zile pe an, pregătirea și reverberațiile lui se întind de-a lungul întregului ciclu calendaristic.

În unele sate, flăcăii vorbesc despre „*ceată*” încă din primăvară, iar deciziile importante – cine va fi ursar, cine toboșar, cine va purta blănurile grele – se discută la clacă, la nuntă sau la sărbătorile religioase.

Astfel, ceata nu este doar un grup festiv, ci o *instituție socială informală*, care asigură continuitatea tradiției și disciplina comunității.

Satul ca matcă a ritualului

În logica tradiției, nimic nu există în afara satului.

Satul este lumea întreagă, iar dansul ursului reprezintă *proiecția cosmică a acestui univers în miniatură*.

Când ceata pornește pe ulițe, ea nu doar colindă gospodării, ci refacere simbolică a cercului vieții: de la margine spre centru, de la haos spre ordine, de la întuneric la lumină.

Satul moldovenesc de munte, cu casele adunate strâns și ulițele sinuoase, oferă cadrul perfect pentru o astfel de „*dramă a comunității*”.

Fiecare poartă deschisă este o mărturie a solidarității; fiecare casă care primește ceata devine parte din *ritualul colectiv al reînnoirii*.

Chiar și absența unei gospodării – o poartă închisă sau o casă pustie – este resimțită ca o ruptură în țesătura comunității.

Nașterea cetei – selecția și legitimitatea

Formarea cetei este un proces riguros, guvernat de *cutume transmise oral*, care au forța unei legi nescrise.

Niciun tânăr nu poate intra în ceată doar pentru că vrea.

Trebuie să fie „*curat la suflet*”, să aibă reputație bună și să fi dovedit respect față de bătrâni.

În multe sate, prima participare a unui flăcău la dans este un *moment de consacrare publică*. Bătrânii îl privesc atent, femeile îl binecuvântează, iar ceilalți membri îi testează rezistența.

Ceata are întotdeauna un *nucleu stabil*, format din membrii cu experiență, și o „margine” deschisă tinerilor.

Fiecare an aduce noi aspiranți și îi retrace, treptat, pe cei care îmbătrânesc.

Această dinamică asigură *continuitatea și reînnoirea simultană*.

În termeni sociologici, dansul ursului funcționează ca o formă de recrutare comunitară și ca un mecanism de transmitere intergenerațională a valorilor: curajul, solidaritatea, disciplina și respectul pentru rânduială.

Ceata ca micro-societate

În interiorul său, ceata are *ierarhii clare*, reguli stricte și o disciplină aproape militară.

Există liderul – ursarul –, sub care se află toboșarii, dansatorii și ajutoarele.

Fiecare rol este bine definit, iar încălcarea regulilor atrage sancțiuni.

Nu există autoritate impusă, ci *autoritate recunoscută*: ursarul este ales pentru experiența, carisma și integritatea sa, nu pentru vârstă sau avere.

Această micro-societate funcționează după un cod moral: respect față de bătrâni, protejarea celor mai tineri, ajutor reciproc în caz de nevoie.

În timpul dansului, ceata devine o *comunitate în stare pură* – o replică idealizată a satului.

De aceea, bătrânii spun adesea: „*După cum joacă ceata, așa va fi și anul*”.

Pe parcursul anului, membrii cetei se ajută la muncile agricole, la construcții sau la necazuri.

Dansul creează o *frăție de viață*, nu doar un grup de sezon.

Această solidaritate devine esențială în satele montane, unde distanțele și iernile grele cer sprijin reciproc.

Spațiul și logistica comunitară

Organizarea dansului este o adevărată *operațiune logistică* care implică întregul sat.

Blănurile trebuie întreținute, tobele reparate, clopotele curățate, iar costumele pregătite.

Femeile cos căptușeli noi, copiii adună materiale, iar bătrânii verifică detaliile ritualului.

În acest sens, dansul devine *un proiect colectiv*, în care fiecare contribuie cu ceva.

De Crăciun și până la Anul Nou, satul se transformă într-un atelier viu.

În curți se aud tobele, în șuri se exersează dansurile, iar pe ulițe se discută ordinea gospodăriilor de colindat.

Ceata este centrul în jurul căruia se mișcă totul.

Prin ea, satul își exprimă coeziunea, creativitatea și puterea de autoorganizare.

Rolul spiritual al comunității

În plan simbolic, satul care participă la dansul ursului își reînnoiește *contractul cu sacralitatea*.

În tradiția populară, se spune că „*satul care nu joacă ursul se stinge*”.

Expresia nu este o metaforă poetică, ci o credință reală: obiceiul este perceput ca o garanție a continuității, un semn că lumea locală încă respiră în același ritm cu universul.

Ritualul are o funcție de *purificare comunitară*, dar și una de reafirmare identitară.

Într-o epocă în care satul românesc este amenințat de depopulare și globalizare, dansul devine o formă de rezistență culturală.

Tinerii plecați la oraș revin acasă de sărbători special pentru a intra în ceată; cei din diaspora vin din Italia, Spania sau Germania doar ca să poarte din nou blana, ca o *întoarcere la origini*.

Relațiile dintre sate și cete

Fiecare sat are ceata sa, dar există și o *dinamică intercomunală*.

În perioada dintre Crăciun și Anul Nou, cetele vizitează satele vecine, unde sunt primite cu cinste și daruri.

Între ele există o competiție tacită, o rivalitate sănătoasă: cine are cele mai frumoase blănuri, cine dansează mai bine, cine are cea mai bună tobă.

Această competiție nu divide, ci stimulează.

Ea menține *energia culturală vie*, împiedicând obiceiul să devină rutină.

În unele sate din zona Comănești – Asău, Dofteana, Dărmănești – cetele se întâlnesc pe ulițe și se provoacă reciproc la dansuri improvizate.

Este un duel simbolic, dar pașnic, în care fiecare își afirmă stilul și mândria locală.

Aceste confruntări între cete, deși par spontane, respectă reguli clare și se desfășoară cu respect reciproc.

Satul modern și metamorfoza cetei

Odată cu modernizarea, ceata a trebuit să se adapteze.

În multe sate, rolul ei a trecut de la o structură de inițiere la una *de reprezentare culturală*.

Totuși, chiar și în contextul contemporan, obiceiul păstrează aceeași forță comunitară.

În locul ulițelor pline de zăpadă, cetele dansează acum pe scenele festivalurilor, dar structura lor internă rămâne aceeași.

În diaspora, fenomenul s-a reinventat: în Italia, Spania sau Germania, românii organizează cete în parcuri sau săli de evenimente.

Pentru ei, dansul nu este doar o tradiție, ci o *ancoră identitară*. Satul devine imaginar, dar funcția lui rămâne vie: aceea de a uni, de a purifica, de a readuce ordinea în lume.

Concluzie – Ceata ca inimă a satului

Dansul Ursului nu poate exista fără sat, iar satul își pierde sufletul fără ceată.

Între ele există o relație de simbioză: satul oferă oamenii, spațiul, resursele și sensul; ceata oferă în schimb energie, memorie și coeziune.

Prin ceată, satul își exprimă propria demnitate.

Fiecare flăcău care intră sub blană poartă pe umeri nu doar un costum, ci *greutatea unei identități colective*.

Fiecare bătaie de tobă este un semnal al unității.

Într-o lume fragmentată, dansul ursului reamintește că solidaritatea nu este un concept moral, ci o *forță vie*.

De aceea, ceata este mai mult decât un nucleu al obiceiului – este *modelul social ideal* al satului românesc: organizată fără constrângeri, disciplinată fără autoritarism, liberă dar responsabilă.

În jurul ei gravitează întreaga viață comunitară.

Când ceata pornește pe ulițe, satul își simte din nou pulsul.
Și cât timp va exista o ceată, lumea aceasta nu va fi moartă.

2.Ierarhia cetei: ursari, toboșari, flăcăi, îngrijitori

Ceea ce pentru spectator pare un haos vesel de blănuri, tobe și strigături este, în realitate, o *structură socială perfect ordonată*, cu ierarhii precise și reguli transmise din generație în generație.

Dansul Ursului, așa cum se practică în satele de pe Valea Trotușului, nu este doar o manifestare spontană de bucurie colectivă, ci o *formă de organizare comunitară*, un microcosmos în care fiecare rol are o semnificație spirituală și o responsabilitate clară.

Ca într-o armată a bucuriei, fiecare participant își cunoaște locul, iar armonia dansului se naște tocmai din această ordine.

Nu există improvizație haotică, ci o *coregrafie a rânduiei*: liderul conduce, ceilalți urmează ritmul, iar totul se desfășoară sub semnul respectului.

Ursarii – comandanții nevăzuți ai ritualului

În fruntea oricărei cete se află *ursarii*, liderii spirituali și logistici ai obiceiului.

Ei nu sunt doar coordonatori ai dansului, ci *păstrători ai legii nescrise* a tradiției.

Ursarul este omul care știe povestea din spatele fiecărui gest, care cunoaște semnificația fiecărui pas și puterea fiecărui sunet de tobă.

De regulă, ursarul este un bărbat cu experiență, respectat în comunitate, de vârstă mijlocie.

El nu se impune prin forță, ci prin autoritate morală.

Înainte de Crăciun, el adună ceata, stabilește ordinea dansului, verifică blănurile și tobele, și asigură buna desfășurare a întregului ritual.

În timpul mersului prin sat, este cel care vorbește cu gazdele, primește urările și gestionează darurile.

Dincolo de rolul organizatoric, ursarul este și *gardianul sensului sacru* al obiceiului.

În fața tentației modernizării și comercializării, el reamintește tinerilor că dansul nu este doar un spectacol pentru turiști, ci o *rugăciune în mișcare*, un act de purificare colectivă.

Mulți bătrâni ursari povestesc că înainte de plecarea cetei, se roagă în taină, spunând: „*Doamne, să nu se piardă rânduiala și să nu se lovească nimeni*”.

Această rugăciune discretă este dovada că, dincolo de masca animalului, obiceiul păstrează o *conștiință spirituală profundă*.

Toboșarii – arhitecții ritmului

Dacă ursarul este comandantul, atunci *toboșarii sunt motorul*.

Ei sunt cei care dau viață dansului, cei care transformă mișcarea în ritm și ritmul în energie colectivă.

În Valea Trotușului, toba nu este un simplu instrument muzical – este un *simbol al inimii comunității*.

Toboșarii buni sunt respectați aproape ca niște preoți ai zgomotului sacru.

Lovitura de tobă trebuie să aibă greutate, dar și finețe; trebuie să poată ridica urșii, dar și să mențină armonia.

În timpul dansului, toboșarii comunică între ei prin priviri și semne discrete.

Când unul accelerează ritmul, ceilalți urmează, iar urșii simt imediat schimbarea.

Este o *orchestră tribală* în care instinctul ține locul partiturii.

Fiecare tobă este confecționată manual, uneori din piele naturală, și poartă urmele a zeci de ani de folosire.

Ea devine un obiect sacru, transmis din tată în fiu.

În unele sate, toboșarul bătrân nu lasă pe nimeni să-i atingă instrumentul, spunând: „*Toba are sufletul meu în ea*”.

Prin vibrația tobelor, dansul capătă *putere cathartică*.

Sunetul greu, adânc, lovește aerul și pământul, creând o punte între lumi.

Toboșarul nu doar ține ritmul, ci *invocă ordinea cosmică*.

Când tobele tac, lumea rămâne suspendată; când bat din nou, timpul reîncepe să curgă.

Urșii – dansatorii și purtătorii de blană

Cei mai vizibili, cei mai fotografiați, dar poate și cei mai încercați dintre participanți sunt *urșii*, adică flăcăii care poartă pe umeri blănurile grele, cântărind uneori peste 30 de kilograme.

Ei sunt trupul viu al obiceiului, *carnea și respirația ritualului*.
A fi urs nu este un rol decorativ, ci o încercare fizică și spirituală.

Blana înseamnă greutate, căldură sufocantă și efort.
Sub ea, tânărul transpiră, respiră greu, dar nu se oprește.
În acea luptă cu propria limită, el trăiește experiența inițiatică a *transformării*.

Mișcările urșilor sunt ritmate, sacadate, aproape hipnotice.
Când toba bate, ei se apleacă și se ridică simultan, scuturând blănurile și clopotele.

În acel moment, satul întreg vibrează odată cu ei.
Zgomotul, mișcarea și respirația devin un singur organism.
Urșii nu sunt aleși la întâmplare.
Ei trebuie să fie rezistenți, disciplinați și capabili să urmeze ritmul fără greșală.

Un urs care greșește pasul poate rupe armonia întregului dans.
Din acest motiv, repetițiile din ajun sunt severe, iar bătrânii urmăresc fiecare detaliu.

Pentru flăcăii care poartă pentru prima dată blana, momentul este o *inițiere*.

La finalul dansului, când își dau jos masca, primesc felicitări și sunt considerați membri deplin ai comunității.

Un bătrân din Dofteana spunea odată: „*După ce-ai purtat blana, nu te mai temi de nimic. Ai dus pe tine greutatea satului*”.

Flăcăii – energia și viitorul cetei

Deși nu toți poartă blănuri, flăcăii din jurul cetei au un rol esențial.

Ei poartă steaguri, țin ordinea, adună darurile, organizează traseul.

În lipsa lor, dansul nu ar putea funcționa.

Ei sunt *logistica și nervul viu* al obiceiului.

Mulți dintre acești tineri așteaptă ani întregi să prindă un loc de urs.

În acest timp, învață ritmul, regulile și semnificațiile gesturilor.

Într-un fel, ei reprezintă *rezerva morală a comunității*, garanția că tradiția va merge mai departe.

Prezența lor oferă obiceiului vitalitate și entuziasm.

Într-o epocă în care mulți tineri părăsesc satul, faptul că revin an de an pentru a participa la dans arată *puterea de atracție a memoriei colective*.

Pentru ei, nu este un hobby, ci o datorie afectivă: „*Venim acasă pentru că ursul ne strigă*”.

Îngrijitorii și bătrânii – paznicii memoriei

În spatele dansului spectaculos se află o categorie adesea invizibilă: *îngrijitorii*.

Ei sunt cei care repară blănurile, cos oglinzile, montează clopotele, lustruiesc colții de metal.

Uneori sunt femeii în vârstă, alteleori bărbați retrași din ceată, care nu mai pot dansa, dar continuă să servească ritualul.

Acești oameni nu caută aplauze.

Ei lucrează în tăcere, la lumina becului din șopron, pentru ca alții să poată străluci.

Fiecare cusătură, fiecare fir de ață are o poveste.

Bătrânele spun adesea: „*Când coasem blana, e ca și cum am coase viața înapoi în sat*”.

În acest gest simplu se ascunde o *filozofie a continuității*: tradiția nu se păstrează prin vorbe, ci prin muncă.

Bătrânii sunt și *judecătorii morali ai cetei*.

Ei privesc, comentează, evaluează.

Dacă o ceată se abate de la rânduială – dacă bea prea mult, dacă joacă prea zgomotos, dacă uită semnul crucii – bătrânii intervin.

Cuvântul lor are greutate, pentru că ei nu mai dansează, dar *au dansat o viață întreagă*.

Ierarhia ca expresie a armoniei

Această ierarhie, departe de a fi rigidă, este *organică*.

Nu se impune prin forță, ci prin recunoaștere reciprocă.

Fiecare știe că fără celălalt dansul nu există.

Ursarul fără toboșar e mut, toboșarul fără ursar e haotic, ursul fără îngrijitor e neîmplinit.

Este o *lecție de interdependență* rar întâlnită într-o lume individualistă.

În mod simbolic, ierarhia cetei reflectă ordinea cosmică: liderul – Soarele, toboșarul – pulsul pământului, urșii – energiile naturii, iar bătrânii – memoria timpului.

Împreună formează un univers în miniatură, în care fiecare vibrație are un sens.

Concluzie – disciplina tradiției

Dansul Ursului a supraviețuit nu datorită întâmplării, ci datorită *disciplinei sale interne*.

În spatele măștilor se ascunde o rigoare care rivalizează cu structura unui ansamblu militar sau monahal.

Ierarhia nu strivește, ci susține; autoritatea nu limitează, ci ghidează; tradiția nu închide, ci deschide spre continuitate.

În fiecare an, când ceata iese pe ulițe, satul revede aceeași scenă eternă: ordinea care iese din haos, lumea care renaște din propriul zgomot.

Iar în centrul acestei ordini, ierarhia cetei – tăcută, respectată, sacră – rămâne *coloana vertebrală a obiceiului*.

3.Confecționarea costumelor și pregătirea

În spatele spectacolului sonor și vizual pe care îl oferă Dansul Ursului se ascunde o lume tainică, a *meșteșugului, răbdării și sacralității materiale*.

Costumul nu este doar o podoabă folclorică, ci un *obiect ritualic* cu încărcătură simbolică și spirituală.

El este „*carnea vizibilă*” a unei credințe transmise pe linie orală, o punte între om și animalul totemic.

Pentru satele din Munții Bacăului, confecționarea costumului de urs este o adevărată artă populară, o meserie care cere forță, îndemnare și, mai ales, respect pentru tradiție.

Fiecare detaliu – de la alegerea blănii până la prinderea clopotelor – este supus unei *rânduiei sacre*, respectate cu aceeași seriozitate ca un ritual religios.

Blana – trupul viu al ritualului

Blana este elementul central, esența și sufletul costumului.

În trecut, ea provenea aproape exclusiv de la *urși vânați în Carpați*, dar astăzi, din cauza legislației și protecției speciilor, se folosesc blănuri vechi, moștenite sau înlocuite cu blănuri artificiale.

În multe sate însă, blănurile vechi, uneori cu peste o sută de ani de vechime, continuă să fie folosite cu sfințenie, fiind considerate *obiecte de patrimoniu local*.

Aceste blănuri se transmit din tată în fiu, din frate în frate, din ceată în ceată.

Ele sunt păstrate cu grijă în lăzi de lemn sau în poduri, acoperite cu pânze groase, ferite de umezeală.

Când vine vremea Crăciunului, sunt scoase, scuturate, periate și împrosăpătate. B

ătrânii spun că „*blana trebuie trezită din somn*”, un gest care are nu doar un sens practic, ci și unul simbolic – *renașterea spiritului ursului*.

Greutatea acestor blănuri este impresionantă: unele cântăresc 30–40 de kilograme.

Purtați pe umeri, acești „urși” devin adevărate stânci mișcătoare.

Dar tocmai această greutate oferă dansului autenticitate și forță.

Când urșii se apleacă și se ridică, blănurile se scutură, clopotele răsună și întreaga uliță pare să se miște odată cu ei.

Clopotele și colții de fier – sunetul puterii

Fără clopote, dansul ursului ar fi mut.

Sunetul lor este *chemarea forțelor bune și alungarea celor rele*.

Fiecare costum are între 3 și 7 clopote mari, de obicei din fier sau bronz, confecționate manual de fierari locali.

Acestea sunt fixate la brâu, astfel încât mișcarea corpului să producă o simfonie metalică.

În trecut, clopotele se făceau în ateliere de fierari din zonă, iar fiecare sat avea un meșter care „*dădea sunetul potrivit*”.

Sunetul trebuia să fie adânc, grav, aproape hipnotic.

Se spunea că *sunetul bun al clopotului sperie diavolul și atrage norocul*.

Tot la brâu se prindeau și colți de fier sau din alamă, ascuțiți și strălucitori, simbolizând *puterea de apărare a ursului*.

Acești colți nu au rol estetic, ci apotropaic – adică protejează împotriva răului.

În unele sate, se mai adaugă oglinzi mici, cusute în blană, despre care bătrânii spun că „*orbesc duhurile rele*”.

Oglinzile – ochii care veghează lumea

Oglinzile sunt, poate, cele mai spectaculoase detalii vizuale ale costumului.

Cusute pe piept, pe spate sau pe frunte, ele au o funcție dublă: reflectă lumina (aducând simbolic soarele în dansul iernii) și *întorc răul către cel care îl trimite*.

În tradiția populară, se crede că spiritele întunecate nu suportă să se vadă, așa că oglinzile le țin departe.

În același timp, ele dau dansului un farmec aparte: când urșii se mișcă, lumina soarelui sau a flăcărilor se reflectă pe zeci de puncte strălucitoare, creând un *efect vizual mistic*.

Într-un fel, oglinzile sunt metafora cea mai clară a obiceiului însuși – o lume care reflectă trecutul, dar trăiește în prezent.

Măștile – fața sacră a omului-urs

Măștile sunt lucrate din lemn, piele sau blană naturală.

Ele nu imită perfect capul ursului, ci mai degrabă îl *sugerează*, păstrând un echilibru între realism și simbol.

Unele au guri largi, cu colți, altele ochi imenși, roșii sau galbeni, alteori dinți metalici făcuți din linguri vechi.

Pentru cel care o poartă, masca nu este doar un accesoriu, ci o *identitate temporară*.

Odată pusă, ea îl transformă în altceva.

De aceea, flăcăii spun adesea că în timpul dansului „*nu mai sunt ei*”, ci „*au intrat în urs*”.

Această transformare este esențială: dansul devine un act de *posesiune ritualică*, iar costumul este poarta de trecere.

În multe sate, confecționarea măștii este un moment tainic.

Se face în tăcere, cu respect, adesea în post sau după o rugăciune.

Unii meșteri nu vând măști oricui, spunând că „*nu fiecare om poate duce greutatea ursului*”.

Pregătirea colectivă – atelierul viu al satului

Pregătirea obiceiului nu este o chestiune individuală, ci un *efort comunitar*.

Cu o lună înainte de Crăciun, satele intră într-un fel de „*stare de lucru*”.

În fiecare curte se aud tobe, în fiecare șură se lucrează la blănuri.

Femeile coasă, bărbații bat clopote, tinerii repară tobele, iar copiii aduc ață și mărgеле.

Este o imagine de *solidaritate tradițională* care reunește toate generațiile.

În satele din Comănești, Dofteana sau Asău, se organizează ateliere colective, unde mai multe familii se adună la un loc pentru a pregăti costumele.

Procesul este lung și minuțios.

Fiecare blană se curăță, se înprospătează și se verifică.

Clopotele se probează pentru a se potrivi în tonalitate.

Uneori, bătrânii ascultă fiecare sunet și spun: „*Ăsta e prea subțire, pune-l mai în spate*” .

Totul trebuie să fie perfect armonizat, pentru că dansul nu iartă greșeala.

Tobe și bețele – inima ritmului

Fără tobe, dansul nu ar exista.

Tobe sunt confecționate din lemn masiv (tei sau salcâm) și acoperite cu piele naturală, întinsă și fixată cu cercuri metalice.

Meșterii știu exact cât trebuie să fie grosimea lemnului pentru ca vibrația să fie profundă.

Bețele folosite pentru bătăi sunt și ele speciale – din corn sau alun.

Ele trebuie să fie ușoare, dar rezistente, pentru a reda sunetul adânc și egal.

Toboșarii își personalizează instrumentele, scriindu-și numele pe margine sau legând un fir roșu de protecție.

În momentul în care ceata pornește prin sat, tobele sunt deja „sfințite” de repetiții.

Primul sunet al tobei este comparabil cu *prima bătaie a inimii lumii reînviată*.

De la meșteșug la patrimoniu

Astăzi, confecționarea costumelor a depășit granițele gospodăriilor și a devenit *parte din patrimoniul cultural național*.

Meșterii populari din Comănești, Agăș, Dărmănești sau Palanca sunt invitați la târguri, festivaluri și expoziții.

Unii au ajuns să-și înregistreze blănurile la Direcțiile de Cultură ca obiecte de patrimoniu local.

Există chiar și *școli de meșteșug tradițional*, în care tinerii învață cum se fac blănurile, cum se cos oglinzile sau cum se reglează clopotele.

În felul acesta, dansul devine nu doar un act artistic, ci și o *industrie culturală identitară*, care generează venituri, locuri de muncă și mândrie locală.

Totuși, cei mai respectați meșteri refuză să transforme tradiția în comerț.

Ei spun simplu: „*Ursul nu se vinde. Se poartă*”.

În aceste cuvinte se ascunde o *etică a autenticității* care a salvat obiceiul de la kitsch și uniformizare.

Concluzie – Costumul ca relicvă vie

Costumul de urs nu este o piesă de muzeu, *ci o relicvă vie*, care respiră prin fiecare dansator.

În el se împletesc elemente de artă, religie, protecție și identitate.

Fiecare blană poartă urmele a zeci de ani, fiecare clopot are o amintire, fiecare oglindă o rugăciune.

Când ceata se pune în mișcare, toate aceste componente – blană, clopot, oglindă, mască – fuzionează într-un organism colectiv.

Omul dispare, rămâne doar ritualul.

Costumul devine trupul unei *forțe ancestrale* care traversează timpul fără să-și piardă sensul.

A confecționa un costum de urs înseamnă, de fapt, a *reconstrui o lume*, a repara legătura ruptă dintre om și natură, dintre trecut și prezent.

În tăcerea atelierelor de munte, unde acul intră în blană și clopotul răsună scurt, se naște o operă de artă etnografică și o rugăciune în același timp.

4. Transmisia orală și inițierea tinerilor

Orice tradiție autentică trăiește doar atâta timp cât este transmisă.

Iar în satele de pe Valea Troțușului, Dansul Ursului nu s-a păstrat prin manuale, cursuri sau instituții, ci prin *puterea memoriei*

vii — o memorie care se transmite nu prin cuvinte scrise, ci prin privire, gest, exemplu și apartenență.

Pentru localnici, dansul nu se „învăță”, ci se „prinde”.

Această formulă spune totul despre esența sa: nu este o informație, ci o experiență inițiativă.

Nu e o coregrafie impusă, ci o *energie moștenită*, o vibrație a comunității care intră în sânge, ca o limbă maternă.

Tradiția ca memorie colectivă vie

În satele din zona Comănești, Dofteana, Asău sau Brusturoasa, nu există un „profesor de dans al ursului”, ci doar bătrâni care știu „cum se făcea odată”.

Ei nu explică prin definiții, ci arată: pun mâna pe umărul tânărului, îi arată mișcarea, îi corectează pasul, îl opresc când ritmul se rupe.

Această metodă orală și gestuală este mai veche decât școala.

În ea, *învățarea și trăirea coincid*.

Tânărul nu învață ca să repete, ci ca să devină parte a unei continuități.

În momentul în care intră în ceată, el nu doar reproduce gesturi, ci reface o tradiție milenară, în care memoria se află înscrisă în corp.

Bătrânii spun că, odată ce ai dansat prima oară sub blană, „trupul ține minte singur”.

Această memorie corporală este forma cea mai sigură de transmitere a unei tradiții.

Cuvintele se pot uita, dar *ritmul rămâne întipărit în mușchi*.

Inițierea tinerilor – ritualul tăcerii și al efortului

Inițierea în Dansul Ursului nu are o ceremonie formală, dar toți participanții știu că există o linie invizibilă care desparte pe cei „*din afară*” de cei „*dinăuntru*”.

Trecerea se face prin *efort, respect și suferință acceptată*.

Primul an în care un flăcău poartă blana este o probă.

Nu i se dau cele mai grele costume, nici locurile din față.

El stă mai în spate, învață să țină pasul, să respire corect, să suporte greutatea.

Bătrânii îl privesc cu atenție: dacă rezistă, va fi primit deplin.

Dacă cedează, trebuie să mai aștepte un an.

În acest sens, inițierea este și o *încercare de maturizare*.

Dansul devine o formă de testare a bărbăției, a responsabilității și a disciplinei.

„*Cine nu duce blana, nu duce viața*”, spun unii.

Această expresie rezumă perfect simbolismul obiceiului: a purta blana nu e doar un act fizic, ci o *asumare a unei identități colective*.

În unele sate, bătrânii obișnuiesc să atingă fruntea tinerilor cu un clopot înainte de plecarea cetei, spunând: „*Să-ți sune inima la fel de tare ca toba*”.

Este un gest simplu, dar cu sens profund – consacrarea unui nou membru al comunității prin contactul cu sunetul sacru.

Limbajul secret al tradiției

Transmisia orală a dansului include și *un limbaj propriu*, aproape criptic, înțeles doar de cei din interiorul cetei.

Termeni precum „*a scutura ursul*”, „*a trage de tobă*”, „*a rupe rândul*” sau „*a da din spinare*” nu apar în dicționare, dar au semnificații precise în contextul ritualului.

Aceste expresii nu descriu doar mișcări fizice, ci și stări de spirit.

„*A scutura ursul*” înseamnă a-ți elibera sufletul de tensiuni, „*a trage de tobă*” înseamnă a chema energia grupului, iar „*a rupe rândul*” este o greșală gravă, aproape o blasfemie, pentru că rupe armonia cosmică a dansului.

Prin acest limbaj se transmite *codul moral al obiceiului*: disciplină, solidaritate, respect.

Ceata este o școală tăcută în care fiecare gest are sens, iar greșala are consecință.

În felul acesta, tradiția se transmite nu doar ca formă, ci și ca *valoare etică*.

Rolul bătrânilor – dascălii fără catedră

În lipsa unei școli formale, bătrânii sunt *archive vii*.

Ei nu scriu, dar țin minte tot: cine a dansat, ce blană era a cui, ce s-a întâmplat într-un an deosebit, care era ordinea satelor în colindat.

Pentru ei, memoria nu e un hobby, ci o datorie.

Mulți dintre acești bătrâni au fost urși, toboșari sau ursari în tinerețe.

Acum stau pe margine, cu bastonul în mână, și privesc atent repetițiile.

Intervin rar, dar hotărât: „*Nu așa, măi băiete, că ursul nu sare ca iapa!*”

Într-o frază simplă, transmit esența unei filozofii întregi despre autenticitate.

Rolul lor nu se rezumă la corectură.

Ei sunt *gardienii spiritului*.

Dacă un tânăr tratează obiceiul cu superficialitate, e mustrat.

Dacă arată respect, e lăudat.

Așa se construiește autoritatea morală care ține ceata unită fără nevoie de legi scrise.

Comunitatea ca spațiu al educației tăcute

Transmisia Dansului Ursului este o *formă de educație comunitară*.

Nu se învață doar dansul, ci și viața.

Tinerii deprind valori: respectul pentru bătrâni, solidaritatea, responsabilitatea colectivă.

Ei învață că fiecare gest are un sens, că fiecare pas trebuie făcut la timp și în ritm cu ceilalți.

Într-un sens profund, Dansul Ursului este o *școală de viață colectivă*.

Într-o lume în care educația se bazează pe individualism, aici se învață exact opusul: că puterea vine din grup, că libertatea se naște din ordine, că mândria nu înseamnă ego, ci loialitate față de comunitate.

De aceea, în satele din munți, un tânăr care nu participă la ceată e privit cu milă, ca unul „*care nu s-a legat de sat*”.

A nu intra în dans înseamnă, simbolic, a rămâne în afara comunității.

Repetițiile – templul viu al tradiției

În fiecare an, pregătirea începe devreme.

Cu câteva săptămâni înainte de Crăciun, tinerii se adună seara în curți, grajduri sau săli improvizate.

Tobele bat încet, urșii exersează mișcările, bătrânii observă.

Repetițiile au o atmosferă aproape religioasă.

Nimeni nu râde, nimeni nu glumește.

Se lucrează cu seriozitate, dar și cu bucurie.

Repetițiile sunt și momente de *transmitere orală a poveștilor*.

În pauze, bătrânii povestesc cum era dansul „*pe vremuri*”, cine a fost cel mai bun ursar, ce sat „*juca*” mai frumos.

Aceste anecdote devin parte din identitatea colectivă, consolidând legătura dintre generații.

Pentru tineri, fiecare noapte de repetiție e un pas mai aproape de misterul adevărat: ziua în care vor dansa pe ulițele satului, în fața lumii, sub greutatea blăni.

Trecerea simbolică între generații

În dimineața de Ajun, înainte ca ceata să plece, se adună cu toții: bătrânii, tinerii, copiii.

Se binecuvântează tobele, se ating blănurile și se rostește formula tradițională: „*Să se ducă anul rău și să vină anul bun!*”

Acel moment este *o punte între lumi*, o predare de ștafetă între generații.

Unii bătrâni își dau blana fiilor sau nepoților, spunând: „*Ține-o, că de-acum tu ești ursul satului*”.

În acel gest se condensează întreaga filozofie a transmiterii tradiției: nu se predă doar un obiect, ci *o moștenire spirituală*.

Această trecere nu este o simplă formalitate, ci un act sacru.

În ochii celor tineri, bătrânii devin simboluri, iar în ochii bătrânilor, tinerii devin promisiunea că satul va continua să bată în același ritm.

Concluzie – Lecția tăcută a ursului

Transmisia orală a Dansului Ursului este mai mult decât o metodă de învățare: este o *formă de inițiere în comunitate și umanitate*.

Într-o lume în care totul se arhivează digital, satul de munte continuă să transmită tradiția prin gest, privire și tăcere.

Această formă de cunoaștere vie păstrează o noblețe pierdută: ea cere prezență, ascultare și respect.

Tânărul nu devine urs prin cuvinte, ci prin trăire.

În clipa în care intră sub blană, el devine o verigă dintr-un lanț viu, care leagă trecutul de viitor.

Dansul Ursului nu se moștenește, se trăiește.

Și cât timp bătrânii vor privi cu înțelepciune iar tinerii vor purta cu mândrie blana, tradiția nu va muri.

Ea va continua să respire prin trupurile celor care dansează și prin inimile celor care ascultă tobele.

5.Implicarea intergenerațională și solidaritatea locală

Dansul Ursului, în satele de pe Valea Trotușului, nu este doar un spectacol de iarnă, ci *un mecanism social complex*, o punte între generații și o dovadă vie a solidarității comunitare.

Fiecare bătaie de tobă, fiecare scuturare de blană, fiecare strigăt poartă în el nu doar energia prezentului, ci și *ecoul unei continuități familiale și colective*.

Aici, tradiția nu e o formă de nostalgie, ci un mod de a fi împreună.

În lumea rurală contemporană, marcată de migrație, depopulare și pierderea valorilor comunitare, dansul ursului funcționează ca o *armă tăcută împotriva uitării*.

Este momentul în care satul se adună, se regăsește și își reafirmă demnitatea.

În jurul cetei se coagulează toți – copii, părinți, bunici, plecați sau rămași, fiecare aducând ceva din sine la masa comună a tradiției.

Familia – prima celulă a tradiției

Transmisia obiceiului începe în familie.

În multe gospodării de munte, blana ursului nu stă în muzeu, ci *în podul casei*, acoperită cu pânze groase, așteptând ca cineva să o trezească din somn.

Când un copil crește văzând blana bunicului sau a tatălui atârnată în șură, tradiția se înscrie în el fără cuvinte.

De Crăciun, familiile se adună și povestesc.

Bătrânii spun cum au dansat pe zăpadă, cum s-au dus la Comănești sau la Moinești cu ceata, cum au fost primiți cu bucurie.

Copiii ascultă cu ochii mari, iar în acea ascultare se face prima inițiere.

Povestea e primul pas către participare.

În multe sate, familia întreagă contribuie la pregătirea dansului: mama coase oglinzile, tatăl repară clopotele, bunicul periază blana, iar copilul ajută la transportul tobelor.

Astfel, tradiția devine un *proiect colectiv de familie*, o muncă împărtășită și o formă de educație morală.

Relația dintre generații – un lanț viu

În spatele fiecărui tânăr care dansează se află un bătrân care a dansat înaintea lui.

În spatele fiecărei tobe noi se află o toabă veche, care a bătut pentru altă generație.

Dansul Ursului nu aparține nimănui anume, dar le aparține tuturor prin *succesiunea fidelă a generațiilor*.

Bătrânii își recunosc urmașii în dans: „*Ăsta-i pasul tatălui tău!*” – spun adesea, cu o mândrie blândă.

Gesturile, mișcărilor, chiar și felul în care un tânăr ridică blana sau strigă în timpul dansului devin *semne de continuitate genealogică*.

Această legătură dintre generații este de natură dublă: practică și spirituală.

Practică, pentru că tinerii învață de la bătrâni, iar bătrânii își văd experiența continuată.

Spirituală, pentru că fiecare dans devine *un ritual al reîntâlnirii* între cei vii și cei plecați.

Mulți ursari spun că, atunci când dansează, simt că „*joacă și ai noștri care nu mai sunt*”.

Copiii și viitorul obiceiului

În fiecare sat există o „*ceată mică*”, formată din copii.

Ei nu poartă blănuri grele, ci versiuni ușoare, adaptate vârstei. Totuși, seriozitatea lor este uimitoare.

Joacă cu pasiune, imită perfect mișcările adulților și își asumă rolurile cu o demnitate instinctivă.

Pentru copii, dansul este o *școală a apartenenței*.

Într-o lume dominată de ecrane și distracții virtuale, participarea la ceată le oferă ceva ce nu pot primi altundeva: sentimentul de comunitate, identitatea locală, legătura cu pământul și cu oamenii.

Bătrânii îi privesc cu lacrimi în ochi, spunând: „*Cât timp joacă pruncii, satul n-a murit*”.

Iar această frază are greutatea unui legământ.

Copilul care joacă azi în ceata mică va deveni peste ani urs, apoi toboșar, apoi îngrijitor sau ursar.

Tradiția are o cronologie firească, organică, ca un arbore care își crește singur rădăcinile.

Solidaritatea comunitară – puterea de a fi împreună

Dansul Ursului implică întreaga comunitate.

În zilele de sărbătoare, satul devine un organism colectiv, în care fiecare are un rol.

Gospodarii primesc ceata, femeile pregătesc bucate, copiii adună clopotele căzute, bătrânii veghează la ordine.

Nu există spectator pasiv.

Această *solidaritate spontană* este unul dintre miracolele tăcute ale satului tradițional.

Într-o lume fragmentată de interese și egoism, aici totul se face împreună.

Dacă unui tânăr i se rupe blana, altul îl ajută să o lege; dacă unui toboșar i se sparge pielea, un vecin îi aduce alta; dacă o ceată rămâne fără transport, un gospodar împrumută camionul.

Dansul devine astfel o *școală a solidarității practice*, un mod de a exercita empatia și ajutorul reciproc.

Nu există bani, contracte sau promisiuni scrise – doar încredere.

Iar această încredere este cimentul invizibil care ține satul viu.

Rolul femeilor – între discreție și esență

Deși în centrul dansului se află bărbații, *femeile au un rol fundamental*, deși adesea nevăzute.

Ele sunt cele care cos, repară, hrănesc și binecuvântează.

În multe gospodării, femeia este cea care decide când se scoate blana, cui se dă, cine o poate purta.

În noaptea de Ajun, ele pregătesc mâncarea pentru ceată, aduc apă, aprind lumina și întâmpină urșii cu pâine și sare.

Unele femei merg pe margine, urmărind dansul cu ochii umezi – nu ca spectatoare, ci ca *mame ale tradiției*.

Bătrânele sunt păstrătoarele poveștilor.

Ele își amintesc când s-a rupt o tobă, când s-a pierdut un clopot, când un ursar a căzut în zăpadă și s-a ridicat râzând.

Prin ele, tradiția capătă suflet și tandrețe.

Ele spun adesea: „*Bărbații joacă, dar noi ținem focul aprins*”.

Ceata ca familie extinsă

Ceata funcționează ca o *familie extinsă*, în care toți membrii satului se regăsesc.

Aici nu există diferențe de avere, statut sau vârstă.

Toți sunt egali sub blană.

Această egalitate este una dintre marile lecții morale ale obiceiului.

Când toba bate, nimeni nu mai e „*primar*” sau „*muncitor*”, „*profesor*” sau „*cioban*”.

Toți sunt urși.

Toți aparțin aceluiași ritual, aceleiași comunități.

Această uniformizare simbolică are o forță de coeziune extraordinară.

Într-o lume care separă, dansul unește.

Ceata devine astfel un *microcosmos al satului ideal*, unde ordinea și fraternitatea coexistă.

De aceea, atunci când ceata pornește pe uliță, satul o urmează cu inima.

Când urșii joacă în fața primăriei, oamenii aplaudă, dar nu ca public, ci ca parte din același organism viu.

Satul ca rețea de rezistență culturală

În epoca globalizării, satul care păstrează Dansul Ursului devine un *bastion de rezistență culturală*.

În timp ce orașele își pierd reperele, comunitățile de pe Valea Muntelui reușesc să-și conserve identitatea prin această practică comună.

Instituțiile culturale din Comănești, Moinești sau Onești au început să susțină obiceiul, dar esența lui rămâne la nivel local – acolo unde oamenii nu au nevoie de finanțări ca să țină vie tradiția.

Solidaritatea funcționează natural, ca o lege a muntelui: cel care are mai mult dă, cel care poate ajută, cel care e tânăr învață de la cel bătrân.

Concluzie – Dansul ca inimă colectivă

Implicarea intergenerațională și solidaritatea locală sunt *cheia longevității Dansului Ursului*.

Fără ele, obiceiul s-ar fi pierdut de mult.

În fiecare iarnă, satul devine o mare familie care respiră la unison.

Tobele bat, blănurile se mișcă, iar dincolo de zgomot se simte ceva mai profund: *unitatea unui neam care refuză uitarea*.

Dansul Ursului este o lecție despre continuitate și iubire comunitară.

El arată că o tradiție nu se conservă prin muzee, ci prin oameni care cred în ea.

Cât timp bătrânii vor binecuvânta, tinerii vor dansa și femeile vor coase oglinzile, spiritul ursului va merge mai departe, ca o *inimă colectivă ce bate din generație în generație*.

Capitolul IV

Prezent și Patrimoniu

1. Dansul Ursului în epoca digitală și urbană

Dansul Ursului, odinioară un ritual agrar născut din ritmurile pădurii și suflul munților, a ajuns astăzi în plin secol XXI să existe simultan în două lumi: cea *reală* și cea *digitală*.

Între ulița troienită din Asău și fluxurile de imagini de pe TikTok, tradiția trăiește o metamorfoză spectaculoasă.

Nu este o dispariție, ci o *mutare de sens* — un proces prin care un obicei arhaic își caută locul într-o lume globalizată, conectată și urbanizată.

De la vatra satului la scena digitală

În sat, Dansul Ursului era o liturghie populară: comunitatea întreagă se aduna, participa, respira la unison.

În mediul urban și online, el devine *spectacol și simbol*.

Ceea ce altădată se întâmpla într-o curte acoperită de zăpadă, între case din lemn, se desfășoară acum pe bulevarde, scene de festival sau în live-uri urmărite de mii de oameni.

Această mutare a centrului de greutate din spațiul rural spre cel mediatic a fost inițial privită cu suspiciune.

Mulți etnografi au avertizat că ritualul își pierde autenticitatea atunci când devine spectacol.

Dar realitatea ultimelor decenii arată că, mai degrabă decât o degradare, asistăm la *o formă de adaptare inteligentă*.

În era digitală, Dansul Ursului a devenit o *emblemă culturală a Moldovei*.

Clipurile filmate la Comănești, Dofteana, Moinești sau Agăș sunt viralizate pe rețelele sociale, strâng milioane de vizualizări, iar tinerii din diasporă recunosc în ele nu doar o tradiție, ci *o identitate recuperată*.

Într-un peisaj mediatic dominat de artificial, autenticitatea dansului — sunetul tobelor, greutatea blănurilor, zăpada reală — are forță de magnet.

Urbanizarea ritualului

Orașele au început să adopte dansul ca pe o *formă de patrimoniu viu*.

În Bacău, Comănești, Moinești și chiar în București, grupurile de urși au devenit atracții centrale la paradele de iarnă.

Blocurile și asfaltul, în loc să anuleze simbolismul, îl amplifică prin contrast.

Când urșii dansează pe străzile orașului, printre vitrine și lumini artificiale, mesajul lor ancestral răsună și mai puternic: „*suntem încă aici*”.

Această urbanizare a ritualului presupune o *negociere subtilă între tradiție și spectacol*.

În locul uliței, avem scena; în locul comunității intime, avem publicul; în locul colindatului pe la case, avem festivaluri programate și filmări profesionale.

Totuși, nucleul spiritual rămâne același: *moartea simbolică a anului vechi și renașterea celui nou*.

Unii cercetători (precum Adrian Fochi, 1976, și Ion Ghinoiu, 2013) au remarcat că dansurile rituale care supraviețuiesc nu sunt cele care se izolează de modernitate, ci cele care o *integrează fără a-și compromite sensul*.

Dansul Ursului confirmă această regulă: el s-a urbanizat fără să se deșrădăcineze.

În spatele spectacolelor televizate, se află aceleași cete, aceleași familii, aceleași blănuri transmise de generații.

Rețelele sociale – noul teren al obiceiului

Epoca digitală a adus o nouă formă de vizibilitate.

Pe Facebook, TikTok, YouTube sau Instagram, Dansul Ursului a devenit un *fenomen viral*.

Ceea ce înainte vedeau doar câteva sate, acum ajunge în câteva ore la milioane de oameni.

Tinerii din cete au învățat să filmeze cu telefoanele lor, să monteze clipuri, să adauge efecte vizuale, dar păstrând respectul față de obicei.

Internetul, care adesea distruge tradiția, aici o face *nemuritoare*: clipurile arhivează gesturi, cântece, tobe, voci de bătrâni.

Pe de altă parte, rețelele sociale au creat o *nouă ierarhie a vizibilității*: unele cete devin celebre, altele rămân locale.

Au apărut pagini dedicate, canale tematice, chiar influenceri ai tradiției.

Unii bătrâni, care altădată abia ieșeau din sat, se văd acum pe ecran, urmărite de oameni din toată lumea.

„*Ne-au văzut până în Australia*”, spune mândru un ursar din Dofteana, într-un interviu local.

Internetul a devenit, astfel, un *nou spațiu al comunității simbolice*.

Satul real s-a extins într-un sat virtual, unde diaspora, turiștii și tinerii se reunesc în jurul aceleiași imagini sacre: ursul care joacă.

Diaspora digitală și „reîntoarcerea virtuală”

Pentru românii plecați în străinătate, Dansul Ursului are o valoare emoțională aparte.

Fiecare clip filmat la Comănești sau la Dărmănești devine o *fereastră spre acasă*.

Mulți români din Italia, Spania, Germania sau Marea Britanie urmăresc live-urile festivalurilor locale, trimit mesaje de felicitare, donează bani pentru cete sau chiar revin acasă special pentru a participa.

Astfel, tradiția capătă o *dimensiune transnațională*.

Ea nu mai aparține doar Văii Muntelui, ci întregii comunități moldovenești din lume.

În diaspora, s-au format chiar și „*cete simbolice*” — grupuri de români care refac dansul la sărbătorile lor de Crăciun, purtând blănuri aduse din țară.

Fenomenul e fascinant: o tradiție născută într-o lume fără internet devine acum *liantul emoțional al unei comunități globale*.

Prin intermediul tehnologiei, satul se reface, chiar și în absența geografic

Dilemele modernizării – între autenticitate și spectacol

Această adaptare nu e lipsită de riscuri.

Odată cu urbanizarea și digitalizarea, Dansul Ursului riscă să devină *mai mult imagine decât experiență*.

Uneori, filmările, luminile și efectele scenice reduc dansul la o estetică vizuală, golindu-l de dimensiunea spirituală.

Etnologii au vorbit despre „*folclorizarea mediatică*” — transformarea tradițiilor vii în produse de consum cultural.

În unele festivaluri, accentul cade pe costumele spectaculoase, pe sunetul tobelor sincronizat, pe coregrafiile elaborate, dar se pierde spontaneitatea, *sufletul ritualului*.

Totuși, în satele de munte, autenticitatea rezistă.

Ceata din Asău sau din Agăș nu dansează pentru like-uri.

Ei continuă să pornească din poartă în poartă, în zăpadă, la temperaturi sub zero, pentru a împlini o rânduială veche.

Ei știu că fără truda și respirația reală, dansul nu are sens. „*Când nu mai simți greutatea blăunii, nu mai e urs*”, spune un tânăr din Comănești.

Media, turism și identitate publică

Intrarea dansului în spațiul urban și mediatic a generat o *renaștere turistică*.

Festivalul Ursului de la Comănești atrage anual zeci de mii de vizitatori și echipe de televiziune din întreaga lume.

Presa internațională – de la agenții precum Associated Press până la televiziuni și publicații europene – a prezentat în ultimii ani dansul urșilor din Moldova ca pe o tradiție veche de secole, un fragment viu din Europa de altădată, păstrat aproape neschimbat în satele de pe Valea Trotușului.

Reportaje și fotoreportaje au surprins cât de arhaic pare obiceiul pentru privitorul modern, tocmai de aceea fiind adesea descris ca una dintre cele mai spectaculoase supraviețuiri ale lumii rurale est-europene.

Pe de o parte, acest interes global a consolidat statutul obiceiului ca patrimoniu.

Pe de altă parte, a creat o *presiune economică*: dansul devine atracție comercială, iar unii încearcă să-l monetizeze excesiv.

Autenticitatea e pusă la încercare: între tradiție și marketing, între credință și spectacol, între patrimoniu și divertisment.

Totuși, majoritatea cetei refuză să transforme dansul într-o afacere.

„*Noi nu vindem ursul, noi îl trăim*”, spun adesea bătrânii.

În aceste cuvinte se ascunde rezistența morală a satului față de tentația comercializării.

O tradiție care reușește să se reinventeze

Dansul Ursului a demonstrat o *capacitate remarcabilă de adaptare*.

A supraviețuit comunismului, secularizării și acum digitalizării.

Ceea ce l-a salvat nu a fost conservarea rigidă, ci flexibilitatea.

Tinerii și bătrânii, satul și orașul, ulița și ecranul – toate coexistă într-o ecologie nouă a tradiției.

În loc să piardă, dansul a câștigat: *vizibilitate, recunoaștere, legitimitate*.

În 2013, UNESCO a înscris pe Lista Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității „*Colindatul de ceată bărbătească*” – ritual

de Crăciun practicat în mai multe regiuni ale României, inclusiv în zonele în care jocul urșilor coexistă cu alte tradiții de iarnă.

Această recunoaștere internațională a confirmat că nu doar marile creații artistice ale civilizației merită protecție, ci și gesturile colective, ritualurile transmise prin comunități și formele vii de cultură populară care definesc identitatea rurală.

Concluzie – Ursul digital, sufletul viu al unei lumi vechi

În epoca digitală, Dansul Ursului devine paradoxal: *cu cât e mai filmat, cu atât e mai viu.*

Tehnologia, deși pare rece, i-a dat o nouă respirație.

Oamenii care altădată priveau dansul din spatele gardului, acum îl pot vedea din cealaltă parte a lumii.

Dar dincolo de cadre, filtre și hashtaguri, obiceiul își păstrează sensul sacru: este o chemare la unitate, o rugăciune în ritm, un ritual de reînnoire.

Poate că mediul s-a schimbat, dar *esența rămâne aceeași*: în fiecare an, la cumpăna dintre ani, urșii reîncep dansul vieții, iar satul – fie el real sau digital – renaște împreună cu ei.

2.Festivalul Ursului de la Comănești

În inima Văii Troțușului, la poalele Carpaților Orientali, în fiecare sfârșit de an are loc un eveniment unic în Europa: *Festivalul Ursului de la Comănești.*

Nu este doar o manifestare folclorică, ci un fenomen cultural, social și emoțional care reunește mii de oameni, sute de cete și o tradiție străveche devenită simbol identitar pentru întreaga regiune a Moldovei montane.

Ceea ce se petrece la Comănești între Crăciun și Anul Nou nu este un simplu spectacol: este o *înviere anuală a memoriei colective*, o explozie de forță, culoare, sunet și solidaritate, un amestec între ritual arhaic și carnaval contemporan.

Este locul unde tradiția iese din gospodărie, coboară în stradă și devine *patrimoniu viu în mișcare*.

Nașterea și evoluția festivalului

Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești de la Comănești s-a născut ca formă organizată a unor tradiții mult mai vechi de pe Valea Trotușului, unde jocul urșilor era practicat de generații întregi.

După 1989, autoritățile locale au început să adune cetele din oraș și din satele vecine într-un singur eveniment de sfârșit de an, iar din anii '90 festivalul se desfășoară anual, pe 30 decembrie.

Presa consemnează că în 2012 se ajunsese deja la ediția a XVII-a, în 2018 la a XXIII-a, iar în 2022 la a XXV-a, semn că manifestarea a crescut constant în ultimele decenii.

De la o reuniune mai degrabă locală, festivalul s-a transformat treptat într-un spectacol de anvergură: Primăria și Consiliul Local Comănești organizează defilarea cetelelor prin centrul orașului și momentele de pe scena din parcul central.

Iar la eveniment participă astăzi zeci de formații din satele de pe Valea Trotușului, ale Tazlăului și, uneori, din alte zone ale Moldovei.

Mii de spectatori vin an de an să vadă dansul urșilor, astfel încât Comăneștiul a ajuns să fie perceput, la nivel național, ca unul dintre principalele locuri unde datinile de iarnă încă pulsează în stradă, nu doar în arhive sau muzee.

Totuși, în ciuda formalizării, festivalul a păstrat sufletul popular: *niciun participant nu vine din obligație, ci din credință și mândrie locală.*

Atmosfera unică – o orchestră de tobe și blănuri

Cine a asistat măcar o dată la Festivalul Ursului știe că experiența nu se uită.

Imaginea este aproape cinematografică: sute de urși dansând sincron, clopote sunând ca o ploaie de metal, tobe care zguduie aerul, aburi de respirație care se ridică în frigul iernii, copii în costume miniaturale și bătrâni care privesc cu ochii umezi.

Sunetul tobelor are o forță hipnotică.

Nu este muzică, ci *ritm sacru*, o bătaie de inimă colectivă.

Fiecare ceată are propriul ritm și propriul stil.

Unele merg lent, masiv, ca un ritual de chemare a pământului.

Altele dansează rapid, nervos, aproape agresiv, ca o eliberare de energii negative.

Din această diversitate se naște un spectacol total: un *polifon sonor și vizual* în care tradiția devine spectacol cosmic.

Mulți turiști străini, veniți din curiozitate, mărturisesc că nu au mai văzut nicăieri în lume o asemenea intensitate colectivă.

Presa internațională – de la agenții precum Associated Press până la televiziuni și platforme europene – descrie constant festivalul ca pe o tradiție veche de secole, cu rădăcini precreștine, care continuă să trăiască într-un colț aparent periferic al Europei.

Pentru mulți jurnaliști străini, spectacolul de la Comănești arată ca o adevărată explozie arhaică în inima Europei moderne: un ritual cu piei de urs, tobe și strigăte care dovedește că straturile vechi ale continentului nu au dispărut, ci s-au retras în satele de la poalele Carpaților.

Organizare, ierarhii și criterii de jurizare

Festivalul are o structură clară.

Fiecare ceată se înscrie din timp, prezentând costumele, componența și repertoriul.

Juriul, format din specialiști în etnologie și arte tradiționale, evaluează autenticitatea, coregrafia, execuția ritmică și calitatea costumelor.

Deși există premii, competiția nu este una mercantilă.

Ceea ce contează cel mai mult este *onoarea satului*.

A câștiga la Comănești înseamnă a dovedi că tradiția ta e vie, că satul tău nu și-a pierdut rădăcinile.

În culise, atmosfera e una fraternă.

Cetele se ajută între ele, își împrumută tobe, repară costume, schimbă povești.

Festivalul devine astfel *un loc de întâlnire între generații*, un spațiu de dialog între satele Văii Muntelui.

Transformarea spațiului urban în scenă arhaică

În zilele festivalului, Comăneștiul se schimbă complet.

Străzile devin ulițe, clădirile se acoperă de aburi, iar zgomotul motoarelor dispare sub bubuitul tobelor.

Este un moment de *re-ruralizare temporară a orașului*, o inversare simbolică în care modernitatea face un pas înapoi în fața tradiției.

Trecătorii privesc fascinați cum urșii, cerbii, caprele și mascații reiau ritualul vechi al lumii.

În fața primăriei, scena principală devine un amfiteatru al memoriei: bătrânii din sate se recunosc în dansurile tinerilor, iar copiii din oraș descoperă rădăcinile pierdute.

Prin acest festival, Comăneștiul nu mai este un simplu orășel de munte, ci devine *capitala simbolică a obiceiurilor de iarnă din România*.

Dimensiunea identitară și emoțională

Pentru locuitorii Văii Troțușului, festivalul nu este o obligație culturală, ci o *sărbătoare a demnității colective*.

Fiecare sat își aduce ceata ca pe un steag.

În spatele fiecărei blănuri stau povești, familii, generații.

Unii tineri dansează cu blana bunicului, alții cu cea a unui frate plecat în străinătate.

Această dimensiune afectivă face din festival un *ritual de solidaritate și memorie*.

Într-un fel, fiecare urșar joacă și pentru cei care nu mai sunt.

Când tobele bat, ele cheamă nu doar prezentul, ci și trecutul, iar satul devine un corp comun în mișcare.

Mulți participanți spun că festivalul este momentul anului în care se simt din nou uniți: „*La Comănești, nu mai ești din Asău sau din Agăș. Ești de-ai muntelui. Ești de-ai ursului*”.

Impact cultural și turistic

Festivalul Ursului are astăzi o *valoare economică și turistică majoră*.

Mii de turiști vin special pentru acest eveniment, iar Comăneștiul devine pentru câteva zile un pol al culturii tradiționale.

Pensiunile sunt pline, localnicii vând produse artizanale, iar presa națională și internațională amplifică vizibilitatea zonei.

Dar mai important decât beneficiul economic este *impactul cultural*.

Festivalul a generat o nouă generație de tineri interesați de meșteșuguri, dansuri și ritualuri.

În unele școli, profesorii organizează ateliere dedicate dansului, explicând copiilor simbolurile și semnificațiile obiceiului.

În acest sens, festivalul devine *un laborator educațional al patrimoniului viu*.

Tradiția nu se mai învață doar din cărți, ci din participare directă.

Mass-media și imaginea României

Prin amploarea sa vizuală, Festivalul Ursului a devenit un *brand cultural al României*.

Televiziunile străine îl prezintă anual ca pe o dovadă a continuității civilizației europene în formele sale arhaice.

BBC, National Geographic, France 24 și Arte au realizat reportaje în care dansul este comparat cu sărbătorile dionisiace din Grecia Antică sau cu carnavalurile mediteraneene.

Astfel, Comăneștiul a devenit nu doar o localitate, ci un *simbol global al tradițiilor vii*.

Imaginea urșilor dansând pe zăpadă a fost preluată în campanii turistice, documentare, afișe culturale și chiar în expoziții fotografice itinerante la Paris, Roma și Berlin.

Prin acest eveniment, România a reușit să ofere lumii o imagine autentică, necomercială, puternic emoțională: aceea a unei țări care încă știe să-și păstreze sufletul prin ritual.

Concluzie – Comăneștiul, altarul viu al ursului

Festivalul Ursului de la Comănești este mai mult decât un eveniment cultural: este *ritualul unei comunități care își celebrează propria rezistență în fața timpului*.

Dincolo de scenă, de camerele de filmat și de aplauze, el rămâne ceea ce a fost dintotdeauna – o rugăciune colectivă a Văii Muntelui, rostită în limba tobelor și a blănurilor.

Ceea ce impresionează nu este doar spectacolul, ci *adevărul din spatele lui*: oameni simpli care, o dată pe an, lasă totul pentru a deveni, prin dans, strămoșii lor.

Cât timp acest festival va continua, Ursul nu va muri.

El va coborî în fiecare iarnă din munți, va bate cu putere pe străzile Comăneștiului și va aminti lumii întregi că în Carpații României există încă o inimă care bate la unison cu pământul.

3.Probleme contemporane: comercializare, braconaj, kitsch

Niciun fenomen cultural viu nu scapă de confruntarea cu modernitatea.

Dansul Ursului, ajuns astăzi din ritual agrar în patrimoniu UNESCO, din uliță în rețelele globale, se confruntă inevitabil cu *presiuni economice, estetice și morale*.

Cele trei mari probleme ale prezentului – comercializarea, braconajul simbolic și kitsch-ul – nu provin din răutate, ci din

ciocnirea între două lumi: una care trăiește prin sens și alta care trăiește prin imagine.

În Valea Muntelui, unde tradiția încă respiră autentic, pericolul nu e că ursul va dispărea, ci că va fi *confiscat de o cultură superficială a profitului*.

De la ritual la produs cultural

Transformarea Dansului Ursului în obiect de spectacol, festival sau brand turistic a avut un efect ambivalent.

Pe de o parte, i-a asigurat supraviețuirea și recunoașterea globală; pe de altă parte, i-a diminuat *caracterul sacru și comunitar*.

În satele de altădată, dansul nu se „juca” pentru public, ci pentru împlinirea unui ciclu cosmic.

Scopul nu era să impresioneze, ci să regenereze.

Astăzi, în unele locuri, dansul este redus la o *coregrafie sincronizată*, cu mișcări impuse de jurii și repetiții cronometrate.

Acolo unde altădată bătaia tobei era o rugăciune, acum devine o atracție de marketing.

Etnologii vorbesc despre „*patrimonierea excesivă*” – procesul prin care tradițiile, odată intrate în circuitul turistic, sunt golite de sensul lor inițial.

Odată ce o tradiție devine bun de consum, ea riscă să-și piardă sufletul.

Comercializarea: între susținere și degradare

La Comănești, Onești sau Moinești, festivalurile atrag sponsori, televiziuni, standuri, comerț.

Vânzătorii de clopote și măști, tarabele cu suveniruri „ursărești”, dulciurile tematice – toate fac parte din spectacol.

Până la un punct, acest lucru e firesc: cultura vie are nevoie de resurse materiale.

Problema apare atunci când *valoarea economică o depășește pe cea simbolică*.

Unele cete, presate de costuri, acceptă sponsorizări care impun logo-uri pe blănuri, bannere publicitare sau apariții regizate pentru televiziuni.

Aici intervine ruptura: dansul, născut din solidaritate, devine *mijloc de promovare corporatistă*.

Există și abuzuri grosolane: vânzarea de „*costume de urs*” fabricate industrial, din plastic sau catifea sintetică, pentru copii și turiști; organizarea de „*dansuri cu ursul*” în centre comerciale; folosirea mascotei „*ursul moldovean*” în campanii politice.

Astfel, simbolul protector al comunității este redus la *marfă decorativă*.

Aceasta este adevărata profanare: nu pierderea tradiției, ci *pierderea demnității sensului*.

Braconajul – nu doar al animalului, ci și al simbolului

Un alt fenomen dureros este *braconajul simbolic*.

În trecut, blănurile de urs erau moșteniri de familie, prețuite ca relicve.

Astăzi, tot mai mulți urși sunt vânați ilegal pentru ca blănurile lor să fie vândute la prețuri exorbitante către colecționari sau grupuri folclorice fără scrupule.

Autoritățile și ONG-urile de mediu au semnalat cazuri în care blănuri autentice, provenite din animale braconate, au fost cumpărate de cete neautorizate.

De aici, dansul devine o scenă dublă: în spatele unei tradiții străvechi se ascunde un comerț negru cu piei, colți și cranii de urs.

Adevăratul braconaj însă nu e cel al animalului, ci al *simbolului însuși*.

Ursul, care era cândva un totem al forței, este exploatat mediatic fără respect.

Clipuri comerciale, spoturi publicitare, chiar și videoclipuri muzicale folosesc imaginea ursului dansator pentru efecte exotice.

Astfel, ursul sacru devine *mascotă de consum*, iar sensul ritualic se dizolvă într-o cultură a spectacolului.

Kitsch-ul – estetica golirii de sens

Odată cu explozia rețelelor sociale, kitsch-ul a invadat și folclorul.

În locul dansului spontan, apar versiuni stilizate, cu lumini colorate, fum artificial, remixuri muzicale.

Ceea ce odinioară era o manifestare a naturii, astăzi riscă să devină *spectacol de artificii*.

Unele festivaluri introduc concursuri de „*originalitate*”, încurajând improvizații care nu mai au legătură cu tradiția: urși dansând pe muzică electronică, mascote gigant din plastic, toboșari costumați în DJ.

Aceste forme nu mai transmit sacralitatea, ci doar divertismentul.

Antropologii vorbesc despre „*saturația vizuală*”: atunci când publicul urban cere mereu mai mult, mai spectaculos, mai strălucitor, tradiția este forțată să se adapteze, pierzând profunzimea.

Așa apare kitsch-ul – o formă de *tradiție imitată*, fără suflet.

Dar satele de pe Valea Trotușului încă rezistă acestei presiuni.

La Asău, Agăș sau Dofteana, oamenii refuză scenariile artificiale.

„*Noi nu dansăm pentru camere, ci pentru sat*”, spun bătrânii.

Acesta este antidotul împotriva kitsch-ului: *autenticitatea trăită, nu afișată*.

Media și distorsionarea sensului

Mass-media, cu bunele și relele ei, a amplificat fenomenul.

Pe de o parte, televiziunile au popularizat obiceiul, aducându-l în casele tuturor românilor.

Pe de altă parte, uneori au redus tradiția la o imagine exotică, „*folclor de consum*”.

Reportajele televizate insistă pe „*sălbăticia*” și „*ciudățenia*” dansului, fără să explice sensurile mitice și comunitare.

În ochii publicului urban, ursul devine o curiozitate, nu un simbol.

Se ajunge astfel la *banalizarea extraordinarului*: ceea ce este sacru devine „*amuzant*”.

Totuși, există și exemple contrare.

Documentare serioase, precum cele realizate de TVR sau de studiouri independente, au readus dansul la demnitatea lui originală, explicând genealogia sa spirituală.

Aceste inițiative arată că *educația vizuală poate repara ceea ce media comercială strică*.

Impactul turismului agresiv

Creșterea turismului a adus beneficii economice, dar și riscuri.

În perioada sărbătorilor, satele sunt invadate de turiști care filmează cu telefoanele, strigă, ating costumele sau intră în mijlocul cetei pentru selfie-uri.

Această invazie vizuală distruge liniștea ritualului.

Dansul, care era o formă de concentrare spirituală, devine *spectacol întrerupt de camere și blițuri*.

Mulți bătrâni se plâng că „*nu mai e ca pe vremuri*”, că tobele nu mai bat pentru sat, ci pentru camere.

Pentru a proteja tradiția, unele comunități au început să delimiteze spațiul ritual de cel turistic.

În tot mai multe discuții despre jocul ursului apare aceeași tensiune: comunitățile acceptă camerele și telefoanele mobile, dar nu vor ca întregul ritual să fie redus la material de consum pentru rețelele sociale.

De aceea, în timpul momentelor cele mai intense ale dansului, oamenii cer adesea spectatorilor să lase telefoanele jos sau să filmeze cu discreție.

Nu este un refuz al modernității, ci o formă de rezistență culturală inteligentă: comunitatea își apără dreptul de a decide cum, când și cât din ritual devine imagine publică.

Reacția comunităților – renașterea conștiinței tradiționale

Față de aceste provocări, multe sate reacționează prin *reîntoarcere la autenticitate*.

Au apărut ateliere locale pentru restaurarea costumelor vechi, școli de toboșari și cluburi de tradiție în care copiii învață sensurile simbolice ale dansului.

Muzeul de Etnografie din Comănești și Asociația „*Datini și Obiceiuri din Valea Troțușului*” derulează proiecte de documentare, publicare și educație patrimonială.

Scopul lor nu e doar să salveze formele, ci să *recupereze spiritul*.

În ultimii ani, chiar tinerii — cei considerați „generația digitală” — au început să se implice.

Ei filmează dansurile, le arhivează, dar refuză să le modernizeze artificial.

În loc să transforme ritualul într-un videoclip, îl păstrează *ca mărturie vie*.

Concluzie – între tentație și rădăcină

Dansul Ursului se află astăzi la o răscruce: între tentația lumii moderne și fidelitatea față de rădăcinile sale.

Comercializarea, braconajul și kitsch-ul sunt semnele unei epoci în care totul se vinde și se imită.

Dar, în același timp, ele sunt și *teste de rezistență* pentru tradiție.

Dacă o tradiție reușește să-și păstreze sufletul în mijlocul pieței, atunci înseamnă că e vie cu adevărat.

Dansul Ursului trece prin acest test și, paradoxal, iese mai puternic.

Fiecare abuz mediatic, fiecare blană falsă, fiecare clip superficial este contracarat de un sat care continuă să creadă în spiritul ursului.

Atâta timp cât în Valea Muntelui va exista o ceată care dansează în zăpadă nu pentru bani, ci pentru suflet, *autenticitatea va învinge kitsch-ul, iar tradiția va rămâne vie*.

4.Dosarul UNESCO: demersuri, etape și semnificație

Puține momente din istoria patrimoniului cultural românesc pot fi considerate cu adevărat fondatoare.

În 2013, UNESCO a recunoscut „*Colindatul de ceată bărbătească*” drept element al Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității – un ritual de Crăciun practicat în numeroase sate din Moldova și Ardeal, în care comunitatea se reunește în forme arhaice de cânt, dans și purtare de măști.

Deși „*Jocul Urșilor*” nu a fost încă înscris oficial de sine stătător, dosare de documentare, propuneri și inițiative locale – în special în Valea Troțușului – au urmărit să argumenteze includerea lui ca parte a aceluiași univers de tradiții de iarnă ce păstrează identitatea comunităților.

Recunoașterea colindului de ceată a demonstrat că aceste ritualuri pot fi protejate la nivel internațional, deschizând drumul și pentru alte obiceiuri din Moldova.

Iar această recunoaștere nu a venit întâmplător, nici peste noapte.

A fost rezultatul unei *munci colective de peste un deceniu*, implicând etnologi, instituții de cultură, comunități rurale și autorități locale care au înțeles că tradiția nu se mai apără doar cu inima, ci și cu documente.

Considerăm că demersul pentru înscrierea *Jocului / Dansului Ursului de la Comănești* ca element distinct și independent în

Patrimoniul Cultural Imaterial UNESCO trebuie inițiat în mod oficial și tratat cu maximă seriozitate.

Este un ritual unic prin amploare, vechime și identitate comunitară, iar protejarea lui la nivel internațional ar reprezenta o recunoaștere firească a valorii sale.

Un asemenea proiect ar trebui asumat drept prioritate strategică de autoritățile județene și locale din Bacău, care au responsabilitatea directă de a documenta, susține și promova acest obicei, astfel încât dosarul să fie pregătit temeinic, după în mod formal și dus până la capăt.

De la obicei local la patrimoniu mondial

Până în urmă cu câteva decenii, Dansul Ursului era privit ca un obicei „*de iarnă*” – spectaculos, dar limitat geografic.

O manifestare rustică, descrisă în revistele etnografice, filmată ocazional de televiziune, dar fără recunoaștere oficială.

Schimbarea de perspectivă a început odată cu deschiderea României către lumea occidentală după 1990.

Odată cu aderarea la UNESCO și participarea la convențiile privind protejarea patrimoniului imaterial (2003), a devenit posibilă includerea tradițiilor vii în registrul global.

Dansul Ursului, alături de Capra, Cerbul, Căiuții și alte ritualuri zoomorfe, a fost identificat ca *o formă unică de expresie culturală colectivă*, care păstrează structuri precreștine ale reînnoirii anuale, sincretizate cu calendarul creștin.

Pentru UNESCO, valoarea nu constă doar în vechime, ci în *caracterul viu, comunitar și identitar* al obiceiului.

Așadar, dansul nu este „muzeificat”, ci trăit — și tocmai această continuitate îl face eligibil.

Inițierea demersului oficial

Începând cu anii 2010, au existat inițiative locale și județene de documentare a obiceiurilor de iarnă din Valea Trotușului, în care instituții culturale și specialiști în patrimoniu au colaborat cu comunitățile pentru a strânge materiale relevante: filme documentare, arhive audio, fotografii de teren, descrieri ale costumelor și ale modului în care se transmite tradiția între generații.

Etnologi și antropologi au lucrat direct cu cetele din Asău, Dofteana, Agăș sau din alte sate ale zonei, consemnând poveștile bătrânilor, detalii despre confecționarea măștilor și modul în care copiii intră în ritual.

A rezultat astfel o documentare amplă, în care viața comunității era prezentă alături de materialul științific.

În demersurile culturale înaintate de România către organisme internaționale – inclusiv UNESCO, pentru elemente precum colindatul de ceată bărbătească – accentul nu a fost pus pe un folclor muzeal, ci pe tradiții încă trăite, practicate, transformate organic.

Această abordare, care combină analiza etnografică cu mărturii reale și continuitate comunitară, a arătat că patrimoniul românesc nu este o colecție de relicve, ci o civilizație vie.

Evaluarea internațională și cooperarea trans-frontalieră

UNESCO nu înscrie ușor tradițiile în lista patrimoniului.

În *situația UNESCO*, însă, „*dansul urșilor*” nu apare ca element separat.

El este inclus implicit în elementul „*Men's group Colindat, Christmas-time ritual*” (colindatul de ceată bărbătească de Crăciun), înscris în 2013 pe Lista Reprezentativă (dosar nr. 00865).

Procesul de evaluare a durat aproape doi ani și a implicat experți din mai multe țări.

Un argument major a fost *caracterul intercultural* al obiceiului: ritualurile cu urși, capre sau cerbi se regăsesc, sub forme variate, în întreaga zonă carpatică și balcanică.

Astfel, dosarul românesc a fost sprijinit de *cooperări simbolice cu Bulgaria, Republica Moldova, Serbia și Italia (Sardinia)*, demonstrând că dansurile zoomorfe constituie *un patrimoniu european comun*.

Acest argument – solidaritatea culturală între popoare prin ritual – a fost esențial pentru aprobarea finală. UNESCO nu caută doar să conserve tradiții naționale, ci să promoveze *unitatea în diversitate*.

România a adus, însă, un element unic: autenticitatea rurală neîntreruptă.

În vreme ce în alte state tradițiile similare au fost recreate artificial, în Moldova dansul a fost *păstrat neîntrerupt de comunitate*, fără ajutorul statului, fără scenarii scrise, fără manuale.

Această *transmisie prin viu grai și gest* a fost considerată o dovadă rară de continuitate culturală organică.

Semnificația înscrierii UNESCO

Declanșarea și finalizarea demersului pentru înscrierea *Jocului / Dansului Ursului de la Comănești* ca element distinct și independent în Patrimoniul Cultural Imaterial UNESCO va avea un impact uriaș, nu doar pentru Valea Troțușului, ci pentru întreaga Românie rurală.

Pentru prima dată, un obicei născut din sărăcie, din zăpadă și din lut, va fi așezat alături de marile patrimonii ale lumii — de la flamenco la tango, de la teatrul Nō japonez la festivalurile peruviene.

Această înscriere nu înseamnă doar o diplomă.

Ea va reprezenta *un angajament internațional*: statul român și comunitățile locale se vor obliga să protejeze, transmită și să educe în spiritul tradiției.

În termeni simbolici, recunoașterea UNESCO ar echivala cu „*botezul mondial*” al ursului moldovenesc — momentul în care un ritual local va deveni mesaj universal despre forță, regenerare și memorie.

Pentru localnici, includerea în patrimoniul UNESCO va genera valuri de emoție. Iar mulți bătrâni vor exclama plângând:

„Acum știe lumea întreagă că ursul nostru nu-i jucărie, ci sufletul satului”.

În acea clipă, întreaga Vale a Muntelui va simți că istoria sa nu a fost zadarnică.

Protecția patrimoniului viu – între lege și inimă

După înscrierea UNESCO a Dansului/Jocului Ursului ca element independent, de sine stătător, România va trebui să implementeze planuri de protejare.

Va trebui creat un *program de monitorizare și sprijin financiar* pentru cetele autentice, iar muzeele locale vor primi fonduri pentru restaurarea blănurilor vechi.

Vor trebui organizate cursuri de formare pentru tineri meșteșugari, iar în școli vor trebui introduse ateliere despre obiceiurile de iarnă.

Totuși, provocarea rămâne: *cum protejezi ceva care trăiește doar dacă este liber?*

Patrimoniul imaterial nu poate fi încuiat în vitrine.

Dansul Ursului există doar atunci când este dansat, trăit, simțit.

De aceea, UNESCO recomandă nu conservarea statică, ci *revitalizarea prin practică*.

Comunitatea trebuie să continue tradiția, iar instituțiile au rolul de a o sprijini, nu de a o standardiza.

Dimensiunea globală a recunoașterii

În urma înscrierii de sine-stătătoare, Dansul Ursului va intra în *rețelele internaționale ale patrimoniului viu*.

Reprezentanți ai Văii Trotușului au fost invitați la festivaluri UNESCO din Franța, Japonia și Coreea, unde au prezentat obiceiul ca pe o „*artă a regenerării colective*”.

În expozițiile tematice de la Paris și Bruxelles, imaginile urșilor dansatori au devenit simboluri ale *rezilienței culturii europene rurale*.

Această recunoaștere are o semnificație profundă într-o lume în care totul se globalizează, dar trebuie dublată de înscrierea UNESCO a Dansului/Jocului Ursului ca element independent, de sine stătător.

Într-un moment istoric dominat de inteligență artificială și realitate virtuală, un dans născut din instinct, suflare și tobe reale amintește lumii că *umanitatea nu poate fi digitalizată complet*.

Pentru UNESCO, Dansul Ursului nu este doar un ritual pitoresc, ci o *lecție de supraviețuire a comunităților tradiționale*.

El arată că patrimoniul nu înseamnă doar clădiri, ci și gesturi, ritmuri, respirații comune.

Controverse și provocări

Designur, recunoașterea UNESCO v genera și controverse.

Unii critici vor susține că dosarul românesc omite referințele la ritualuri similare din Republica Moldova sau Ucraina, creând o impresie de exclusivitate culturală.

Alții vor acuza că festivalurile au fost cosmetizate pentru camere, pierzând autenticitatea.

Aceste dezbateri sunt însă inevitabile: ele arată că dansul trăiește.

Patrimoniul imaterial nu este o relicvă unanimă, ci un *organism viu, disputat, redefinit*.

Mai important decât consensul este faptul că tradiția a devenit vizibilă și este discutată, iubită.

Concluzie – Ursul ca ambasador al umanității

Prin includerea sa independentă în patrimoniul UNESCO, *Ursul de pe Valea Muntelui* (Bacău) va deveni ambasadorul unei lumi care refuză uitarea.

El reprezintă nu doar o tradiție românească, ci *arhetipul universal al regenerării*, prezent în miturile tuturor culturilor.

Pentru satele Moldovei, această recunoaștere va fi o binecuvântare, dar și o responsabilitate.

În ochii lumii, ursul nu mai e doar o mască, ci *un simbol al umanității care își dansează propria renaștere*.

Astăzi, când tobele bat la Comănești sau Dofteana, ecoul lor trece de munți, de ecrane, de frontiere.

UNESCO nu ar face decât să confirme ceea ce oamenii locului știau dintotdeauna: că în fiecare iarnă, acolo, în inima munților, *se reface legătura dintre om, natură și cer* — iar dansul ursului nu e doar al lor, ci al întregii lumi.

5.Proiecte de revitalizare și protejare culturală

După momentul de glorie din 2013, când Dansul Ursului a fost recunoscut oficial de UNESCO ca element component al Obiceiului Colindatului de ceată bărbătească, atenția s-a mutat de la celebrare la responsabilitate.

Recunoașterea parțială nu este un final, ci doar un început, un *angajament viu* – o promisiune între generații că tradiția nu va fi lăsată să moară, ci va fi transmisă, înțeleasă și trăită în continuare.

În această direcție, s-au conturat, în ultimii ani, numeroase *proiecte de revitalizare, educație și protecție culturală*, desfășurate în special în zona Văii Trotușului, dar și în alte regiuni ale Moldovei și ale diasporei românești.

De la patrimoniu simbolic la patrimoniu activ

Primul pas în procesul de protejare a unei tradiții este *recunoașterea comunității ca purtător viu al patrimoniului*.

UNESCO a subliniat că nu statul, ci oamenii locului sunt adevărații gardieni ai dansului.

Astfel, în ultimii ani, s-a pus accent pe implicarea directă a cetașilor, a meșteșugarilor, a școlilor și a muzeelor locale.

În ultimii ani, Muzeul de Etnografie din Comănești și instituțiile culturale ale județului Bacău au început să acorde o atenție tot mai mare dimensiunii educative a tradițiilor de iarnă.

Inspirate de modele existente în alte muzee de etnografie din țară – unde se organizează ateliere pentru copii, lecții tematice și programe de familiarizare cu meșteșugurile și obiceiurile locale – astfel de inițiative urmăresc să conecteze copiii și adolescenții cu purtătorii vii ai datinilor.

În acest tip de programe, copiii învață să confecționeze măști, să recunoască elementele costumului tradițional, să bată ritmurile de tobă și să afle direct de la membrii cetelor ce înseamnă, de fapt, să porți o blană de urs sau o mască zoomorfă.

Accentul nu cade doar pe transmiterea de informații, ci pe trăirea experienței: tinerii sunt invitați să între ei înșiși în rol, să poarte costumul, să repete pașii și să simtă greutatea, sunetul, ritmul.

Din această apropiere rezultă o continuitate organică a tradiției: nu o regulă impusă de sus, ci un fir care se transmite firesc între generații, prin gest, joc și prezență directă.

Așa se naște o formă de „*patrimoniu activ*”, în care muzeul și comunitatea lucrează împreună pentru ca dansul să rămână viu, nu doar expus în vitrine.

Școli de toboșari și ateliere de meșteșuguri tradiționale

O direcție firească a revitalizării tradiției ar putea fi recuperarea meșteșugurilor auxiliare – arta confecționării tobelor, clopotelor, oglinzilor, blănurilor și măștilor.

Un model posibil ar fi înființarea, printr-un parteneriat între instituțiile culturale naționale și asociațiile locale din Valea Trotușului, a unor *școli de toboșari și meșteșugari populari* la Comănești și Asău.

În astfel de centre, tinerii ar putea învăța nu doar tehnica, ci și *etica ritualului*: ideea că toba nu este un simplu instrument muzical, ci o prelungire a ritmului colectiv, o inimă comună a cetei.

Meșterii bătrâni ar putea transmite ucenicilor modul în care se taie lemnul, cum se întinde pielea și cum se reglează tonul sacadat ce amintește de vibrația pământului.

Tot ca propunere, Muzeul de Etnografie din Comănești ar putea dezvolta un proiect precum „*Blănurile care vorbesc*”, axat pe restaurarea blănurilor autentice, vechi de generații.

Fiecare blană recondiționată ar putea fi fotografiată, catalogată și înregistrată într-un registru patrimonial digital.

Un asemenea demers ar reprezenta o formă de inovație culturală: un patrimoniu viu, păstrat și în spațiul digital fără a-și pierde materialitatea, continuitatea și autenticitatea.

Revitalizarea prin festivaluri educative

Pe lângă Festivalul Ursului de la Comănești – devenit deja simbol internațional – s-au creat evenimente paralele cu scop educativ.

În sate precum Agăș și Dofteana, festivalurile de datini și obiceiuri de iarnă la care participă și copii ar putea deveni, pe viitor, adevărate „*festivaluri de inițiere*”, gândite mai puțin ca întreceri cu premii și mai mult ca spații pedagogice.

Acolo, copiii și adolescenții ar putea juca versiuni adaptate ale dansurilor, sub îndrumarea bătrânilor cetei, pentru a învăța codul gesturilor, respectul pentru ceată și legătura cu natura.

În plan educațional, un model util ar fi colaborarea între profesorii de religie, istorie și educație culturală, care ar putea integra simbolistica ursului și a altor măști de iarnă în activități opționale sau proiecte tematice.

Prin discuții despre moartea și renașterea simbolică a ursului, despre trecerea dintre ani și despre ciclurile naturii, elevii ar înțelege mai adânc sensurile obiceiurilor, nu doar spectaculozitatea lor vizuală.

Astfel, dansul nu mai este doar un „*eveniment de iarnă*”, ci devine un *instrument educațional permanent*, prin care copiii învață valori precum solidaritatea, disciplina și demnitatea culturală.

Propunere de dezvoltare academică și instituțională

Un pas firesc în următoarea etapă ar fi constituirea unei rețele naționale de studiu și protejare a obiceiurilor de iarnă, coordonată științific de Institutul Național al Patrimoniului, în parteneriat cu universități și centre etnologice din țară.

Într-un astfel de cadru, Dansul Ursului din Moldova și Valea Trotușului ar putea deveni studiu de caz central, folosit ca model de antropologie aplicată și de patrimoniu viu.

Pe această linie, s-ar putea imagina un proiect de cercetare comun al marilor universități regionale, „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și „Babeș-Bolyai” din Cluj, poate și cu implicarea celor două universități din Bacău, axat pe *zoomorfisme rituale în spațiul carpatic* – adică pe felul în care animalele sacralizate (ursul, capra, caii, cerbul) structurează calendarele festive, rolurile sociale și reprezentările despre putere și protecție.

Rezultatele unor astfel de cercetări ar putea fi folosite pentru ghiduri educaționale, expoziții, filme documentare și resurse digitale dedicate profesorilor și comunităților locale.

În felul acesta, tradiția locală nu ar mai fi doar „obiect de spectacol”, ci ar deveni și *obiect de studiu academic* de nivel înalt, ridicată la rang de patrimoniu universal analizat științific, fără a-și pierde însă rădăcina populară.

Colaborarea directă dintre cercetători și comunități ar crea o punte stabilă între știință și tradiție – o simbioză încă rară în peisajul

cultural românesc, dar esențială pentru supraviețuirea autentică a obiceiurilor de iarnă.

Diaspora ca factor de revitalizare

Un fenomen interesant este renașterea Dansului Ursului în diaspora.

Românii plecați în Italia, Spania, Germania sau Marea Britanie organizează anual „*ceți simbolice*”, replicând ritualul în fața bisericilor românești sau în spațiile comunitare.

Deși desfășurat în contexte urbane străine, dansul păstrează rolul său identitar: reunește comunitatea, marchează trecerea dintre ani, oferă copiilor născuți în diaspora contact cu rădăcinile.

În 2024, la Torino, Asociația Culturală „*Moldova de Munte*” a reușit să aducă pentru prima dată o ceată autentică din Asău, pentru un *turneu intercultural al Ursului Moldovenesc*.

Astfel, tradiția devine *mijloc de coeziune transnațională*, un limbaj comun care unește diaspora cu satul-matăc.

Patrimoniul viu devine global fără să-și piardă accentul local.

Tehnologia ca aliat: arhive digitale și turism cultural inteligent

Paradoxal, tehnologia – aceeași forță care a uniformizat cultura – poate deveni acum un aliat al tradiției.

Începând cu ultimii ani, inițiative locale documentează digital obiceiul „*Jocului Urșilor*”, un ritual de iarnă practicat mai ales în

Moldova, care combină dansul cu măști de urs, colindatul și urările pentru anul care vine.

Prin astfel de arhive online, vizitatorii pot explora traseele cețelor care merg cu „ursul”, pot asculta ritmurile tobei și fluierului care însoțesc dansul, și pot învăța semnificațiile măștilor folosite.

Platforme digitale și proiecte multimedia permit acum ca acest patrimoniu imaterial să fie adus din satele de deal spre un public global, fără a-l reduce la *simplu* „spectacol comercial”.

De exemplu, în zone precum Comănești (județul Bacău) „Jocul Urșilor” este considerat un spectacol comunitar important care adună localnici și vizitatori.

În acest context, realitatea augmentată sau aplicațiile mobile pot reproduce costumul de urs, coregrafia dansului și vocea urătorilor – dar scopul nu este să înlocuiască ritualul real, ci să-l facă accesibil, să-l documenteze, să-l protejeze.

Astfel, tehnologia devine o punte între tradiție și lume globală, oferind respect față de datină și nu exploatare, și contribuind la transmiterea unui obicei vechi într-o formă adaptată epocii digitale.

Implicarea comunităților și a statului

Protejarea patrimoniului nu poate fi lăsată doar pe umerii oamenilor din sate.

Până în prezent, Ministerul Culturii nu a instituit un program național de microgranturi dedicat exclusiv comunităților tradiționale precum cetele de colindători sau dansatorii de urs.

Totuși, astfel de inițiative pot fi sprijinite punctual prin programele generale de finanțare nerambursabilă derulate de minister, care includ componente destinate protejării și promovării patrimoniului cultural imaterial.

De asemenea, autoritățile locale sau județene pot aloca fonduri din bugetele proprii pentru susținerea grupurilor tradiționale în organizarea de evenimente sau participarea la manifestări culturale.

Ceea ce ar fi important aici, ar fi *colaborarea între nivelul local și cel instituțional* – între inițiativa populară și recunoașterea oficială.

Dansul Ursului poate fi protejat nu doar prin lege, ci și prin *participare civică*.

Această sinergie între stat și comunitate este esențială pentru menținerea tradiției ca patrimoniu viu și nu ca artefact mort.

Concluzie – Patrimoniul ca formă de rezistență și speranță

În fața unei lumi care uniformizează totul, Dansul Ursului a devenit o *școală de identitate*.

Prin proiectele de revitalizare și protecție culturală, tradiția nu doar supraviețuiește, ci se transformă într-o formă de educație, reziliență și speranță.

Ceea ce se întâmplă în Valea Muntelui nu este doar conservare, ci *renaștere conștientă*: un popor care își reînvață propriile rădăcini.

Dansul Ursului nu mai aparține doar satului sau Moldovei, ci întregii României — un simbol viu al capacității noastre de a rezista prin cultură.

Așa cum spun bătrânii urșari din Asău:

„Atâta vreme cât se va bate toba în Ajun și se va auzi răgetul ursului pe uliță, lumea noastră nu s-a sfârșit”.

În aceste cuvinte se află adevărata victorie a patrimoniului: *nu doar protejarea trecutului, ci menținerea pulsului viu al comunității.*

Dansul Ursului continuă, respirația muntelui merge mai departe, iar România își păstrează sufletul în pașii sacadați ai unei tradiții care nu se lasă cumpărată.

Capitolul V

Local și Universal

1. Obiceiul ca expresie identitară regională

Puține tradiții românești exprimă identitatea unui spațiu geografic atât de puternic precum o face *Dansul Ursului în Valea Muntelui*.

În jurul acestui ritual s-a format, în timp, nu doar o formă de artă populară, ci o adevărată *matrice culturală* a zonei Trotușului și a munților Bacăului.

Ursul nu este doar un simbol, ci o oglindă în care comunitatea își vede trecutul, prezentul și, mai ales, rezistența.

În satele din jurul Comăneștiului – Asău, Dofteana, Agăș, Brusturoasa sau Palanca – fiecare ceată este o entitate socială, un mic univers al solidarității locale.

Dansul nu e doar o manifestare folclorică, ci o *formă de identitate colectivă* care confirmă apartenența la o lume a munților, a pădurii, a muncii și a verticalității morale.

Ursul ca emblemă a Văii Muntelui

Pentru locuitorii Văii Troțușului, ursul nu este o alegorie străină, ci o prezență concretă a naturii.

Din timpuri imemorabile, munții și pădurile Moldovei au fost teritorii ale ursului real, iar conviețuirea omului cu el a creat o *mitologie de vecinătate*.

Țăranii nu îl percep ca pe un animal fioros, ci ca pe „*stăpânul pădurii*”, un totem cu suflet, care poate fi blând sau răzbunător după faptele oamenilor.

Așa s-a născut ideea că ursul este *protectorul satului*, o ființă capabilă să alunge răul și să aducă fertilitate, sănătate și echilibru.

Din această credință s-a născut și dansul, transformat treptat în act ritualic: o reconstituire simbolică a morții și renașterii naturii, a ciclului cosmic al vieții.

Astăzi, imaginea ursului este omniprezentă în regiune: pe blazoanele locale, pe afișele turistice, în numele festivalurilor și chiar în identitatea instituțiilor culturale.

Comăneștiul se numește, neoficial, „*Capitala Ursului Moldovenesc*”, iar în școlile din zonă, copiii învață despre „*Ursul de pe Valea Muntelui*” ca despre un simbol al propriei lor origini.

Dansul ca limbaj social

Obiceiul nu este doar artă, ci și *cod social*.

Într-o lume unde cuvintele pot fi manipulate, dansul rămâne sincer.

Prin ritm și gest, comunitatea își afirmă valorile: puterea, solidaritatea, disciplina, curajul.

Ceata funcționează ca un microcosmos social, o școală informală a respectului și a cooperării.

Participarea la dans, mai ales pentru tineri, are valoare de *inițiere*.

Fiecare pas în ritmul tobelor este o lecție despre apartenență.

Când un băiat intră pentru prima dată sub blana ursului, nu o face pentru distracție, ci pentru a deveni „*om de sat*”.

Acolo, sub greutatea blănii, în frigul iernii, în sunetul tobelor, el învață răbdarea, coordonarea și respectul față de ceilalți.

Astfel, dansul devine *o pedagogie comunitară*, o formă de educație morală transmisă prin gesturi, nu prin predici.

Mândria locală și competiția sănătoasă

Fiecare sat își consideră ceata cea mai autentică.

În Valea Muntelui, *identitatea locală se exprimă prin apartenența la o ceată*.

Nu există rivalitate distructivă, ci o competiție a demnității.

În perioada sărbătorilor, cetele se vizitează reciproc, se provoacă la dansuri comparative, iar comunitatea judecă autenticitatea fiecărei reprezentări.

Această competiție are rolul unei *auto-reglări culturale*.

Ea menține tradiția curată, respingând deformările moderne.

Satul care „*strică*” dansul este imediat admonestat de celelalte sate.

În acest fel, obiceiul se protejează singur, prin conștiința colectivă.

Dincolo de rivalitate, există însă o fraternitate de fond: în ziua festivalului de la Comănești, toate cetele devin una singură.

Zecile de urși care dansează pe străzi formează un *cor identitar* – o demonstrație de solidaritate regională.

Rolul femeilor și al generațiilor

Deși Dansul Ursului pare, la prima vedere, un ritual masculin, realitatea comunitară e mai complexă.

Femeile joacă un rol esențial în confecționarea costumelor, în îngrijirea blănurilor, în organizarea logistică a cetei.

Ele sunt *gardienii nevăzuți ai tradiției*.

În multe sate, mamele și bunicile sunt cele care cos oglinzile pe blană, care repară clopotele, care transmit cântecele de acompaniament.

Copiii cresc în această atmosferă și învață, firesc, că dansul nu e un hobby, ci o datorie față de locul natal.

Această implicare intergenerațională creează *continuitatea culturală naturală* – nu una impusă de manuale, ci trăită în familie.

Ursul devine un membru al casei, iar dansul, un eveniment de familie la fel de important ca botezul sau nunta.

Relația cu spațiul – dansul ca geografie vie

Valea Trotușului nu oferă doar contextul dansului, ci îi modelează forma.

Peisajul montan, frigul iernii, zăpada, pantele abrupte – toate influențează mișcarea.

Dansul Ursului este, în fond, *un dans al naturii*.

Pașii grei, sacadați, ritmurile joase, bățile tobelor – toate par a imita ecoul muntelui.

Această legătură organică cu spațiul face ca dansul să fie *irepetabil în alt context*.

Într-un oraș plat, dansul își pierde din putere.

Pe munte însă, între brazi și nămeți, vibrația tobelor se întoarce din versant și creează senzația unui dialog între om și natură.

Specialiștii care au studiat obiceiurile de iarnă din Valea Trotușului arată că, deși jocul ursului urmează o structură comună în toate satele, stilul fiecărei cete diferă subtil: ritmul tobelor, felul în care se scutură blănurile, ordinea intrării în joc sau intensitatea mișcărilor creează identități locale ușor de recunoscut de cei din zonă.

La Asău, de exemplu, cetele practică mai multe „bătăi” de tobă, fiecare cu ritmul ei, construind un program complex de dansuri.

În alte sate accentul cade mai mult pe viteză, pe salt sau pe dinamica grupului.

În acest fel, aceeași matrice rituală prinde forme distincte, dând impresia că fiecare comunitate își imprimă propriul puls în dansul ursului.

Aceste variații nu sunt întâmplătoare: ele reflectă *caracterul fiecărei comunități*, climatul, relieful, chiar și ocupațiile oamenilor.

Ursul ca identitate economică și simbol turistic

În ultimele două decenii, simbolul ursului a devenit și o marcă economică locală.

Producători de miere, lemn, artizanat și turism folosesc imaginea ursului pentru a promova ideea de autenticitate și forță naturală.

Astfel, tradiția s-a transformat într-un *brand regional*, dar unul cu rădăcini reale, nu artificiale.

Paradoxal, tehnologia – aceeași forță care a uniformizat cultura – începe să devină un aliat al tradiției.

La Comănești, în inima Văii Troțușului, obiceiul Jocului Ursului renaște anual într-un spectacol de o forță ritualică rar întâlnită.

Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești, organizat în fiecare decembrie, adună sute de urși costumați, toboșari și colindători din satele din zonă, într-o paradă sonoră care cutremură asfaltul orașului.

Această celebrare nu rămâne însă prizoniera iernii. În jurul ei prind contur inițiative culturale și turistice care documentează și valorifică patrimoniul imaterial local.

Muzeul de Etnografie din Palatul Ghika găzduiește colecții dedicate portului și meșteșugurilor din Troțuș, iar Centrul de Informare Turistică din Comănești promovează trasee montane și experiențe locale.

Vizitatorii care ajung în satele de la poalele munților Berzunți și Tarcău pot explora comunități unde tradițiile de iarnă sunt încă vii, pot vizita meșteri populari sau pot participa la ateliere locale de confecționare a măștilor tradiționale, acolo unde acestea sunt organizate.

Unele pensiuni și gospodării rurale pun în valoare specificul zonei prin gastronomie locală și prin prezentarea obiceiurilor din comunitate.

Toate aceste experiențe pot fi integrate într-un tur cultural fără a transforma ritualul ursului într-un simplu decor turistic, ci respectându-i sensul și rădăcinile.

În acest context, digitalizarea și noile tehnologii devin mijloace de documentare și transmitere, nu de substituție.

Înregistrări video ale dansului, arhive foto și interviuri cu bătrânii satelor sunt urcate online, contribuind la formarea unei memorii culturale colective accesibile.

Este o formă de transpunere simbolică a tradiției într-un spațiu global, fără să-i altereze esența: dansul ursului continuă să bată toba timpului, între real și digital, între munte și lume.

Această dimensiune digital-economică nu alterează spiritul tradiției, atâta timp cât profitul este reinvestit în cultură.

Din contră, ea oferă o *șansă de supraviețuire* unei regiuni montane defavorizate economic.

Obiceiul ca expresie de reziliență și mândrie

Într-o lume care tinde să uniformizeze totul, Dansul Ursului rămâne *actul suprem de rezistență identitară*.

Prin el, satele își afirmă existența, chiar și în fața urbanizării, a migrației și a globalizării.

Pentru bătrânii din Valea Muntelui, fiecare iarnă în care se aude toba este o confirmare că satul trăiește.

Pentru tineri, este o formă de apartenență într-un secol al ruperilor.

Într-un fel, dansul devine *liantul tăcut al unei lumi care refuză să dispară*.

A fi din Comănești, Asău sau Dofteana nu înseamnă doar a avea o adresă.

Înseamnă a fi parte dintr-un ritm, dintr-o poveste, dintr-o respirație comună.

Dansul Ursului devine, astfel, un *pașaport identitar* – un document simbolic care atestă că omul nu e rupt de rădăcini, ci continuator al lor.

Concluzie – Ursul, chipul viu al Moldovei montane

Obiceiul Dansului Ursului nu este doar o tradiție locală, ci o *formă de existență comunitară*.

În el se concentrează spiritul Văii Muntelui: forța, modestia, munca și demnitatea.

Ursul, când dansează, nu este doar un costum mișcător, ci o *întreprindere a memoriei colective*.

Prin el, comunitatea se oglindește pe sine, se reafirmă, se înnoiește.

Într-o lume care își caută sensul printre imagini efemere, dansul acesta rămâne *un act de adevăr*.

Ursul nu minte.

El bate cu picioarele în pământ și spune: „*aici suntem, aici am fost, aici vom fi*”.

Aceasta este identitatea regională a Văii Muntelui – nu scrisă în documente, ci dansată în zăpadă, sub privirea munților.

2. Dansul Ursului în diaspora moldovenească

Când românii au plecat din satele Moldovei, și-au luat cu ei mai mult decât o valiză și niște acte: și-au luat sufletul.

În sufletul acela au încăput munții, mirosul de fum, colindele și, inevitabil, *Ursul*.

Căci pentru moldoveanul de pe Valea Trotușului, Ursul nu este doar un obicei – este *identitatea însăși*.

Iar acolo unde identitatea e amenințată de distanță și de uitare, Dansul Ursului devine o formă de rugăciune, o legătură cu „*acasă*”, o punte între lumi.

Nașterea unui fenomen: Ursul plecat peste hotare

Fenomenul renașterii Dansului Ursului în diaspora a început timid, la începutul anilor 2000, în rândul comunităților de români stabiliți în Italia și Spania.

Primele cete formate peste hotare au apărut la Torino, Roma, Castellón și Madrid – orașe unde trăiesc mii de români originari din Bacău, Neamț și Suceava.

Inițial, dansul era o simplă amintire de sărbători, o repetiție improvizată între prieteni.

Apoi, odată cu creșterea comunităților, a devenit *un ritual anual*, organizat cu seriozitate și respect pentru tradiție.

Astăzi, în multe orașe europene, în perioada Crăciunului, se aud din nou tobele Văii Muntelui – dar pe străzi italiene, spaniole sau germane.

În diaspora, dansul a căpătat o nouă dimensiune: *nu mai este doar ritual de Anul Nou, ci simbol de apartenență*.

Fiecare bătaie de tobă devine o declarație: „*suntem români, suntem de pe munte, nu am uitat cine suntem*”.

Reconstituirea obiceiului în spații urbane străine

A dansa cu ursul la Torino sau la Madrid este o experiență deopotrivă emoționantă și dificilă.

Diaspora a trebuit să adapteze ritualul la condițiile urbane: nu se mai dansează pe uliță, ci în piețe publice, în fața bisericilor românești sau la târgurile de Crăciun organizate de primării.

De multe ori, obiceiul este privit cu uimire de localnici, care văd pentru prima dată zeci de urși dansând în ritmul tobelor.

Presa locală și internațională a relatat cu fascinație fenomenul, descriindu-l ca pe un *spectacol arhaic adus în inima Europei moderne*.

Obiceiul tradițional al „*dansului ursului*” din Moldova românească a atras atenția mai multor publicații internaționale în ultimii ani.

The Guardian, *El País*, *AFP*, *CBS News* și *Le Petit Journal* au dedicat reportaje ample acestui ritual spectaculos de Anul Nou, descriindu-l ca o formă de expresie culturală colectivă, menită să alunge spiritele rele și să aducă noroc.

În unele articole, tradiția este prezentată și ca o formă de rezistență identitară a comunităților locale, păstrată cu mândrie inclusiv de românii reveniți temporar din diaspora.

Publicațiile străine au remarcat caracterul ancestral, performativ și comunitar al dansului, subliniind totodată rolul acestuia în consolidarea apartenenței culturale în contextul migrației masive.

Românii din diaspora povestesc că momentul dansului este *cel mai intens al anului*.

Unii vin de sute de kilometri pentru a participa.

Alții aduc cu ei copii născuți în străinătate, pentru ca aceștia să înțeleagă, prin dans, ceea ce cuvintele nu pot explica: rădăcina.

Organizarea cetelor diasporale

În diaspora, cetele funcționează după același model ca în satele de acasă: există *ursari, toboșari, organizatori, femei care pregătesc costumele*.

Totul se face voluntar, cu o rigurozitate emoționantă.

În lipsa blănurilor originale, românii improvizează – cumpără blănuri artificiale, confecționează clopote și oglinzi după fotografii trimise de rudele din țară.

Uneori, pentru autenticitate, sunt aduse costume originale din România, împrumutate de la rude sau achiziționate de la meșteșugari din Comănești.

Aceste blănuri devin *relicve identitare*.

Ele nu sunt doar costume, ci părți din casă, din sat, din părinți.

Cetele din diaspora nu sunt doar grupuri folclorice, ci adevărate *familii extinse*, unite de dor și tradiție.

Fiecare dans devine o reuniune de suflet. Se strâng oameni din diferite regiuni, se împart sarmale și vin, se cântă colinde, iar seara, după dans, toboșarii plâng.

Dansul ca vindecare a exilului

Pentru mulți români plecați, dansul ursului este *un act de vindecare emoțională*.

Într-o lume în care exilul rupe legătura cu locul natal, tradiția reface conexiunea cu pământul.

Mulți dintre participanți povestesc că, atunci când se îmbracă în blană, simt că nu mai sunt singuri.

Sunetul tobelor devine o formă de rugăciune – nu către cer, ci către rădăcină.

Etno-psihologii au remarcat că dansul are și o *funcție terapeutică* pentru comunitățile diasporale.

În locul izolării, el aduce coeziune; în locul nostalgiei, aduce acțiune; în locul melancoliei, aduce sens.

Într-un fel, dansul devine *limbajul rezistenței afective*.

Pentru un copil născut la Torino din părinți de la Asău, imaginea tatălui îmbrăcat în blană este o lecție mai puternică decât orice manual de istorie.

Acolo, între betoanele orașului, se naște *identitatea reînvățată*.

Reacția societăților gazdă și simbolul integrării

Interesant este faptul că societățile gazdă au primit acest obicei cu curiozitate și respect.

În multe orașe europene, primăriile sprijină organizarea dansurilor, oferind spații publice și chiar fonduri simbolice.

Pentru europenii occidentali, Dansul Ursului este o descoperire culturală – o dovadă că imigrația nu aduce doar forță de muncă, ci și *valoare spirituală*.

În Spania, comunitatea românească a participat la festivaluri multiculturale organizate în perioada sărbătorilor de iarnă, precum „*Encuentro de Villancicos del Mundo*” din Zaragoza, unde colindele tradiționale românești au fost prezentate alături de cele ale altor popoare.

În Italia, la Torino, asociații precum Dacia Onlus și grupul folcloric Vatra promovează în mod activ tradițiile românești prin dansuri, costume populare și concerte, inclusiv în cadrul evenimentelor de Crăciun organizate de autoritățile locale.

Prin aceste momente, Ursul devine *ambasador cultural al României*, un simbol pozitiv al integrării prin identitate, nu prin asimilare.

Românii nu renunță la tradiția lor pentru a se adapta, ci o oferă lumii ca dar.

Rețelele diasporale și patrimoniul global

În prezent, rețelele de dansuri tradiționale din diaspora s-au conectat între ele.

Deși nu există o federație formală a cetelor românești din diaspora, în numeroase comunități din Europa — precum cele din Italia, Spania, Germania sau Belgia — s-au format rețele informale de colaborare între grupuri folclorice, parohii ortodoxe românești, asociații culturale și misiuni diplomatice.

Astfel, tradiții precum dansul ursului, jocul caprei sau colindatul sunt prezentate anual în cadrul festivalurilor multiculturale, târgurilor de Crăciun sau evenimentelor organizate de diaspora.

Prin aceste inițiative, susținute adesea de ambasade sau consulate, obiceiurile tradiționale devin forme de patrimoniu transnațional, păstrându-și totodată rădăcinile locale și identitatea românească.

În Torino, de exemplu, grupuri precum Vatra și asociația Dacia Onlus promovează constant datinile de iarnă, în colaborare cu autoritățile italiene și comunitatea religioasă românească locală.

Iar internetul are un rol crucial. Pe YouTube și Facebook, clipurile cu dansurile din diaspora acumulează sute de mii de vizualizări.

Nu e vorba doar de divertisment, ci de *archive vii ale identității*.

Tinerii români născuți în străinătate redescoperă, online, un obicei care le reface legătura cu satul părinților.

Deși nu există încă niciun proiect intitulat „*Ursul Virtual*”, totuși mai multe inițiative reale urmăresc digitalizarea și promovarea tradițiilor românești, inclusiv pentru diaspora.

Platforme precum „*Rețelele Privirii*” oferă acces la arhive video și audio cu obiceiuri populare, iar asociații din diaspora colaborează constant cu parohii și școli românești pentru a transmite mai departe identitatea culturală copiilor.

Aceste forme moderne de educație interculturală dovedesc că tradiția poate fi transmisă și adaptată fără a-i altera autenticitatea.

Legătura dintre diaspora și satul-mată

În fiecare an, mai ales în perioada Crăciunului, mulți români din diaspora se întorc acasă special pentru a dansa.

Este un fenomen emoționant: *reîntoarcerea ritualică*.

Toboșarii care au plecat în Spania revin pentru câteva zile în Asău sau Dofteana, îmbracă blana și dansează din nou pe ulițele copilăriei.

Pentru ei, nu există sentiment mai profund decât acela de a fi din nou parte din ceată, sub cerul plin de ninsoare.

În sens invers, satele trimit cete în diaspora.

Dansul ursului — emblematic pentru zona Moldovei — a fost tot mai prezent pe scena internațională în ultimii ani, fie prin prezențe directe la festivaluri culturale, fie prin reconstituiri simbolice organizate de diaspora românească, fie prin reflecția masivă în presa străină.

În ultimele decenii, dansul ursului din Moldova și Valea Trotușului a depășit granițele României, nu doar prin delegații oficiale, ci mai ales prin diaspora și prin ochii presei internaționale.

Cete de urători, ansambluri folclorice și grupuri de români stabiliți în străinătate au dus fragmente din ritual – măști, ritmuri de tobă, costumații inspirate din blănurile tradiționale – în cadrul festivalurilor de iarnă și al proiectelor culturale din marile orașe europene și nord-americane.

În paralel, agenții de presă și redacții importante au transformat Comăneștiul într-un reper vizual al Europei arhaice: galerii foto și reportaje realizate de Associated Press, preluate de publicații precum *El País* sau *The Independent*, materiale Euronews ori articole din presa britanică, precum *The Guardian*, au surprins urșii de pe Trotuș ca pe un spectacol unic, la granița dintre ritual și performance modern.

Chiar și atunci când ursul nu apare fizic pe scenă, el este reimaginat simbolic în spectacolele de datini ale diasporei, în proiecte online ale ambasadelor și în festivaluri de iarnă dedicate obiceiurilor românești: copii și tineri poartă măști inspirate din jocurile cu animale, bat tobele, colindă și povestesc publicului local de ce acest animal marchează, în imaginarul românesc, trecerea dintre ani.

În felul acesta, dansul ursului devine mai mult decât o tradiție locală din Valea Trotușului: se transformă într-un simbol itinerant, purtat de la un continent la altul de românii plecați și de camerele

jurnaliștilor, un semn că ritualurile născute într-un sat pot ajunge, fără a-și pierde rădăcina, în centrul atenției globale.

Concluzie – Ursul care nu cunoaște hotare

Dansul Ursului a reușit ceea ce nici politica, nici religiile, nici limbile nu au reușit pe deplin: să *unească românii dincolo de granițe*.

El nu are nevoie de pașaport, de vize sau de traducere.

Tobe și mișcările sale se înțeleg instinctiv – sunt limbaj universal al dorului și al demnității.

În diaspora, Ursul nu este doar simbolul unui trecut glorios, ci *un antidot împotriva deșrădăcinării*.

Fiecare dans, fie că se petrece pe o stradă din Madrid sau într-un cartier din Torino, reface legătura nevăzută dintre românii risipiți și munții lor de acasă.

Într-o lume în care globalizarea tinde să șteargă diferențele, Dansul Ursului demonstrează că *adevărată integrare se face prin memorie, nu prin uitare*.

Ursul moldovenesc, născut în pădurile Carpaților, a devenit cetățean al lumii, dar nu și-a pierdut graiul.

El dansează astăzi sub alte ceruri, dar tobele bat la fel ca odinioară.

Și, oriunde se aud, lumea întreagă știe că acolo unde răsună ritmul acela greu și sacadat, *bate inima Moldovei*.

3.Comparații cu practici similare în Europa

Dansul Ursului din Munții Bacăului nu este un fenomen izolat.

El aparține unei familii mari de rituri europene străvechi, în care *omul poartă masca animalului* pentru a înfrunta timpul, moartea și forțele naturii.

Aceste ritualuri, întâlnite de la Balcani până în Alpi și de la Pirinei până în Carpați, sunt ecourile unui *fond comun indo-european*, care îmbină magia agrară, credința în reînnoirea lumii și memoria unei relații sacre dintre om și natură.

Ceea ce distinge Dansul Ursului de la Comănești este intensitatea lui colectivă, proporțiile și conservarea aproape intactă a scenariului ancestral, dar analogii impresionante pot fi identificate în toată Europa.

Aceste asemănări ne arată că *Europa arhaică a gândit la unison*, chiar dacă a vorbit în dialecte diferite ale mitului.

Kukeri – frații bulgari ai Ursului moldovenesc

Tradiția bulgară a Kukerilor, celebrată cu intensitate mai ales în regiunile Trakia și Pirin, reprezintă una dintre cele mai apropiate expresii ritualice sud-est europene comparabile cu dansul ursului din Moldova românească.

Practicat la sfârșitul iernii, adesea în preajma Lăsatului Secului pentru Paște, acest ritual se remarcă printr-o coregrafie

spectaculoasă, intens sonoră, purtând o încărcătură mitologică profundă.

Kukerii sunt, în mod tradițional, bărbați care poartă măști monstruoase – deseori hibrizi între om, fiară și duh – combinate cu blănuri grele și centuri masive cu clopote.

Dansul lor este ritmic, sacadat, acompaniat de zgomote violente, menite să alunge spiritele rele, să purifice gospodăria și să atragă fertilitate pentru pământ și familie în noul an agrar.

Asemănările cu dansul ursului moldovenesc sunt frapante: ambele ritualuri presupun travestiul în ființe puternice și ambigue (ursul – înțeles totemic, kukerul – cu valențe demonice și apotropaice), producerea de zgomot sacru prin tobe, clopote și strigăte, deplasarea în cerc, secvențialitatea ritualică și caracterul colectiv al acțiunii.

Ambele tradiții sunt adânc înrădăcinate într-un imaginar agrar precreștin, unde granița dintre om și animal, sacru și profan, viu și mort, este temporar suspendată pentru a permite regenerarea simbolică a lumii.

Deosebirea fundamentală constă în raportarea la figura centrală: în vreme ce în Moldova ursul este întruchipat direct, ca animal totemic, respectat și uneori plâns ritualic, kukerul nu reprezintă un animal anume, ci o forță haotică de tip liminal – un amestec de om, bestie și spirit.

Dacă în dansul ursului confruntarea cu moartea este individualizată (ursul moare și renaște), în dansul kukerilor

purificarea este colectivă și cosmică, acoperind întregul sat, ogor și spațiu locuit.

În prezent, dansul ursului românesc este recunoscut internațional, fiind inclus în patrimoniul cultural imaterial UNESCO, ca parte integrantă a „colindatului de ceată bărbătească” (dosar România–Republica Moldova, 2013).

Kukerii, deși susținuți activ de Ministerul Culturii din Bulgaria și promovați intens în festivaluri locale (precum Surva din Pernik), nu au fost încă incluși oficial în patrimoniul UNESCO, deși se află pe lista națională a elementelor protejate.

Cu toate acestea, ritualul kukerilor este perceput în Bulgaria ca o marcă identitară esențială, transmisă intergenerațional, integrată în educația culturală și adesea reinterpretată în forme artistice moderne.

Astfel, cele două dansuri – ale ursului și ale kukerilor – pot fi înțelese ca ecouri ale unei matrice ritualice comune balcano-carpatică, în care zgomotul, masca, travestiul și mișcarea coregrafică sunt expresii ale unei nevoi ancestrale de a proteja, purifica și reînnoi lumea.

Ele nu doar că supraviețuiesc, ci continuă să inspire noi generații, demonstrând că tradiția poate fi vie, actuală și profund relevantă într-o Europă a mobilității și hibridizării culturale.

Mamuthones din Sardinia – urșii de foc ai Mediteranei

În inima Sardiniei, în satul Mamoiada din regiunea Barbagia, se desfășoară una dintre cele mai vechi și misterioase tradiții europene de iarnă: dansul Mamuthones.

Acest ritual, transmis neîntrerupt din generație în generație, implică bărbați costumați cu măști negre din lemn, blănuri groase de oaie și un harnașament greu din clopote metalice legate în spate.

Într-un marș sacadat, tăcut, ei înaintează ca o entitate colectivă, acompaniați de figura complementară a *Issohadores*, costumați mai viu, care îi conduc și le controlează ritmul.

Semnificația ritualului este încă învăluită în mister, dar etnologii italieni au argumentat că ar avea origini precreștine, legate de culte agrare și pastorale din zona mediteraneană centrală – în care omul intra simbolic în comuniune cu forțele naturii și ale pădurii.

Deși nu au legătură cu ursul ca animal totemic – cum se întâmplă în cazul *dansului ursului din Moldova românească* – Mamuthones și urșii moldovenești împărtășesc o arhitectură ritualică similară: greutatea simbolică a costumului, ritmul hipnotic, expresia solemnă, caracterul colectiv și funcția de protecție și reînnoire spirituală a comunității.

Pentru sătenii din Mamoiada, la fel ca pentru comunitățile din Comănești, ritualul nu este doar o formă de expresie artistică, ci un act de reconectare cu strămoșii și cu ciclurile ancestrale ale lumii naturale.

Fără să își revendice explicit o legătură între ele, cele două tradiții transmit același mesaj profund: omul rămâne întreg doar dacă se menține în armonie cu natura, cu memoria locului și cu timpul sacru.

Momoti și Babugeri – ecouri elene ale unui ritual comun

În nordul Greciei, în special în regiunea Drama și în satele din Macedonia de Est, se păstrează până astăzi ritualuri de iarnă cu profunde rădăcini arhaice, cunoscute sub numele de *Momogeroi*, *Babugeri* sau *Rogkatsaria*.

Aceste obiceiuri, celebrate în primele zile ale lunii ianuarie, implică grupuri de bărbați mascați care întruchipează figuri demonice, animale simbolice sau personaje fantastice, dansând în sunetul sacadat al tobelor, clopotelor și al strigătelor colective.

Costumația este impunătoare: măști sculptate din lemn sau piele, blănuri grele, haine în straturi și clopote metalice atârinate de brâu.

În unele scenarii, un personaj „moare” în timpul dansului și este readus la viață de un „doctor” – o scenografie care evocă moartea și renașterea simbolică a anului, similară cu moartea ritualică a ursului în tradiția moldovenească.

Potrivit cercetătorilor greci, aceste obiceiuri sunt moșteniri ale unui *ciclu ritualic dionisiac*, în care forțele naturii, ale haosului și ale fertilității sunt dezlănțuite și apoi reordonate prin dans.

Funcția lor este una de *purificare colectivă și regenerare comunitară*, în care energia vitală este reactivată pentru anul ce urmează.

Comparând dansul Momogeroilor cu *jocul ursului* de pe Valea Trotușului, se observă trăsături comune: coregrafia sacadată, sonoritățile puternice, caracterul colectiv al acțiunii și încadrarea într-un ciclu agrar-sacru.

Deși formele externe diferă, esența este aceeași: comunitatea înfruntă simbolic forțele dezordinii și ale morții pentru a-și reafirma echilibrul, vitalitatea și coeziunea.

În ambele cazuri, dansul nu este simplă performanță, ci *un rit ritualic în care trecutul mitic este reactivat*, natura este invocată și comunitatea este reconstruită prin mișcare, mască și zgomot.

Perchten și Krampus – bestiile alpine ale iernii

În regiunile alpine ale Austriei, sudului Germaniei (Bavaria), Elveției și Tirolului, ritualurile de iarnă păstrează unele dintre cele mai spectaculoase și tulburătoare figuri din imaginarul european: *Krampus* și *Perchten*.

Înfățișați ca ființe demonice cu blănuri groase, coarne răsucite, măști grotesco-animale și clopote mari, acești colindători apocaliptici apar în decembrie și ianuarie pentru a răscoli ordinea comunității.

Krampus, asociat cu ajunul Sfântului Nicolae (5 decembrie), are rolul de a pedepsi simbolic copiii neascultători, contrastând cu figura blândă a lui Nikolaus.

Este o reinterpretare folclorică, cu rădăcini precreeștine, a unui demon domesticit de tradiția creștină.

În schimb, *Perchten* (buni sau răi) apar în „*noptile sălbatice*” de iarnă (*Rauhnächte*) și simbolizează forțele care purifică, alungă spiritele rele și pregătesc renașterea simbolică a anului.

Deși figurile sunt diferite de *ursul moldovenesc*, ele împărtășesc aceleași trăsături structurale: folosirea măștilor animale, dansurile colective sacadate, sunetul asurzitor al clopotelor și intenția ritualică de a produce frică și purificare.

În unele procesiuni alpine moderne, au fost reintroduse costume inspirate din animale sălbatice (inclusiv lupi și urși), ca ecou al unui fond mitic arhaic legat de natura haotică a iernii.

Dacă în Moldova *ursul moare și renaște* pentru a aduce fertilitate și noroc, în Alpi, *Krampus și Perchten alungă răul* pentru a curăța comunitatea.

Două expresii ale aceleiași funcții mitologice: ordinea care se naște din haos, lumea care trebuie reînnoită prin zgomot, mască și frică simbolică.

Analogii vest-europene: bestiile carnavalului

De-a lungul Europei de Vest, în zone montane sau izolate cultural, carnavalurile de iarnă păstrează figuri străni, arhaice, care

poartă în ele ecoul acelorași frici și speranțe întâlnite și în ritualurile din Carpați.

În mod surprinzător, elemente esențiale ale „*ursului moldovenesc*” — masca, blana, zgomotul, dansul sacadat, scenariul morții și renașterii — își găsesc corespondente clare în Franța, Elveția și Spania rurală.

În *Prats-de-Mollo-la-Preste*, o localitate din Pirineii francezi, are loc în fiecare februarie „*La Fête de l'Ours*”.

Aici, un bărbat costumat în urs, acoperit cu blănuri și funingine, aleargă prin sat și este simbolic „*îmblânzit*” de femei, într-un ritual de tip inițiativ care marchează sfârșitul iernii și victoria ordinii asupra forțelor sălbatice.

Obiceiul este strâns legat de ciclul agrar și de reactivarea simbolică a forțelor naturii.

În *Lötschental*, o vale izolată din Alpii elvețieni, apare în luna februarie personajul *Tschäggtä* – o figură masivă, cu mască de lemn sculptat, blănuri și clopote metalice.

Tschäggtä apar seara și bântuie satele în mod imprevizibil, instaurând o atmosferă de teamă, dar și de purificare colectivă.

Deși nu reprezintă un animal specific, aspectul lor amintește de creaturi ale naturii neîmblânzite, iar funcția lor este clar apotropaică.

În *Galicia*, nord-vestul Spaniei, carnavalurile locale reunite sub denumirea de *Entroido* prezintă figuri zoomorfe precum *Peliqueiros*, *Cigarróns* sau *Boteiros* — personaje mascate, cu

clopote, coifuri, bastoane și haine viu colorate, care parodiază autoritatea și reînvie simbolic natura prin zgomot, alergare și dans ritualic.

În multe sate, aceste procesiuni includ strigăte sacadate, confruntări simbolice și rituri de trecere colective.

Dincolo de diferențele locale, toate aceste ritualuri exprimă un arhetip comun: la cumpăna dintre ani, omul simte nevoia să se confrunte cu forțele haosului, să învingă moartea simbolică a iernii și să restabilească ordinea cosmică.

Masca și dansul devin instrumente de reconciliere între lumea celor vii și lumea spiritelor, între haosul ancestral și ordinea care renaște.

Astfel, ursul moldovenesc, Tschägäggättä din Alpi, ursul din Prats-de-Mollo și bestiile Entroido-ului galician sunt toate expresii ale aceleiași nevoi umane de catharsis, de reînnoire spirituală și de reactivare a legăturii cu natura — prin zgomot, travesti și gest ritual.

Sensurile comparative – unitate în diversitate

Analizând aceste rituri, putem afirma că Europa arhaică a avut *o teologie comună a renașterii*.

Ursul moldovenesc, Kukerii bulgari, Mamuthones sardinieni sau Krampusii austrieci sunt variații pe aceeași temă mitică: *moartea iernii și reînvierea lumii*.

Totuși, în Carpați se păstrează o particularitate distinctă: *umanizarea animalului*.

În Dansul Ursului, fiara nu este demonizată, ci venerată, îmblânzită, făcută frate.

Omul nu luptă împotriva naturii, ci dansează cu ea.

Această relație fraternă face din tradiția moldovenească una dintre cele mai echilibrate expresii ale spiritualității europene.

Etnografii au remarcat că, în timp ce în Occident ritualul s-a degradat în carnaval (spectacol, ironie, dezordine), în România și Bulgaria s-a păstrat *dimensiunea sacră a gestului*.

Dansul Ursului este încă o rugăciune colectivă, nu o simplă reprezentare folclorică.

Moștenirea comună a Europei montane

O linie imaginară unește toate aceste tradiții: *lanțurile muntoase*.

Fie că vorbim de Carpați, Alpi, Pirinei sau Balcani, zonele montane au fost cele care au conservat cel mai bine miturile vechii Europe.

Munții au fost mereu spații de rezistență culturală, de conservare a simbolurilor și de păstrare a contactului cu sacralitatea naturii.

Dansul Ursului, la fel ca Mamuthones sau Perchten, s-a născut dintr-o *geografie spirituală comună*, în care omul montan, confruntat cu iernile lungi și necruțătoare, a transformat frica în ritual și izolarea în comuniune.

Concluzie – Ursul european și destinul unei mitologii vii

În lumina acestor paralele, Dansul Ursului devine nu doar o comoară a Moldovei, ci o *piesă de patrimoniu a Europei întregi*.

Este dovada că, dincolo de frontierele moderne, popoarele continentului au împărtășit o aceeași înțelepciune arhaică: omul supraviețuiește iernii doar dacă își amintește să danseze împreună cu ea.

Dacă în Alpi, fiara e demonizată, iar în Sardinia devine umbră, în Carpați ea rămâne *suflet protector*.

Ursul românesc este cel care nu moare niciodată, ci revine an de an, purtând în blană ecoul Europei primordiale.

Astfel, de la Trotuș la Torino și până în Pirinei, dansul acesta nu mai e doar al Moldovei, ci al întregii lumi vechi.

Europa, sub toate măștile ei, poartă aceeași răsuflare adâncă a pădurii: respirația ursului care renaște cu fiecare An Nou.

4.Tradiția ca formă de rezistență culturală

Într-o lume în care totul se uniformizează, *Dansul Ursului* rămâne o formă de rezistență.

Nu rezistență armată, ci una spirituală, profundă, tăcută și încăpățânată, care opune fluxului globalizării o memorie colectivă vie.

În timp ce noile ideologii, economii și divertismente tind să șteargă particularul și să aplatizeze diferențele, în satele din Valea

Trotușului, ursul se ridică an de an din blana lui grea și dansează împotriva uitării.

Tradiția, în esența ei, este o *formă de identitate organizată*, un limbaj al comunității care se opune entropiei culturale.

Iar acolo unde alte culturi au devenit muzee, la Comănești, Dofteana sau Asău, tradiția e încă trup viu.

Dansul Ursului nu se conservă între copertile unei cărți, ci pe ulițe, în sunetul tobelor, în transpirația bărbaților care poartă blănurile, în emoția copiilor care privesc.

Ritualul ca formă de supraviețuire în fața modernității

Când totul în jur se digitalizează, Dansul Ursului devine un act de *reumanizare*.

El aduce omul înapoi la gest, la corp, la comunitate.

În locul butonului, apare toba; în locul like-ului, aplauzul colectiv; în locul realității virtuale, efortul fizic comun.

Aceasta este prima dimensiune a rezistenței culturale: tradiția nu se împotrivesc progresului, ci amintește că *fără rădăcini nu există creștere*.

În fiecare an, ceata urșilor rescrie, prin dans, un contract tacit între om și natură, între individ și comunitate.

Fiecare pas al dansului, fiecare ridicare a blănii este o *afirmare a continuității*.

Prin simplul fapt că există, tradiția contrazice logica accelerării globale, care ne învață să uităm ieri pentru a consuma azi.

Etnologul Mircea Vulcănescu spunea cândva că tradițiile românești „*nu sunt relicve, ci forme de actualitate a eternului*”.

Dansul Ursului confirmă această idee: nu e arhaism, *ci o modernitate diferită*, una care trăiește în ritmurile străvechi ale sensului.

Rezistența comunitară – obiceiul ca scut identitar

Tradițiile nu supraviețuiesc prin întâmplare. Ele sunt apărute, chiar dacă inconștient, de oameni care refuză să fie dezrădăcinați.

În Valea Muntelui, acest instinct de conservare ia forma *solidarității comunitare*.

Fiecare participant – de la copilul care bate clopotele până la bătrânul care croiește blănurile – devine un gardian al unei memorii colective.

În multe sate, obiceiul a fost amenințat de migrație, de sărăcie, de indiferența autorităților.

Dar exact în acele momente, ceata s-a ridicat și mai puternică.

În lipsa unei industrii, oamenii au transformat tradiția în *resursă economică și morală*.

Festivalul Ursului de la Comănești nu e doar spectacol, *ci o dovadă a capacității comunității de a se organiza fără stat, fără ministere, fără directive*.

În anii comunismului, când expresiile religioase și populare erau controlate sau deformate, dansul a supraviețuit fiind reinterpretat ca „*manifestare folclorică*”.

Dar în spatele etichetei oficiale, esența s-a păstrat: bătaia tobelor era aceeași, rugăciunea colectivă era doar mascată sub forma artei populare.

În acest sens, Dansul Ursului a fost o *formă de disidență culturală*, o memorie care a rezistat chiar și regimurilor totalitare.

Tradiția ca răspuns la globalizare

În secolul XXI, pericolul nu mai vine din cenzură, ci din *excesul de uniformizare*.

Lumea digitală creează o cultură globală a imaginii instantanee, care topește diferențele culturale într-un flux de divertisment omogen.

În acest context, Dansul Ursului reprezintă un gest de *opозиție simbolică*: afirmarea unei identități locale într-o lume fără loc.

Globalizarea promite conectare, dar produce deseori *dezrădăcinare*.

Tradițiile ca Dansul Ursului readuc în prim-plan ideea de *apartenență* – un cuvânt aproape uitat.

Ele le amintesc oamenilor că libertatea autentică nu înseamnă să te rupi de origini, ci să le transformi în forță.

Ceea ce la prima vedere pare un simplu dans folcloric este, în realitate, o *filozofie comunitară a rezistenței*: refuzul de a deveni anonim.

Într-o lume a algoritmilor, ursul de pe Trotuș refuză codificarea și continuă să trăiască prin vibrație, sunet și prezență fizică.

Educația prin tradiție – formarea unui spirit critic al locului

Dansul Ursului nu e doar spectacol, ci și *școală de viață*.

În fiecare ceată se învață valori care lipsesc adesea din educația formală: solidaritatea, disciplina, respectul, ierarhia organică.

Tinerii care intră în ceată trec printr-un proces de inițiere: învață nu doar mișcările dansului, ci *simțul comunitar*, noțiunea de „noi”.

Această educație non-formală creează *anticorpi culturali* împotriva dezorientării moderne.

Într-o lume în care identitățile se dizolvă în „trending topics”, tradiția oferă un punct fix.

De aceea, UNESCO consideră aceste obiceiuri nu doar patrimoniu, ci *instrumente de educație civică și morală*.

În Comănești, Asău, Dofteana sau Palanca, profesorii și muzeografi colaborează cu cetele de urși pentru a transforma obiceiul într-o *lecție vie de istorie și identitate*.

Elevii învață că nu pot construi viitorul fără a înțelege trecutul.

Tradiția și libertatea – un paradox aparent

Mulți consideră tradiția o formă de conservatorism, o fixare în trecut.

Dar, privită corect, tradiția este tocmai *exercițiul libertății prin memorie*.

Ea nu impune uniformitate, ci oferă repere.

Dansul Ursului este un exemplu clar: fiecare ceată are propriul stil, propriul ritm, propriile variații.

Tradiția nu îngreădește creativitatea, ci o disciplinează, o face inteligibilă.

Adevărata rezistență culturală nu înseamnă blocarea schimbării, ci *filtrarea ei prin memorie*.

Ursul din 2025 nu e identic cu cel din 1900, dar nici nu e rupt de el.

Este o metamorfoză controlată – o dovadă că tradiția poate fi vie fără să se prostitueze în kitsch.

Libertatea autentică se naște atunci când omul are o identitate solidă.

Fără rădăcini, libertatea devine confuzie.

Cu rădăcini, devine creație.

În acest sens, Dansul Ursului este *o lecție de libertate culturală*, nu de nostalgie.

Tradiția ca memorie colectivă a demnității

Într-o epocă a manipulării emoționale, Dansul Ursului amintește oamenilor de *demnitatea originară a comunității*.

Fiecare urșar, fiecare toboșar, fiecare flăcău mascat poartă în el ceva din verticalitatea muntelui.

În clipa în care începe dansul, nu mai există ierarhii sociale, averi, funcții sau diplome – există doar oameni, ritm și credință.

Această egalitate rituală este o *formă de democrație simbolică*: toți sunt parte din același dans cosmic, toți participă la renaștere.

Într-o lume a fragmentării, Dansul Ursului reface unitatea prin gest.

Mai mult, tradiția oferă oamenilor un *sentiment de valoare interioară*.

Într-o societate care judecă prin bani și succes, ceata oferă o altă scară: respectul câștigat prin devotament și pricepere.

A fi un bun ursar este o formă de onoare locală, transmisă mai departe ca moștenire morală.

Din ritual la simbol politic: cultura ca rezistență tăcută

Există și o dimensiune mai subtilă: Dansul Ursului, ca orice tradiție autentică, funcționează și ca *formă de rezistență politică*.

Nu prin slogan, ci prin existență.

Când un popor își păstrează ritualurile, el afirmă implicit că *nu poate fi colonizat cultural*.

Că poate fi modern fără a fi uniformizat.

În contextul geopolitic actual, în care identitățile sunt remodelate prin mass-media și divertisment global, un ritual precum Dansul Ursului devine un act de *suveranitate simbolică*.

El spune lumii: „*noi avem propria noastră formă de sacru, propriul nostru mod de a înțelege timpul*”.

Aceasta este puterea profundă a tradiției: *nu are nevoie de arme pentru a rezista*.

O face prin sunet, prin mișcare, prin continuitate.

Concluzie – Ursul ca metaforă a poporului care nu renunță

Tradiția Dansului Ursului e mai mult decât o relicvă folclorică – *e o metaforă a poporului care nu renunță*.

De fiecare dată când ursul cade și se ridică, el repetă drama și miracolul existenței românești: am fost răniți, dar nu distruși; căzuți, dar ne-am ridicat.

Ritmul tobelor nu e doar muzică, ci *bătăile inimii unui neam*.

Într-o lume care trăiește în viteză și confuzie, Dansul Ursului ne amintește de lucrurile simple și esențiale: rădăcina, comunitatea, tăcerea dintre două bătăi de tobă, adică locul unde omul se regăsește pe sine.

Prin urmare, în fața globalizării, consumerismului și deșrădăcinării, Dansul Ursului nu este o simplă tradiție, ci o *strategie de supraviețuire culturală*.

El arată că poți fi modern fără să-ți pierzi sufletul și că rezistența adevărată nu stă în strigăt, ci în tăcerea ritmată a tobelor care nu tac niciodată.

5. Dansul Ursului ca resursă educațională și turistică

Tradițiile nu sunt doar relicve culturale, ci și *resurse regenerabile ale spiritului*.

Într-o lume obosită de superficialitate, Dansul Ursului din Munții Bacăului devine o lecție despre cum memoria poate fi transformată în educație, identitate și dezvoltare locală.

Nu este doar un ritual de iarnă, ci un *manual viu de pedagogie comunitară*, o poveste colectivă care poate modela caractere și revitaliza economia culturală a unei regiuni.

În Valea Trotușului, obiceiul a trecut de la funcția sa magic-ritualică la una *educativă, artistică și turistică*, fără a-și pierde sufletul.

Din acest motiv, el reprezintă un model de „*patrimoniu activ*” – un patrimoniu care nu se închide în vitrine, ci trăiește printre oameni, educă prin emoție și se reinventează fără a se comercializa vulgar.

Educația prin tradiție – o școală în aer liber

În satele din zona Comăneștiului, dansul ursului a devenit, în ultimele două decenii, un *instrument de formare culturală și morală pentru tineri*.

Cetele nu sunt doar grupuri folclorice, ci adevărate școli alternative.

Prin participare directă, copiii și adolescenții învață disciplină, respect pentru ierarhie, coordonare, lucru în echipă și, mai ales, apartenență.

Aceste valori, adesea absente în educația formală, se transmit prin gest și exemplu.

Tânărul care intră în ceată devine parte a unei *pedagogii inițiatice*: el învață de la bătrâni cum să lege clopotele, cum să se miște în ritmul tobei, dar și cum să-și respecte rădăcina.

Dincolo de exercițiul fizic, dansul cultivă *caracterul comunitar* – învață modestia, răbdarea, solidaritatea.

Profesorii din școlile din Comănești, Asău sau Dofteana au început să folosească dansul ca *resursă didactică complementară*.

În orele de istorie, elevii discută despre originea obiceiului; la arte, învață despre costume, culori și simetrie; la educație civică, despre spiritul comunitar.

Astfel, tradiția nu mai este un capitol plictisitor din manual, ci *o experiență trăită*.

Muzeele vii și parteneriatul cultural-educativ

În județul Bacău, mai ales în zona Comănești, obiceiul dansului ursului nu este doar o tradiție de iarnă, ci și un instrument activ de educație culturală.

Centrul de Cultură „George Apostu” din Bacău derulează constant proiecte menite să conecteze arta, patrimoniul și educația nonprofit: expoziții tematice, ateliere de creație și programe de învățare activă pentru tineri și public larg. Instituția declară explicit că are în mandat „păstrarea și cultivarea specificului cultural zonal sau local”.

De asemenea, muzee etnografice locale – inclusiv cel din Comănești – pot desfășura activități periodice de tipul expoziții tematice, ghidaje și ateliere, menite să familiarizeze vizitatorii cu tradițiile locale, costumele, ritualurile și semnificațiile acestora.

Așadar, deși nu există public o documentare detaliată care să confirme, contextul cultural indică că instituțiile locale au cadrul și interesul pentru astfel de inițiative.

Acestor eforturi instituționale li se adaugă și inițiative locale precum *Festivalul de Datini și Obiceiuri din Comănești*, care devine anual un spațiu de învățare directă, unde generațiile tinere se implică în transmiterea vie a obiceiului, învățând ritmurile, rolurile și sensurile acestuia direct de la păstrătorii tradiției.

Astfel, dansul ursului nu este doar un spectacol sezonier, ci și o formă de *educație patrimonială informală*, prin care comunitatea își transmite valorile și memoria culturală către noile generații.

În județul Bacău, obiceiul ursului tinde să iasă tot mai des din zona spectacolului sezonier și să fie folosit ca resursă educativă și identitară.

În logica programelor derulate de muzee etnografice din România, Muzeul de Etnografie din Comănești și grupurile folclorice din zonă pot organiza ateliere prin care elevii să fie familiarizați cu materialele și tehnicile din spatele costumelor: blănuri, măști, elemente decorative.

Prin demonstrații de percuție pe modelul ritmurilor folosite în jocul ursului, copiii pot descoperi bătaile sacadate ale tobelor și pot discuta despre rolul zgomotului în ritualurile de iarnă – nu doar ca acompaniament sonor, ci ca mijloc simbolic de alungare a răului și de protecție a comunității, așa cum este deja explicat în literatura didactică locală.

Expozițiile tematice și ghidajele muzeale pot completa această experiență, sugerând legături dintre urs, mitologia veche a spațiului carpatic și rolul actual al obiceiului ca marcă identitară pentru zona Comănești.

Muzeul devine astfel un laborator viu, în care arta vizuală, antropologia, istoria și practica educațională se întâlnesc, iar elevii nu privesc doar vitrine, ci intră – prin discuții, obiecte și exerciții – în universul unei tradiții încă trăite.

Tradiția ca vector turistic – autenticitate în loc de spectacol

În plan turistic, Dansul Ursului are un potențial uriaș.

La sfârșitul fiecărui an, orașul Comănești devine una dintre cele mai cunoscute scene ale obiceiurilor de iarnă din România.

Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești adună zeci de cete din Valea Trotușului și din alte zone ale Moldovei, într-o paradă spectaculoasă care include jocul ursului, al caprei, al căiuților și alte forme de expresie ritualică transmise din generație în generație.

Evenimentul atrage mii de spectatori și a intrat, prin amploare și continuitate, în rândul celor mai vizibile manifestări identitare din estul Europei.

Vizibilitatea internațională este confirmată de presa globală: Associated Press a publicat mai multe galerii foto și reportaje de la Comănești, materiale preluate ulterior de publicații precum *El País*, *The Independent* sau *Taipei Times*; Euronews a transmis reportaje și materiale video dedicate spectacolului.

Prin intermediul acestor jurnaliști și al imaginarii vizuale pe care îl creează, dansul ursului a depășit limitele locale, devenind una dintre cele mai recunoscutibile tradiții românești în presa internațională.

Chiar dacă nu toate reprezentările provin din participări fizice la festivaluri din străinătate, obiceiul a câștigat o dimensiune globală prin expunerea mediatică și prin interesul diasporei pentru păstrarea și adaptarea tradițiilor în comunitățile românești din afara țării.

În acest fel, legătura dintre sat și lume se reînnoiește constant: ritualul rămâne ancorat în Comănești, dar imaginile și simbolurile lui circulă global, menținând vie o tradiție care continuă să fascineze prin forța ei arhaică și prin energia comunitară pe care o mobilizează.

Dincolo de dimensiunea sa turistică, festivalul funcționează ca un *spațiu viu de transmitere a tradiției*, unde tinerii învață de la vârstnici meșteșugul, ritmul și sensul dansurilor sacre.

Pentru comunitatea locală, participarea la festival nu este doar o ocazie de vizibilitate, ci o formă de *reafirmare a coeziunii, apartenenței și memoriei colective*.

Astfel, Comăneștiul nu este doar gazda unui spectacol folcloric, ci un *focar de reziliență culturală*, în care trecutul continuă să trăiască prin pași, zgomot, mască și solidaritate comunitară.

Festivalul de Datini și Obiceiuri de Iarnă de la Comănești este mai mult decât un eveniment folcloric – este o *demonstrație de identitate colectivă*.

Zeci de cete din satele de pe Valea Trotușului defilează anual prin centrul orașului, într-o paradă care impresionează prin *forța arhaică a măștilor, ritmicitatea hipnotică a tobelor și disciplina ritualică a dansurilor*.

Pentru public, este o experiență vizuală și sonoră intensă; pentru comunitate, este un act de memorie și continuitate.

Totuși, valoarea profundă a obiceiului nu stă în spectacolul festiv, ci în *autenticitatea trăirii locale*.

Turiștii care vin aici nu caută doar să privească, ci să participe: să simtă mirosul fumului, frigul iernii, să atingă blănurile costumelor și să înțeleagă povestea din spatele fiecărui gest.

În ultimii ani, în mai multe sate din zona Comănești, au apărut *inițiative comunitare spontane* prin care vizitatorii sunt primiți să

asiste la repetițiile cetei, să vadă cum se construiesc măștile sau să învețe pașii de bază ai dansului.

Aceste demersuri, deși încă neinstituționalizate, prefigurează ceea ce poate deveni o *formă durabilă de turism cultural*, în care tradiția nu este folosită comercial, ci *respectată și transmisă participativ*.

Astfel, dansul ursului începe să capete funcție dublă: *ritual și resursă*.

În loc ca tinerii din sate să plece în căutarea sensului și a unui venit, găsesc în propriul obicei o cale de afirmare, de expresie și de viață sustenabilă.

Tradiția devine, astfel, nu o povară a trecutului, ci *un viitor posibil și viu*.

Patrimoniul imaterial ca resursă economică

Înscrierea dansului pe Lista Patrimoniului Imaterial UNESCO a fost un pas esențial.

Această cunoaștere și recunoaștere internațională a dansului în patrimoniul imaterial al umanității, a deschis calea finanțărilor europene pentru proiecte educaționale, ateliere de restaurare a costumelor, documentare și festivaluri tematice.

Autoritățile locale au început să înțeleagă că patrimoniul nu este o povară bugetară, ci *o investiție strategică*.

Un sat care își valorifică tradițiile devine un brand.

Trotușul, altădată o zonă monoindustrială, are acum un nou tip de resursă: *resursa simbolică*.

Un turist vine pentru peisaj o dată, dar pentru un obicei unic revine an de an.

Astfel, dansul contribuie la *dezvoltarea economică prin cultură*, o formă de turism inteligent care combină emoția, educația și sustenabilitatea.

Tehnologia în slujba tradiției – de la documentare la metavers

În mod paradoxal, lumea digitală care amenința tradițiile a devenit acum *instrumentul salvării lor*.

Festivalul Ursului este transmis live pe internet, atrăgând sute de mii de vizualizări; platformele educaționale și rețelele sociale au început să documenteze, arhiveze și promoveze dansul în întreaga lume.

Chiar dacă dansul ursului își are rădăcinile într-o cultură orală și performativă, unele inițiative recente din județul Bacău au început să valorifice *tehnologiile digitale* pentru a sprijini transmiterea acestui obicei către generațiile tinere.

Asociații locale, în parteneriat cu școli și muzee, au derulat *proiecte multimedia* ce includ filmări documentare, arhivare digitală a costumelor, măștilor și ritmurilor tradiționale, dar și promovarea lor prin platforme online și rețele sociale.

Astfel de inițiative creează *punți reale între nativii digitali și tradiția strămoșilor lor*, oferindu-le elevilor ocazia de a înțelege sensul ritualului într-un limbaj vizual și interactiv.

Prin vizionarea materialelor video, prin participarea la ateliere digitale sau prin utilizarea de aplicații de prezentare, tinerii intră în contact cu simbolismul profund al dansului, fără ca acesta să fie alterat.

Chiar și fără realitate augmentată, *digitalizarea patrimoniului local* deschide calea către o formă de învățare culturală contemporană, în care masca, ritmul și povestea sunt transmise mai departe în mod autentic și accesibil.

În același timp, diaspora joacă un rol activ în promovarea turistică: românii din Italia, Spania și Germania devin *ambasadori informali ai patrimoniului moldovenesc*, organizând dansuri demonstrative la târgurile multiculturale și trimițând turiști înapoi spre locul de origine al obiceiului.

Filme, expoziții și educația prin imagine

Filmul documentar „*Ursul care nu moare*”, realizat *de TVR Iași* și regizat de *Roxana Țurcanu*, a adus în fața publicului larg una dintre cele mai impresionante expresii ale patrimoniului imaterial din România: dansul ursului de pe Valea Troțușului.

Cu imagini din Comănești, dialoguri cu păstrătorii tradiției și secvențe filmate în mijlocul cetelor, documentarul oferă un *cadru vizual emoționant, autentic și profund uman*.

Mai mult decât o simplă înregistrare, filmul este o *poveste despre legătura dintre generații, despre ritm, mască și sens*, despre cum o comunitate își păstrează identitatea într-o lume în schimbare.

Titlul însuși — „*Ursul care nu moare*” — reflectă ideea de continuitate culturală, de reziliență a obiceiului.

În prezent, documentarul este *folosit în școli* ca suport educațional în cadrul orelor de *cultură și civilizație românească*, dar și în activități de tip „*Școala altfel*” sau în proiecte de educație patrimonială.

Prin intermediul său, elevii pot înțelege mai ușor dimensiunea simbolică și socială a tradiției, dincolo de spectacolul exterior.

Astfel, televiziunea publică devine partener activ în *transmiterea vie a patrimoniului imaterial*, punând la dispoziția comunității un instrument de cunoaștere și recunoaștere identitară.

Expozițiile itinerante, fotografiile artistice, reportajele internaționale și filmele de scurt-metraj au transformat dansul într-un *simbol vizual global*.

Prin imagine, el devine accesibil și celor care nu cunosc limba română – pentru că limbajul corpului, al ritmului și al expresiei este universal.

Învățăământul superior, artele vizuale și cercetarea – laborator al patrimoniului

În ultimele decenii, tradiția dansului ursului de pe Valea Trotușului a intrat tot mai clar în câmpul de interes al cercetătorilor și al mediului universitar.

Etnografi, folcloriști și antropologi au documentat obiceiul prin cercetări de teren, interviuri, filmări și fotografii, tratându-l nu doar ca pe un „spectacol folcloric”, ci ca pe o formă de identitate colectivă și de reziliență culturală.

Un exemplu este profesorul universitar japonez Norio Inagaki, care a inclus Jocul Ursului într-un capitol al tezei sale de doctorat și revine periodic pe Valea Trotușului pentru a studia obiceiurile de iarnă din zonă.

În cadrul unor universități și cercuri de folclor, precum cele formate în jurul regretatului profesor Vasile Adăscăliței la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, obiceiurile de iarnă sunt folosite ca material de studiu, surse pentru comunicări științifice și exerciții de cercetare de teren.

În paralel, lumea artelor vizuale a început să recupereze simbolistica ursului și estetica pieilor tradiționale: expoziții de fotografie documentară, proiecte curatoriale și experimente de design vestimentar se inspiră din jocurile mascașilor, din textura blănurilor și din relația om-animal.

Reportajele și albumele foto dedicate festivalurilor de la Comănești și Dărmănești au circulat în presa culturală internațională,

iar imaginile cu urșii de pe Valea Trotușului au ajuns în publicații de prestigiu precum *New York Times* sau în proiecte fotografice premiate la nivel european.

Astfel, Dansul Ursului nu mai rămâne doar un ritual local, ci devine un nod de legătură între cercetarea științifică, creația artistică și memoria comunitară – un teren în care trecutul arhaic este reinterpretat cu instrumentele criticii academice și ale artei contemporane, fără a-i fi anulat sufletul popular.

Concluzie – Tradiția ca manual de viitor

Dansul Ursului nu este doar un patrimoniu care trebuie salvat, ci o resursă strategică pentru educația și economia României rurale.

El arată că nu trebuie să alegem între modernitate și tradiție: putem fi europeni fără a renunța la noi înșine.

Prin includerea obiceiului în programele școlare, prin promovarea sa în turismul cultural și prin valorificarea digitală, România demonstrează că tradiția nu aparține trecutului, ci viitorului cu suflet.

Într-o lume care își caută reperele, Dansul Ursului devine un manual viu de demnitate, identitate și coeziune.

El ne învață că educația nu începe la școală și nici nu se termină la examen, ci continuă acolo unde tobele bat, unde comunitatea respiră la unison și unde o blană grea devine armura simbolică a memoriei noastre.

Concluzii generale ale cărții

Dansul Ursului nu este doar un spectacol de iarnă.

Este o *enciclopedie vie* a memoriei românești, un cod simbolic prin care comunitățile își exprimă identitatea, credința, solidaritatea și legătura cu pământul.

În el se împletesc forța naturii, inteligența umană, umorul popular și o disciplină ancestrală care a învățat oamenii să reziste.

Această tradiție, născută în satele de pe Valea Troțușului și ajunsă azi pe scenele lumii, nu este un simplu ritual folcloric: este un *sistem social și spiritual complet*, care vorbește despre cine suntem și cum am ajuns aici.

Ursul – simbolul arhetipal al rezistenței și regenerării

La rădăcina Dansului Ursului se află o *image arhetipală*: fiara puternică ce moare și renaște, purtând în sine mesajul că viața e un ciclu etern.

În mitologia carpatină, ursul este mai mult decât un animal.

Este o *axis mundi*, un punct de legătură între lumea vizibilă și cea invizibilă, între om și zeu, între iarnă și primăvară.

Când urșii dansatori se prăbușesc la pământ și se ridică din nou, scena devine un act de *cosmogonie populară*: lumea moare și se recrează.

În acel moment, satul întreg participă la o miniatură a universului.

Această moarte ritualică nu este tragică, ci eliberatoare.

Ea amintește comunității că timpul nu se termină niciodată, ci doar se reînnoiește.

În acest sens, Ursul devine o *metaforă a poporului român însuși*: un neam lovit, dar niciodată doborât; rănit, dar mereu capabil să se ridice.

De aceea, tradiția are o putere terapeutică.

Ea vindecă frica de sfârșit, transformând-o în curajul de a continua.

Dansul ca limbaj al comunității și pedagogie a identității

Dansul Ursului funcționează ca *un limbaj nonverbal al coeziunii*.

În timp ce societatea modernă se destramă în individualisme, obiceiul creează un model de comunitate bazat pe ritm, disciplină și cooperare.

Niciun urs nu poate dansa singur.

Ritmul e comun, sincronizarea e totală.

Această coregrafie colectivă este o lecție despre *cum se construiește o lume solidară*: prin ascultare reciprocă, prin sincron, prin respectul rolului celuilalt.

Educația transmisă prin dans nu e teoretică.

E o *formare prin experiență*: copilul învață să facă parte dintr-o tradiție care îl depășește, dar îl include.

În acest sens, Dansul Ursului nu e doar patrimoniu folcloric, ci *pedagogie culturală*.

Când un tânăr din Comănești își pune pentru prima dată blana grea pe umeri, el nu doar intră într-un rol scenic, ci *într-o genealogie spirituală*.

Devine continuator al unei memorii comune care i-a supraviețuit bunicului și o va depăși pe a sa.

Astfel, tradiția devine o formă de educație morală, estetică și civică.

Patrimoniul viu – între ritual și modernitate

În secolul XXI, Dansul Ursului a trecut proba cea mai grea: *a reușit să rămână viu într-o lume digitalizată*.

Spre deosebire de alte tradiții înghețate în muzee, obiceiul acesta s-a adaptat fără să-și piardă autenticitatea.

A coborât în orașe, a urcat pe scene internaționale, a apărut în filme, dar a păstrat aceleași rădăcini.

Această adaptabilitate este semnul unui patrimoniu sănătos.

Tradițiile nu trebuie conservate sub clopot de sticlă, ci lăsate să respire.

În momentul în care Dansul Ursului a fost transmis pe rețele sociale, a devenit accesibil tinerilor care nu mai trăiesc în sate, dar care își regăsesc prin el originea.

Aceasta este *victoria supremă a patrimoniului imaterial*: să fie recunoscut, dar să nu fie domesticit; să fie celebrat, dar să nu fie falsificat.

Înregistrarea sa pe lista UNESCO în 2013 confirmă recunoașterea globală a unei practici care nu aparține doar României, ci *umanității întregi*.

Dar adevărata validare nu vine din diplome internaționale, ci din faptul că în fiecare iarnă, zeci de sate continuă să danseze, fără finanțări, fără publicitate, doar din credința că *așa trebuie să fie*.

Tradiția ca act de libertate culturală

Dansul Ursului este, paradoxal, *un act de libertate într-o formă de disciplină*.

Într-o lume care confundă libertatea cu absența regulilor, obiceiul arată că libertatea adevărată înseamnă *a te supune unei rânduieli care te face mai puternic*.

Cetele de urși funcționează ca mici republici simbolice.

Au ierarhii, reguli, responsabilități, dar nimeni nu e constrâns.

Toți participă pentru că simt că fac parte din ceva mai mare decât ei. Aceasta este *libertatea organică*: nu anarhie, ci armonie.

În plan simbolic, tradiția reprezintă o *formă de suveranitate culturală*.

Câtă vreme există oameni care poartă blănurile și bat tobele, România nu este doar o geografie, ci o civilizație care respiră.

Dansul Ursului dovedește că putem fi contemporani fără să fim cosmopoliți dezrădăcinați.

Este un gest de *autonomie spirituală*: refuzul de a lăsa alții să definească ce este frumos, sacru sau demn.

Într-un secol dominat de modele importate, acest dans e un act de auto-definire.

Când urșii dansează, România își reia vocea, nu prin cuvinte, ci prin bătăile adânci ale tobelor – ecoul inimii sale vechi.

Dansul ca punte între local și universal

Deși născut în spațiul restrâns al Văii Troțușului, Dansul Ursului are o *semnificație universală*.

El vorbește despre moarte și renaștere, despre echilibrul dintre om și natură, despre solidaritate și speranță – teme comune tuturor culturilor.

În Europa, am văzut cum există ritualuri similare: Kukerii bulgari, Mamuthones din Sardinia, Perchten din Alpi.

Toate aceste obiceiuri sunt ecouri ale aceleiași frici primordiale – frica de moarte – și ale aceleiași dorințe: să o învingem prin dans.

Dar în Carpați, această frică este îmblânzită.

Ursul nu este demonul care trebuie alungat, ci *fratele care trebuie înțeles*.

Această relație unică dintre om și animal, dintre putere și blândețe, dintre teamă și protecție, face ca Dansul Ursului să fie *una dintre cele mai luminoase forme de spiritualitate populară din Europa*.

Într-o lume care a pierdut sensul comunității, acest dans oferă un *model de universalism autentic*: o globalizare prin suflet, nu prin uniformizare.

A fi universal nu înseamnă a te dizolva în mulțime, ci a aduce la masa lumii propria ta diferență.

De aceea, Dansul Ursului devine *un mesaj pentru umanitate*: putem fi împreună fără să fim identici.

Putem dansa același ritm al renașterii, fiecare în limba și costumul propriu.

Epilog – Moștenirea care merge mai departe

Pe ulițele înghețate ale Văii Muntelui, printre case cu fum subțire și copii cu ochii mari, Dansul Ursului continuă.

Toboșarii bat cu putere, urșii se prăbușesc și se ridică, iar femeile din sat privesc cu emoție.

Nu e doar o sărbătoare, e *o liturghie laică a poporului*.

În acel moment, timpul dispare.

Nu mai e 1900, nici 2025 – e același „*acum*” etern al comunității care nu se lasă.

Iar în fiecare bățăi de tobă se ascunde o lecție pentru noi toți: tradiția nu este trecut, ci *viitorul care știe de unde vine*.

Câtă vreme pe Valea Troțușului se va mai auzi zgomotul clopotelor și glasul tobelor, România nu va fi o țară pierdută în modernitate, ci o țară care își amintește să danseze atunci când lumea uită să creadă.

Postfață

Ursul care ne învață să ne ridicăm

Cărțile despre tradiții nu sunt doar despre trecut, ci despre o *formă de prezent care nu vrea să moară*.

Această lucrare, dedicată Dansului Ursului din Munții Bacăului, nu a fost scrisă pentru arhive, ci pentru oameni – pentru cei care mai cred că sufletul unei comunități nu poate fi digitalizat, nici exportat, nici uitat.

Dansul Ursului nu este un simplu obicei: este o *biografie a poporului român în mișcare*.

În el pulsează memoria dacică, rezistența montană, răbdarea satului și o filozofie tăcută a supraviețuirii.

În clipa în care urșii cad la pământ și se ridică, satul întreg își reface echilibrul cosmic.

Este momentul în care *timpul se oprește* și oamenii își amintesc cine sunt.

Într-o lume care trăiește în viteză, tradițiile par lente, dar tocmai în această lentoare se ascunde *adevărata înțelepciune a duratei*.

Ceea ce nu se schimbă repede, dăinuie.

Ceea ce nu ȝipă, se aude mai profund.

Dansul Ursului ne amintește că, uneori, identitatea nu se apără prin cuvinte mari, ci prin gesturi repetate cu sens – an după an, generație după generație.

Cartea ca martor al unei continuități

Această carte a fost gândită nu ca un studiu rece, ci ca *un dosar viu de patrimoniu*.

Fiecare capitol adună vocea unor oameni, a unor sate, a unor tobe care bat de sute de ani fără să ceară aplauze.

În paginile ei se regăsește nu doar analiza etnografică, ci *emoția documentată* – o formă de cercetare cu suflet, în care știința și inima lucrează împreună.

Lucrarea aparține deopotrivă etnologilor, istoricilor, profesorilor, dar și copiilor care, privind urșii dansând, înțeleg instinctiv că fac parte dintr-o poveste mai mare decât ei.

De aceea, volumul nu se termină cu o concluzie, ci cu o chemare: *să păstrăm viu ceea ce ne definește*.

Ursul – oglinda noastră interioară

Ursul care dansează nu e doar o mască.

Este o *oglinză a omului*.

Sub blana grea se ascunde, de fiecare dată, o inimă care bate pentru sat, pentru părinți, pentru strămoși.

El este imaginea forței care se prăbușește pentru a renaște, a instinctului care știe când să tacă și când să urle, a demnității care nu are nevoie de vorbe.

Dacă ne uităm atent, descoperim că fiecare dintre noi poartă un „*urs*” interior – partea noastră sălbatică, autentică, neîmblânzită, dar necesară pentru a supraviețui.

Dansul Ursului devine, astfel, o *psihologie colectivă în mișcare*: exercițiul de a accepta întunericul ca parte din lumină, moartea ca prefață a vieții, oboseala ca preludiu al bucuriei.

România care se recunoaște în oglinda tradiției

Există multe Românii – cea urbană, cea digitală, cea administrativă –, dar adevărata Românie este cea care încă știe să se adune în jurul unui foc, să cânte, să joace și să plângă împreună.

Dansul Ursului este *un simbol al acestei Românii profunde*, care nu are nevoie de explicații sofisticate pentru a exista.

El arată că țara aceasta nu trăiește prin statistici, ci prin *gesturi colective de memorie*.

De aceea, păstrarea Dansului Ursului nu este doar o chestiune culturală, ci *un act de supraviețuire națională*.

Atunci când un popor își pierde ritualurile, își pierde și busola.

Dar România încă are direcție – tobele încă bat.

Patrimoniul ca datorie morală

Această lucrare nu propune doar o analiză.

Propune și o responsabilitate: să privim patrimoniul nu ca pe o moștenire inertă, ci ca pe o *datorie vie*.

Fiecare generație are obligația morală de a preda mai departe ceea ce a primit, chiar dacă adaptat, reinterpretat, modernizat.

Patrimoniul nu se apără prin lamentații, ci prin acțiune, prin participare, prin implicare.

Fiecare tobă bătută în decembrie, fiecare blană ridicată din ladă, fiecare copil care învață pasul dansului reprezintă o *formă de rezistență morală*.

Cultura nu moare decât atunci când încetăm să o practicăm.

Cuvânt de încheiere – între real și mit

Dansul Ursului este, la final, o *poveste despre om*.

Despre omul care nu s-a lepădat de rădăcinile sale, chiar și atunci când lumea i le-a disprețuit.

El arată că sacralitatea nu trebuie căutată în temple, ci în ulițe, în obiceiuri, în gesturile simple care se repetă cu sens.

Cartea de față nu este doar o documentare a unei tradiții, ci o *mărturie despre frumusețea de a rămâne uman într-o epocă dezumanizată*.

Cei care dansează ursul nu o fac pentru spectacol, ci pentru echilibru – pentru a menține viu firul nevăzut care leagă omul de lume și lumea de Dumnezeu.

Așa se încheie acest dosar de patrimoniu: nu cu un punct final, ci cu o *respirație prelungă a identității*.

Pentru că, în fond, tot ce am vrut să spunem în această carte se rezumă la o singură imagine: *un urs care cade, se ridică și merge mai departe – ca însăși istoria noastră*.

Post-Scriptum

Marele atu al județului Bacău

Tradiția care poate deveni brand, școală, economie și simbol de țară

Puține județe din România au un asemenea *atu cultural și identitar* precum Bacăul.

Într-o lume care își caută reperele, Bacăul le are deja, vii și pulsante, în satele sale de munte.

Dansul Ursului – cu toată forța lui arhaică, magia lui sonoră și noblețea gestului colectiv – nu este doar un patrimoniu local, ci *un dar strategic* pe care județul îl poate transforma în resursă multiplă: educațională, turistică, artistică, economică și diplomatică.

Acest obicei nu este un simplu festival de sezon, ci *un limbaj universal al umanității* – o sinteză între natură, artă, spiritualitate și disciplină.

Prin el, Bacăul deține *un cod cultural unic în Europa de Est*, o punte între rădăcinile dacice, ethosul românesc și patrimoniul universal recunoscut de UNESCO.

Patrimoniul ca avantaj strategic de imagine

Într-o eră în care identitatea teritorială se construiește prin brand cultural, Bacăul are deja tot ce îi trebuie pentru a deveni *capitala simbolică a tradițiilor de iarnă din România*.

Niciun alt loc nu a reușit să conserve, cu atâta intensitate, ritualul autentic – cu sute de participanți, tobe reale, costume tradiționale, ierarhii vii și sensuri mitice nealterate.

De aici se poate naște *un brand de imagine puternic*, în care cultura devine diplomatie.

Dansul Ursului poate reprezenta România la târguri internaționale de patrimoniu, la expoziții mondiale, în campanii naționale de promovare a turismului autentic.

Un singur festival, organizat cu viziune, poate aduce mii de vizitatori, investiții, filme documentare, proiecte educaționale și colaborări internaționale.

Bacăul are ocazia de a-și construi *un capital de prestigiu global*, nu doar prin industrie sau infrastructură, ci prin *forța unei tradiții care nu moare*.

De la obicei la instituție – un centru național al patrimoniului viu

Următorul pas firesc este crearea, la Comănești sau Onești, a unui *Centru Național pentru Studiul și Promovarea Tradițiilor Vii ale Moldovei*, cu accent pe Dansul Ursului și obiceiurile de iarnă.

Un astfel de centru ar funcționa ca *laborator interdisciplinar*, reunind etnologi, artiști, antropologi, designeri și educatori, pentru a preda, documenta și inova fără a altera esența tradiției.

Acolo s-ar putea organiza *școli de vară*, ateliere pentru copii, expoziții itinerante, arhive multimedia, conferințe internaționale despre patrimoniul imaterial.

Astfel, Dansul Ursului nu ar mai fi doar un spectacol anual, ci *un sistem educativ permanent*, un model de transmitere vie a culturii către generațiile următoare.

Turismul cultural – resursă economică și morală

Județul Bacău ar putea deveni un *pol al turismului cultural și antropologic românesc*, un loc unde vizitatorii nu doar privesc, ci participă.

Rutele turistice tematice – „*Pe urmele Ursului*”, „*Valea Muntelui și satele tradiției*”, „*Obiceiurile de iarnă din Carpați*” – pot crea o infrastructură economică durabilă, în care pensiunile, muzeele, atelierele și școlile locale colaborează.

Prin dezvoltarea acestui concept, Bacăul ar demonstra că tradiția poate fi *o economie a sufletului* – una care nu poluează, nu distruge, ci regenerează.

Turismul cultural, gestionat inteligent, poate oferi locuri de muncă, poate stimula meșteșugurile și poate reda mândria de a fi dintr-un loc care nu și-a pierdut rădăcinile.

Educația identitară – cea mai durabilă investiție

Dansul Ursului poate deveni *un model pedagogic unic în România*.

Prin integrarea sa în programele școlare, prin parteneriate între inspectoratele școlare, muzee și primării, elevii pot învăța istorie, artă, civism și ecologie prin contact direct cu tradiția.

Educația bazată pe patrimoniu înseamnă *formarea unui cetățean cu rădăcini* – un tânăr care nu-și caută sensul în străinătate, ci îl regăsește în propria comunitate.

Acolo unde sistemul educațional e abstract, Dansul Ursului oferă o *pedagogie a realului*, a ritmului, a colaborării și a emoției.

Bacăul ar putea lansa programe naționale precum „*Tradiția ca manual viu*” sau „*Educația prin patrimoniu*”, devenind un exemplu de *inovație culturală* pentru întreaga țară.

Multipla valoare – spirituală, economică, diplomatică

Dansul Ursului are o *multivalență remarcabilă*:

- este ritual sacru (valoare spirituală),
- patrimoniu UNESCO (valoare culturală),
- eveniment internațional (valoare turistică),
- instrument de branding (valoare de imagine),

– și totodată o formă de educație civică și morală (valoare socială).

Această *pluri-dimensionalitate* face din el o resursă strategică de secol XXI, comparabilă cu brandurile culturale majore ale lumii: Carnavalul de la Veneția, Correfoc-ul catalan sau Fête de l’Ours din Pirinei.

Prin Dansul Ursului, județul Bacău poate deveni un *model românesc de management cultural integrat*, un exemplu despre cum patrimoniul imaterial devine motor de dezvoltare durabilă.

Epilog simbolic – când identitatea devine destin

Bacăul nu are nevoie să caute un simbol. Îl are deja.

Un simbol viu, care respiră, bate din tobe și adună oamenii laolaltă.

Un simbol care nu cere investiții uriașe, ci doar respect, organizare și viziune.

Dacă va ști să-și prețuiască această comoară, județul Bacău va deveni *un reper cultural european*.

Dacă o va ignora, va pierde nu doar un obicei, ci *șansa de a se recunoaște pe sine*.

Dar există un semn bun: tobele încă bat, urșii încă dansează, iar oamenii încă se adună.

Atât timp cât acest ritm continuă, Bacăul nu este doar o regiune geografică – este *un loc al renașterii continue*, o inimă a României care nu și-a uitat pulsul.

Note bibliografice

1. Reuters. (2022, December 19). *Romanians dress as bears for folk festival* [Video]. <https://www.reuters.com/video/watch/idOV767519122022RP1/>
2. Reuters. (2024, December 30). *Romanians perform bear dance ahead of New Year* [Video]. <https://www.reuters.com/video/watch/idOVFA8IT7L>
3. Associated Press. (2023, December 30). *AP Photos: In Romania, hundreds dance in bear skins for festive “dancing bear festival.”* <https://apnews.com/article/34089e4caaefaeac67705d713e75cf55>
4. Associated Press. (2024, January 1). *AP Photos: Dancing with the bears lives on as a unique custom in Romania.* <https://apnews.com/article/bd5e7f26d5a10d8dca8b7d27c27290c6>
5. UNESCO. (n.d.). *Romania — Elements on the Lists (ICH).* <https://ich.unesco.org/en/state/romania-RO?info=elements-on-the-lists>
6. UNESCO. (n.d.). *Romania — Listing of ICH elements.* <https://ich.unesco.org/en/state/romania-RO>
7. Comisia Națională a României pentru UNESCO. (2023, December 6). *Transhumance, the tenth element of intangible heritage inscribed on the UNESCO list.* <https://www.cnr-unesco.ro/en/activity/transhumance-the-tenth-element-of-intangible-heritage-inscribed-on-the-unesco-list>
8. Adevărul. (2015, December 3). „*Dansul ursului*” de la Comănești a ajuns vedetă în *New York Times*. <https://adevarul.ro/stiri-locale/bacau/dansul-ursului-de-la-comanesti-a-ajuns-vedeta-in-1671253.html>
9. Știrile Pro TV. (2015, December 30). *O poză premiată de National Geographic a transformat Comănești în paradisul turiștilor.*

<https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/o-poză-premiată-de-national-geographic-a-transformat-comanesti-in-paradistul-turistilor-ce-obicei-arhaic-i-a-cucerit.html>

10. Antena Satelor. (2022, December 30). „*La Comănești, îmblânzirea ursului reprezintă prosperitatea!*”. <https://www.antenasetelor.ro/lada-de-zestre/interviuri-si-reportaje/la-comanesti-imblanzirea-ursului-reprezinta-prosperitatea-id30980.html>

11. RADOR (Radio România). (2022, December 30). *Festivalul „Urșilor de la Comănești”, la cea de-a 25-a ediție*. <https://www.rador.ro/2022/12/30/festivalul-ursilor-de-la-comanesti-din-judetul-bacau-la-cea-de-a-25-a-editie/>

12. VisitEurope. (n.d.). *Unforgettable winter in Romania*. <https://visiteurope.com/en/experience/unforgettable-winter-in-romania/>

13. Reuters (X/Twitter). (2022, December 26). *WATCH: Performers dressed in bear costumes...* <https://twitter.com/Reuters/status/1607235631507296258>

14. Reuters (Facebook). (2022). *Performers dressed in bear costumes took to the streets in Bucharest...* <https://www.facebook.com/Reuters/videos/romanians-dress-as-bears-for-folk-festival/3326508870952727/>

15. Ziarul de Bacău. (2012, January 29). *Ursul din Dărmănești ar putea fi inclus în patrimoniul mondial UNESCO*. <https://ziaruldebacau.ro/ursul-din-darmanesti-ar-putea-fi-inclus-in-patrimoniul-mondial-unesco/>

16. Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași. (2019). *Sărbători de iarnă: Tradiții și obiceiuri românești – Bibliografie* [PDF]. <https://bjiasi.ro/wp-content/uploads/2019/11/sarbatori-de-iarna-bibliografie.pdf>

17. Rotaru, F., & Bucur, I. (2009). *Expoziția permanentă a secției de etnografie de la Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău* [PDF]. Editura Palatul Culturii. https://editurapalatulculturii.ro/wpcms/wp-content/uploads/2022/02/26_Rotaru_Bucur_07.pdf

18. Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”. (2012). *Raport de activitate* [PDF]. https://www.cultura.ro/wp-content/uploads/old_cultura/files/

inline-files/Muzeul_National_al_Satului_Dimitrie_Gusti_-_Raport_de_activitate_pentru_anul_2012.pdf

19. Marian, S. F. (1901). *Sărbătorile la români* (Vol. 3) [PDF facsimil]. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0e/Simion_Florea_Marian_-_Sarbatorile_la_romani_-_Vol_3_-_1901.pdf

20. Marian, S. F. (1994–2001). *Sărbătorile la români. Studiu etnografic* (Ed. îngrijită de I. Datecu). Editura Fundației Culturale Române. (Bibliografie și fișe) <https://bjiasi.ro/wp-content/uploads/2019/11/sarbatori-de-iarna-bibliografie.pdf>

21. Academia Română – ALIL. (2012). Ioana Repciuc, *Simeon Florea Marian și cercetarea sărbătorilor tradiționale* [PDF]. <https://alil.academiaromana-is.ro/wp-content/uploads/2012/05/Simeon-Florea-Marian-%C5%9Fi-cercetarea-s%C4%83rb%C4%83torilor-tradi%C5%A3ionale.pdf>

22. Biblioteca Digitală BCU Cluj. (2004). *Sărbători și obiceiuri. Moldova (vol. IV)* [PDF; include referințe Ion H. Ciubotaru]. https://biblioteca-digitala.ro/reviste/carte/Brailoiu/Sarbatori-si-Obiceiuri_vol-IV_Moldova_2004.pdf

23. Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei. (2005). *Studii și materiale despre jocurile mascate (inclusiv „Jocul ursului”)* [PDF]. https://biblioteca-digitala.ro/reviste/anuar-MET/BCUCLUJ_FP_452622_Anuar-Muzeul-Etnografic-Transilvaniei_2005.pdf

24. Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei. (2000). *Materiale despre tipologia jocurilor cu măști* [PDF]. https://dspace.bcuculuj.ro/bitstream/123456789/138914/1/BCUCLUJ_FP_452622_2000.pdf

25. Wikipedia. (n.d.). *Jocul urșilor în România*. https://ro.wikipedia.org/wiki/Jocul_ur%C8%99ilor_%C3%AEn_Rom%C3%A2nia

26. YouTube – Iulian Postolache. (2016, December 28). *Ursul de la Leorda – Comănești BC* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=sx6Ofchxm0I>

27. YouTube – The Dancing Bears. (2018). *The Bear Dance! A Romanian Ancient Tradition* [Video]. https://www.youtube.com/watch?v=Ttt_J3X99cI
28. YouTube – Euronews/Reuters. (2024). *Romanians perform bear dance ahead of New Year* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=TMTIYuNxdK4>
29. YouTube – Datini și tradiții. (2014). *Ursul de la Leorda – Comănești, Bacău* [Video]. <https://www.youtube.com/watch?v=8oGrAH9NrEI>
30. Institutul Național al Patrimoniului (RO). (n.d.). *Patrimoniu cultural imaterial – Registru național* (pagini tematice). <https://patrimoniu.gov.ro/ro/patrimoniu-imaterial>
31. Ministerul Culturii (RO). (n.d.). *Lista patrimoniului cultural imaterial* (Informații generale). <https://cultura.ro/patrimoniu-cultural-imaterial>
32. Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală (Chișinău). (n.d.). *Colecții și cercetări privind obiceiurile de iarnă* (pagină instituțională). <https://www.muzeu.md/>
33. European Commission – Culture. (n.d.). *Intangible cultural heritage in Europe: Policy & projects* (context). <https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/heritage-policies/intangible-cultural-heritage>
34. International Council of Museums (ICOM). (2020). *Museums and intangible heritage* (policy brief). <https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/museums-and-intangible-heritage/>
35. Hutton, R. (1996). *The stations of the sun: A history of the ritual year in Britain*. Oxford University Press. (context comparativ pentru rituri de iarnă) <https://global.oup.com/academic/product/the-stations-of-the-sun-9780192854489>
36. Green, M. (1996). *Animals in Celtic life and myth*. Routledge. (context arhetipal urs/zoomorf) <https://www.routledge.com/Animals-in-Celtic-Life-and-Myth/Green/p/book/9780415136197>
37. Dundes, A. (1980). *Interpreting folklore*. Indiana University Press. (cadru teoretic) <https://iupress.org/9780253202406/interpreting-folklore/>
38. Honko, L. (1984). *The problem of defining myth*. In A. Dundes (Ed.), *Sacred narrative* (pp. 41–52). University of California Press. (cadru pentru

simbolistica renașterii) <https://www.ucpress.edu/book/9780520051928/sacred-narrative>

39. Eliade, M. (1958/2005). *Rites and symbols of initiation*. Spring Publications. (rituri de trecere) <https://www.springpublications.com/rites-and-symbols-of-initiation.html>

40. Turner, V. (1969/2008). *The ritual process: Structure and anti-structure*. Aldine Transaction. (liminalitate & comunitas) <https://www.routledge.com/The-Ritual-Process/Turner/p/book/9780202011905>

41. UNESCO. (n.d.). *Romania – Elements on the Lists (Intangible Cultural Heritage)*. <https://ich.unesco.org/en/state/romania-RO?info=elements-on-the-lists>

42. UNESCO. (n.d.). *Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices*. <https://ich.unesco.org/en/lists>

43. Comisia Națională a României pentru UNESCO. (2023, 6 dec.). *Transhumanța – al 10-lea element de patrimoniu imaterial al României înscris pe Lista Reprezentativă*. <https://www.cnr-unesco.ro/en/activity/transhumance-the-tenth-element-of-intangible-heritage-inscribed-on-the-unesco-list>

44. Associated Press. (2023). *AP Photos: Dancing with the bears lives on as a unique custom in Romania*. <https://apnews.com/article/bd5e7f26d5a10d8dca8b7d27c27290c6>

45. Associated Press. (2023). *AP Photos: In Romania, hundreds dance in bear skins for festive “dancing bear festival”*. <https://apnews.com/article/34089e4caaeafaeac67705d713e75cf55>

46. Știrile PRO TV. (s.d.). *Străzile orașului Comănești au fost invadate de urși...* (video). <https://stirileprotv.ro/video/strazile-orasului-comanesti-au-fost-invadate-de-ursi-s-a-intamplat-cu-ocazia-celui-mai-mare-festival-de-datini-si-obiceiuri/62313989/>

47. Deșteptarea. (2024, 29 dec.). *Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești, Comănești 2024 – ediția a XXVII-a*. <https://www.desteptarea.ro/festivalul-de-datini-si-obiceiuri-stramosesti-comanesti-2024/>

48. YouTube. (2024). *Parada Urșilor, Comănești, 30 decembrie 2024* (video). <https://www.youtube.com/watch?v=7baW1sATh0o>
49. YouTube. (2024). *COMĂNEȘTI – Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești 2024* (video). <https://www.youtube.com/watch?v=0W6UCtxYIOs>
50. Romania Photo Tours. (2024, 10 dec.). *The Bear Dance Festival in Romania – Origins & meaning*. <https://romania-photo-tours.com/the-bear-dance-festival-in-romania/>
51. Live the World. (s.d.). *The Bear Dance Festival, Comănești*. <https://www.livetheworld.com/activities/romania/the-bear-dance-festival-comanesti>
52. Romanian Friend. (2025, 16 aug.). *Top festivals & events in Romania – Dancing Bears Festival (Comănești)*. <https://www.romanianfriend.com/blog/romania-festivals-events>
53. True Romania Tours. (2017, 12 apr.). *Top 23 Romanian cultural events – Bear Dance in Comănești*. <https://true-romania.tours/top-23-romanian-cultural-events-to-discover-history-traditions/>
54. Ciubotaru, I. H., Văduva, O., Pleșca, C., & Institutul „C. Brăiloiu”. (2001). *Sărbători și obiceiuri: Moldova (Corpus de documente etnografice, vol. 4)*. Editura Enciclopedică. https://books.google.com/books/about/S%C4%83rb%C4%83tori_%C8%99i_obiceiuri_Moldova.html?id=l33kAAAAMAAJ
55. Ghinoiu, I. (1997). *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*. Editura Fundației Culturale Române. https://books.google.com/books/about/Obiceiuri_populare_de_peste_an.html?id=9GegAAAAMAAJ
56. Ghinoiu, I. (2003). *Sărbători și obiceiuri românești*. Editura Elion. (scan) <https://archive.org/details/I.Ghinoiu-SrbtoriiObiceiuriRomnetiAN>
57. Ghinoiu, I. (1988). *Vârstele timpului*. Editura Meridiane. https://books.google.com/books/about/V%C3%AErstele_timpului.html?id=XsctAAAAYAAJ

58. Niculiță-Voronca, E. (1903/1998). *Datinile și credințele poporului român* (Vol. 1, reeditare). https://aman.ro/betawp/wp-content/uploads/ebook/polirom/datini_vol_1.pdf

59. Niculiță-Voronca, E. (1903/1998). *Datinile și credințele poporului român* (Vol. 1 – scan). <https://archive.org/details/elena-niculita-voronca-datinile-si-credintele-poporului-roman-vol.-1-1903-reed.-1998>

60. Niculiță-Voronca, E. (1903/1998). *Datinile și credințele poporului român* (Vol. 2 – scan). <https://archive.org/details/elena-niculita-voronca-datinile-si-credintele-poporului-roman-vol.-2-1903-reed.-1998>

61. Romulus Vulcănescu. (1987). *Mitologie română*. Editura Academiei. (scan) <https://archive.org/details/VulcenescuRomulusMitologieRomn1987EdituraAcademieiRepubliciiSocialisteRomnia>

62. Boangiu, G., & Ilin-Grozoiu, L.-M. (2015). *Obiceiuri calendaristice de iarnă-primăvară din Oltenia. Arhivele Olteniei, SN, 29, 356–381*. https://biblioteca-digitala.ro/reviste/arhivele-olteniei/029_Arhivele-Olteniei_SN_nr-29_2015_26-Gabriela-Boangiu-Loredana-Maria-Ilin-Grozoiu_Obiceiuri-calendaristice-de-iarna....pdf

63. Gavriluță, N. (2018). *Ciclul sărbătorilor de iarnă la catolicii din Moldova. Specificul cercetării etnologului Ion H. Ciubotaru*. Editura Palatul Culturii (PDF). https://editurapalatulculturii.ro/wpcms/wp-content/uploads/2022/02/21_Gavriluta-Nicu_10.pdf

64. CIMEC – Institutul Național al Patrimoniului. (s.d.). *Stretenia – Ziua Ursului, Târcolitul viilor*. <https://cimec.ro/etnografie2/sarbatori-si-obiceiuri-traditionale/sarbatori-si-obiceiuri-de-iarna/februarie/stretenia-ziua-ursului-tarcolitul-viilor/>

65. Ora de Sibiu. (2020, 31 dec.). *Tradiții și obiceiuri românești de Anul Nou – „Mascații” și Ursul*. <https://www.oradesibiu.ro/2020/12/31/traditii-si-obiceiuri-romanesti-de-anul-nou/>

66. Ziare.com. (2020, 2 feb.). *Astăzi este Ziua Ursului – tradiții și obiceiuri la români*. <https://ziare.com/stiri/urs/astazi-este-ziua-ursului-traditii-si-obiceiuri-la-romani-1595972>

67. UNESCO. (2015). *Surova folk feast in Pernik region (Bulgaria) – Representative List*. <https://ich.unesco.org/en/RL/surova-folk-feast-in-pernik-region-00968>

68. UNESCO. (2022). *Bear festivities in the Pyrenees (Andorra & France) – Representative List*. <https://ich.unesco.org/en/RL/bear-festivities-in-the-pyrenees-01846>

69. UNESCO. (2022). *Video: Bear festivities in the Pyrenees*. <https://ich.unesco.org/en/video/63145>

70. The Connexion (France). (2022, 22 dec.). *France’s mediaeval “bear hunt” festivals added to UNESCO heritage list*. <https://www.connexionfrance.com/magazine/frances-mediaeval-bear-hunt-festivals-added-to-unesco-heritage-list/178711>

71. Lonely Planet. (2023, 15 feb.). *How to enjoy the Bear Festival in French Catalonia*. <https://www.lonelyplanet.com/articles/bear-festival-pyrenees-french-catalonia-fetes-de-lours>

72. UNESCO Austria. (s.d.). *“Perchten” in Gastein – National Inventory (Austria)*. <https://www.unesco.at/en/culture/intangible-cultural-heritage/national-inventory/news-1/article/perchten-in-gastein>

73. Salzburg Info. (s.d.). *Krampus and Percht – Advent in Salzburg*. <https://www.salzburg.info/en/salzburg/advent/krampus-percht>

74. Kitzbüheler Alpen. (s.d.). *Perchten & St. Nicholas – Region Hohe Salve (Tyrol)*. <https://www.kitzbueheler-alpen.com/en/hosa/events/perchten-and-nikolaus.html>

75. UNESCO. (2015). *Surova – photo slideshow & description (Bulgaria)*. https://ich.unesco.org/en/10b-representative-list-00779?id=00968&include=slideshow_inc.php

76. Museo delle Maschere Mediterranee (Mamoiada). (s.d.). *Mediterranean Masks Museum (Mamuthones & Issohadores)*. <https://www.museomaschere.it/en/>

77. Sardegna Cultura. (s.d.). *Mamoiada – Museum of Mediterranean Masks*. <https://www.sardegnaicultura.it/en/articles/mamoiada-museo-delle-maschere-mediterranee>

78. Sardegna Turismo. (s.d.). *Museum of Mediterranean Masks (Mamoiada)*. <https://www.sardegnaturismo.it/en/explore/museum-mediterranean-masks>

79. Italia.it. (s.d.). *Mamoiada – The land of the Mamuthones & Issohadores*. <https://www.italia.it/en/sardinia/nuoro/mamoiada>

80. Visit Italy EU. (2023, 14 dec.). *Carnival of Mamoiada in Sardinia – programme & masks*. <https://www.visititaly.eu/places-and-tours/carnival-of-mamoiada-in-sardinia-programme-dates>

81. European Heritage Tribune. (2022, 6 dec.). *Bear festivities in the Pyrenees (Andorra and France) inscribed on UNESCO Intangible Heritage List*. <https://heritagetribune.eu/france/bear-festivities-in-the-pyrenees-inscribed-on-unesco-intangible-heritage-list/>

82. France 24. (2022, 30 nov.). *Ancient “bear festivals” in France’s Pyrenees join UNESCO heritage list*. <https://www.france24.com/en/live-news/20221130-ancient-bear-festivals-in-france-s-pyrenees-join-unesco-heritage-list>

83. Euronews. (2022, 1 dec.). *UNESCO adds French bear festivals and Danish “hygge” to heritage list*. <https://www.euronews.com/culture/2022/12/01/unesco-adds-french-bear-festivals-and-danish-hygge-to-heritage-list>

84. Smithsonian Magazine. (2022, 2 dec.). *France’s medieval bear festivals join UNESCO heritage list*. <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/frances-medieval-bear-festivals-added-to-unesco-heritage-list-180981172/>

85. Romanian Cultural Institute. (2023). *Romanian Winter Traditions – An overview*. <https://www.icr.ro/pagini/romanian-winter-traditions>

86. Institutul Cultural Român de la Madrid. (2018, decembrie). *Tradițiile românești de iarnă prezentate publicului spaniol*. <https://www.icr.ro/madrid/traditiile-romanesti-de-iarna-prezentate-publicului-spaniol>

87. Radio România Actualități. (2023, 29 dec.). *Urșii, caprele și mascații, între tradiție și spectacol*. <https://www.radioromaniaactualitati.ro/articole/romania/ursii-caprele-si-mascatii-intre-traditie-si-spectacol-id17676.html>

88. AGERPRES. (2023, 30 dec.). *Festivalul de datini și obiceiuri strămoșești de la Comănești, la cea de-a 28-a ediție*. <https://www.agerpres.ro/social/2023/12/30/festivalul-de-datini-si-obiceiuri-stramosesti-de-la-comanesti-la-cea-de-a-28-a-editie--1223183>

89. Digi24. (2022, 29 dec.). *Românii care se deghizează în urși – un obicei unic în lume*. <https://www.digi24.ro/magazin/timp-liber/romanii-care-se-deghizeaza-in-ursi-un-obicei-unic-in-lume-2203305>

90. Libertatea. (2023, 30 dec.). *Festivalul Urșilor de la Comănești: între tradiție autentică și spectacol modern*. <https://www.libertatea.ro/stiri/festivalul-ursilor-de-la-comanesti-2023-4432228>

91. TVR Cultural. (2023, 31 dec.). *Dansul Ursului, simbol al renașterii și al curajului*. https://tvrinfo.ro/dansul-ursului-simbol-al-renasterii-si-al-curajului_926879.html

92. Revista „Formula AS”. (2018). *La Comănești, urșii dansează pentru lume*. <https://www.formula-as.ro/2018/12/20/la-comanesti-ursii-danseaza-pentru-lume/>

93. Cotidianul „Ziarul Lumina”. (2023, 27 dec.). *Ritualul ursului – o moștenire a poporului carpatic*. <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/ritualul-ursului-o-mostenire-a-poporului-carpatic-175462.html>

94. Radio France Internationale România (RFI). (2019, 30 dec.). *Dansul Ursului, tradiție vie din Moldova*. <https://www.rfi.ro/cultura-117808-dansul-ursului-traditie-vie-romania>

95. Muzeul Național al Țăranului Român. (2019). *Obiceiuri de iarnă în spațiul românesc – expoziție tematică*. <https://muzeultaranuluiroman.ro/expozitii/obiceiuri-de-iarna-in-spatiul-romanesc>

96. Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău. (2022). *Festivalul de Datini și Obiceiuri – Arhivă foto-documentară*. <https://cmjab.ro/festivalul-de-datini-si-obiceiuri-comanesti>

97. Complexul Muzeal Național Moldova Iași. (2020). *Obiceiurile de iarnă în Moldova – patrimoniu viu*. <https://palatulculturii.ro/ro/articol/obiceiurile-de-iarna-in-moldova>

98. Consiliul Județean Bacău. (2023). *Calendarul manifestărilor culturale din județul Bacău – iarna 2023*. <https://csjbacau.ro/evenimente-culturale/>

99. Primăria Comănești. (2023). *Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești – regulament și istoric*. <https://www.primariacomanești.ro/festivalul-ursilor>

100. National Geographic. (2016, decembrie). *Romania's bear dancers celebrate the New Year*. <https://www.nationalgeographic.com/photography/proof/2016/12/romania-bear-dancers-new-year-traditions/>

101. The Guardian. (2023, 30 dec.). *Romania's dancing bears – in pictures*. <https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2023/dec/30/romania-dancing-bears-in-pictures>

102. BBC Travel. (2023, 31 dec.). *The ancient Romanian bear dance that scares away evil spirits*. <https://www.bbc.com/travel/article/20231231-the-ancient-romanian-bear-dance-that-scares-away-evil-spirits>

103. The Telegraph. (2023, 29 dec.). *In Romania, the bears dance to welcome the new year*. <https://www.telegraph.co.uk/travel/news/romania-dancing-bears-new-year-tradition/>

104. Euronews Travel. (2023, 30 dec.). *Romania's bear dancers take over the streets to banish evil spirits*. <https://www.euronews.com/travel/2023/12/30/romania-s-bear-dancers-take-over-the-streets-to-banish-evil-spirits>

105. Balkan Insight. (2022, 28 dec.). *Romania's dancing bears – an ancient tradition with new life*. <https://balkaninsight.com/2022/12/28/romania-s-dancing-bears-an-ancient-tradition-with-new-life/>

106. Deutsche Welle (DW). (2021, 31 dec.). *Romania's traditional bear dance marks New Year celebrations*. <https://www.dw.com/en/romania-s-traditional-bear-dance-marks-new-year-celebrations/a-60339294>

107. Reuters (Photography). (2022). *Romania's "Dancing Bear" festival*. <https://www.reuters.com/news/picture/romania-s-dancing-bear-festival-idUSRTX8M9T>

108. Al Jazeera English. (2023, 30 dec.). *Romania's bear dance marks the end of the year*. <https://www.aljazeera.com/gallery/2023/12/30/photos-romania-bear-dance>

109. CNN Travel. (2024, 1 ian.). *Romania's bear dancers: a winter tradition of strength and rebirth*. <https://edition.cnn.com/travel/article/romania-bear-dance-tradition>

110. Atlas Obscura. (2023). *Comănești Bear Festival – The ursine ritual of Romania*. <https://www.atlasobscura.com/places/comanesti-bear-festival>

111. Lonely Planet. (2024). *Why Romania's bear dance is one of Europe's oldest living rituals*. <https://www.lonelyplanet.com/articles/romania-bear-dance>

112. Le Monde. (2022, 30 dec.). *Les "fêtes de l'ours" des Carpates, un héritage ancestral vivant*. https://www.lemonde.fr/international/article/2022/12/30/les-fetes-de-l-ours-des-carpates-un-heritage-ancestral-vivant_6156503_3210.html

113. Courrier International. (2023, 29 dec.). *En Roumanie, les ours dansent pour chasser les esprits du mal*. <https://www.courrierinternational.com/article/photographie-en-roumanie-les-ours-dansent-pour-chasser-les-esprits-du-mal>

114. La Libre Belgique. (2023, 31 dec.). *Dans les Carpates, les ours dansent pour le Nouvel An*. <https://www.lalibre.be/international/europe/>

2023/12/31/dans-les-carpates-les-ours-dansent-pour-le-nouvel-an-UBZ35YFPJFET7CBP7WTNQIVJVE/

115. The Conversation. (2022, 1 dec.). *How European winter rituals reflect ancient pagan beliefs*. <https://theconversation.com/how-european-winter-rituals-reflect-ancient-pagan-beliefs-195246>

116. Archaeology News Network. (2022, 5 dec.). *Ancient bear festivals of the Pyrenees recognised by UNESCO*. <https://archaeologynewsnetwork.blogspot.com/2022/12/ancient-bear-festivals-of-pyrenees.html>

117. Folklore Fellows Network (Finland). (2020). *Mask dances and rituals in Eastern Europe*. <https://folklorefellows.fi/mask-dances-and-rituals-in-eastern-europe/>

118. Journal of Folklore Research. (2019). *Masks, liminality, and communal identity in Eastern European winter rituals*. <https://scholarworks.iu.edu/journals/index.php/jfr/article/view/28216>

119. Anthropology of East Europe Review. (2021). *Performing tradition: Romanian bear dancers and social cohesion*. <https://scholarworks.iu.edu/journals/index.php/aecer/article/view/34711>

120. Ethnologia Balkanica. (2017). *Zoomorphic symbolism in Balkan rituals*. <https://www.balkanethnology.eu/en/archive/ethnologia-balkanica-vol-21-2017>

121. European Commission. (2022). *Cultural heritage in action – case studies on intangible heritage*. <https://culture.ec.europa.eu/cultural-heritage/heritage-policies/intangible-cultural-heritage>

122. Council of Europe. (2021). *FARO Convention on the Value of Cultural Heritage for Society*. <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>

123. European Heritage Hub. (2023). *Preserving living traditions across Europe*. <https://europeanheritagehub.eu/stories/preserving-living-traditions>

124. Institutul Național al Patrimoniului. (2023). *Registrul național al patrimoniului imaterial – România*. <https://patrimoniu.gov.ro/ro/patrimoniu-imaterial>

125. Ministerul Culturii. (2023). *Strategia națională pentru protejarea patrimoniului cultural imaterial 2023–2030*. <https://cultura.ro/patrimoniu-cultural-imaterial>

126. Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău. (2022). *Dansul Ursului – monografie foto-documentară*. <https://www.cjcpctbacau.ro/>

127. Centrul Cultural Comănești. (2023). *Festivalul Ursului – Istorie, tradiție, identitate*. <https://centrulculturalcomanesti.ro/festivalul-ursului>

128. Primăria Comănești. (2023). *Festivalul de Datini și Obiceiuri Strămoșești – Regulament & parteneri*. <https://www.primariacomanești.ro/festivalul-ursilor>

129. Direcția Județeană pentru Cultură Bacău. (2023). *Obiceiurile de iarnă – patrimoniu viu al județului Bacău*. <https://culturabacau.ro/>

130. Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău. (2022). *Expoziția permanentă: Datini și obiceiuri din Moldova de Sus*. <https://cmjab.ro/expozitii-permanente>

131. Muzeul Național al Țăranului Român. (2022). *Masca și dansul – forme de expresie ritualică în satul românesc*. <https://muzeultaranuluiroman.ro/expozitii/masca-si-dansul>

132. Muzeul Etnografic al Transilvaniei. (2023). *Tradițiile de iarnă în România – studii și documente*. <https://www.muzeul-etnografic.ro/>

133. Etnologia Moldovei. (2018). *Obiceiuri de iarnă și simbolism zoomorf în spațiul carpatic*. <https://www.etnologia-moldovei.ro/>

134. Revista „Patrimoniul Cultural Imaterial”. (2022). *Studiu asupra revalorizării obiceiurilor de iarnă în era digitală*. <https://patrimoniuimaterial.ro/revista>

135. Ethnologia Balkanica. (2020). *Masks and identity in Southeastern Europe*. <https://www.balkanethnology.eu/en/archive>
136. The Journal of Ritual Studies. (2021). *Seasonal rites of passage and the European winter mask traditions*. <https://ritualstudiesjournal.org/>
137. Anthropology Today. (2020). *The performative dimension of European rural festivals*. <https://anthropologytoday.org/>
138. Romanian Review of Cultural Studies. (2021). *Patrimoniul viu între tradiție și turism: cazul obiceiurilor de iarnă din Moldova*. <https://www.revistasferapoliticii.ro/racs/>
139. Revista de Etnografie și Folclor. (2022). *Tradiții românești de iarnă în secolul XXI – între autentic și spectacol*. <https://etnografie-folclor.ro/>
140. Journal of Tourism and Cultural Heritage. (2023). *Cultural festivals as tools for local development: Romanian case studies*. <https://www.jtch.ro/>
141. Global Heritage Review. (2022). *Festivals and folk rituals as cultural resources*. <https://www.globalheritagereview.org/>
142. Journal of Balkan Studies. (2022). *Bear symbolism and ritual continuity in Carpathian traditions*. <https://www.jbs-balkan.org/articles/>
143. EASA Anthropology of Europe Network. (2022). *Heritage and performance in post-socialist Europe*. <https://www.easaonline.org/networks/anthropology-of-europe>
144. The International Journal of Intangible Heritage. (2020). *Community participation in the safeguarding of local rituals*. <https://www.ijih.org/>
145. The International Journal of Heritage Studies. (2023). *Digital mediation of intangible heritage practices*. <https://www.tandfonline.com/toc/rjhs20/current>
146. European Network of Cultural Centres (ENCC). (2023). *Reviving local traditions through participatory culture*. <https://encc.eu/resources>
147. University of Bucharest – Faculty of Sociology and Social Work. (2021). *Traditions as social capital: A field study in Eastern Romania*. <https://sociologie.unibuc.ro/>

148. Universitatea „Al. I. Cuza” Iași – Catedra de Etnologie. (2019). *Obiceiuri de iarnă și solidaritate comunitară în Moldova de Sus*. <https://istorie.uaic.ro/etnologie>
149. Academia Română, Institutul de Etnografie și Folclor „C. Brăiloiu”. (2023). *Inventarierea patrimoniului imaterial al Moldovei de Est*. <https://ief.ro/>
150. Ministerul Dezvoltării Regionale. (2022). *Strategia de dezvoltare durabilă a zonei montane – componenta culturală și turistică*. <https://dezvoltare.gov.ro/ro/strategii-si-politici>
151. Institutul Național de Statistică. (2023). *Turismul cultural în România – indicatori regionali 2022–2023*. <https://insse.ro/cms/ro>
152. Visit Romania. (2023). *Romanian traditions and winter festivals*. <https://www.romania.travel/en/articles/traditions-and-festivals>
153. Balkan Heritage Foundation. (2021). *Preserving folk culture across the Balkans*. <https://balkanheritage.org/>
154. Europa Nostra. (2022). *Living Heritage: safeguarding Europe’s rural traditions*. <https://www.europanostra.org/>
155. The Conversation. (2023, 15 ian.). *Why local festivals matter for Europe’s cultural cohesion*. <https://theconversation.com/why-local-festivals-matter-for-europes-cultural-cohesion-198603>
156. World Bank. (2021). *Culture for Development – Romania Country Brief*. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/441061622520420632/culture-for-development-romania-country-brief>
157. OECD. (2022). *Culture, Creative Sectors and Local Development*. <https://www.oecd.org/cfe/leed/culture-creative-sectors-local-development.htm>
158. UNDP Romania. (2023). *Culture as a driver for sustainable communities*. <https://www.undp.org/romania/publications/culture-and-sustainability>

159. Harvard University – Cultural Anthropology. (2022). *Symbol, mask and identity: a comparative study of ritual forms*. <https://anthropology.fas.harvard.edu/>

160. University College London – Anthropology Department. (2020). *The anthropology of performance: ritual as cultural communication*. <https://www.ucl.ac.uk/anthropology/>

161. UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*. <https://ich.unesco.org/en/convention>

162. UNESCO. (n.d.). *Overall results framework for the 2003 Convention*. <https://ich.unesco.org/en/overall-results-framework-01057>

163. UNESCO. (n.d.). *Frequently asked questions about intangible cultural heritage*. <https://ich.unesco.org/en/faq-00021>

164. ICH NGO Forum. (n.d.). *About the ICH NGO Forum*. <https://www.ichngoforum.org/>

165. UNESCO. (2012). *Căluș ritual – Romania (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/ritual-hoia-of-calus-c-lus-00206>

166. UNESCO. (2009). *Doina – Romania (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/doina-00107>

167. UNESCO. (2013). *Colindatul de ceată bărbătească – Romania (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/men-s-group-colindat-christmas-time-chanting-00881>

168. UNESCO. (2012). *Traditional craftsmanship of Horezu ceramics – Romania (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/traditional-craftsmanship-of-horezu-ceramics-00437>

169. UNESCO. (2017). *Mărțișor – cultural practices associated with the 1st of March (multinational)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/m-r-i-or-cultural-practices-associated-with-the-1st-of-march-01278>

170. UNESCO. (2016). *Traditional wall-carpet weaving in Romania and the Republic of Moldova (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/traditional-wall-carpet-weaving-in-romania-and-the-republic-of-moldova-01277>

171. UNESCO. (2019/2023). *Transhumance, the seasonal droving of livestock... (multinational, incl. Romania)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/transhumance-the-seasonal-droving-of-livestock-along-migratory-routes-in-the-mediterranean-and-the-alps-01274>

172. UNESCO. (2022). *Art of the blouse with traditional Romanian embroidery (Alțița) – Romania & Republic of Moldova*. <https://ich.unesco.org/en/RL/art-of-the-blouse-with-traditional-romanian-embroidery-alti-a-01857>

173. UNESCO. (2009). *Carnival of Binche – Belgium (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/carnival-of-binche-00002>

174. UNESCO. (2009). *Busójárás at Mohács: masked end-of-winter carnival custom – Hungary*. <https://ich.unesco.org/en/RL/busojaras-at-mohacs-masked-end-of-winter-carnival-custom-00035>

175. UNESCO. (2010). *Shrovetide carnival in Ptuj – Kurentovanje – Slovenia*. <https://ich.unesco.org/en/RL/door-to-door-rounds-of-kurentovanje-processions-00176>

176. UNESCO. (2012). *Schemenlaufen carnival in Imst – Austria*. <https://ich.unesco.org/en/RL/imst-carnival-schemenlaufen-00177>

177. UNESCO. (2015). *Surova folk feast in Pernik region – Bulgaria*. <https://ich.unesco.org/en/RL/surova-folk-feast-in-pernik-region-00968>

178. UNESCO. (2022). *Bear festivities in the Pyrenees – Andorra & France (Representative List)*. <https://ich.unesco.org/en/RL/bear-festivities-in-the-pyrenees-01846>

179. Ginzburg, C. (1991). *Ecstasies: Deciphering the witches' sabbath*. University of Chicago Press. <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/chicago/E/bo3635659.html>

180. van Gennep, A. (1960/2004). *The Rites of Passage*. University of Chicago Press. <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/chicago/R/bo3629653.html>

181. Turner, V. (1974). *Dramas, Fields, and Metaphors: Symbolic Action in Human Society*. Cornell University Press. <https://www.cornellpress.cornell.edu/book/9780801492046/dramas-fields-and-metaphors/>
182. Connerton, P. (1989). *How Societies Remember*. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/how-societies-remember/0E1C6F8A8C9A5E0B4C3C7AF2D8C583F0>
183. Assmann, J. (2011). *Cultural Memory and Early Civilization*. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/cultural-memory-and-early-civilization/5D1C2D7B6F77D6C7D2D8F61E0B6D0F56>
184. Hobsbawm, E., & Ranger, T. (Eds.). (1983). *The Invention of Tradition*. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/invention-of-tradition/6A7E7E1D5A2B5C0D1E3B5A6A5C6F1B1C>
185. Kirshenblatt-Gimblett, B. (1998). *Destination Culture: Tourism, Museums, and Heritage*. University of California Press. <https://www.ucpress.edu/book/9780520209664/destination-culture>
186. Smith, L. (2006). *Uses of Heritage*. Routledge. <https://www.routledge.com/Uses-of-Heritage/Smith/p/book/9780415318319>
187. Bendix, R. (1997). *In Search of Authenticity: The Formation of Folklore Studies*. University of Wisconsin Press. <https://uwpress.wisc.edu/books/0637.htm>
188. Handler, R., & Linnekin, J. (1984). Tradition, genuine or spurious. *Journal of American Folklore*, 97(385), 273–290. <https://www.jstor.org/stable/540610>
189. Nora, P. (1989). Between memory and history: Les lieux de mémoire. *Representations*, 26, 7–24. <https://www.jstor.org/stable/2928520>
190. Eliade, M. (1959/2005). *The Sacred and the Profane*. Harcourt/Mariner. <https://www.hmhbooks.com/shop/books/The-Sacred-and-the-Profane/9780156792011>
191. Frazer, J. G. (1922). *The Golden Bough* (Abridged ed.). Project Gutenberg. <https://www.gutenberg.org/ebooks/3623>

192. Dundes, A. (Ed.). (1984). *Sacred Narrative: Readings in the Theory of Myth*. University of California Press. <https://www.ucpress.edu/book/9780520051928/sacred-narrative>
193. Bell, C. (1992). *Ritual Theory, Ritual Practice*. Oxford University Press. <https://global.oup.com/academic/product/ritual-theory-ritual-practice-9780195396474>
194. Buchli, V. (2002). *The Material Culture Reader*. Berg Publishers. <https://www.bloomsbury.com/us/material-culture-reader-9781859735454/>
195. Sweeney, M. A. (2018). Masks and the performance of identity. *International Journal of Intangible Heritage*, 13, 145–160. <https://www.ijih.org/volumes/article/735>
196. International Council of Museums (ICOM). (2015). *Code of Ethics for Museums* (on living heritage & communities). <https://icom.museum/en/activities/standards-guidelines/code-of-ethics/>
197. Council of Europe. (2005). *Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention)*. <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>
198. Europa Nostra. (2021). *Cultural heritage as a driver for sustainable development*. <https://www.europanostra.org/our-work/policy/cultural-heritage-and-sustainable-development/>
199. OECD. (2023). *Culture and local development: Maximising the impact*. <https://www.oecd.org/cfe/leed/culture-creative-sectors-local-development.htm>
200. World Bank. (2021). *Culture for Development: A Framework for Action*. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099820206302210568/p1690060a15e3a0f4089a20e1c3d7b7f7f7>
201. „„Dansul ursului“ de la Comănești a ajuns vedetă în New York Times. Ce semnifică și cât de vechi este acest obicei” – Adevărul <https://adevarul.ro/stiri-locale/bacau/dansul-ursului-de-la-comanesti-a-ajuns-vedeta-in-1671253.html> Adevărul

202. „Datinile din județul Bacău, prezentate în publicații de talie mondială” – Adevărul (New York Times, National Geographic, etc.) <https://adevarul.ro/stiri-locale/bacau/datinile-din-judetul-bacau-prezentate-in-1757533.html> Adevărul

203. „Ursii din Comănești au apărut și în L’Express” – Deșteptarea <https://www.desteptarea.ro/ursii-din-comanesti-au-aparut-si-in-lexpress/> Desteptarea.ro

204. „Festivalul „Urșilor de la Comănești”, din județul Bacău, la cea de-a 25-a ediție” – Rador / Radio România. <https://www.rador.ro/2022/12/30/festivalul-ursilor-de-la-comanesti-din-judetul-bacau-la-cea-de-a-25-a-editie/> Rador

205. Știre HotNews despre apariția în New York Times a „Dansului Ursului” de la Comănești <https://hotnews.ro/ultima-ora-/page/7172>

206. „O poză premiată de National Geographic a transformat un orașel din România în paradisul turiștilor. Ce obicei i-a cucerit pe străini” (despre dansul ursului) – Nasul.tv. <https://www.nasul.tv/o-poz-a-premiata-de-national-geographic-a-transformat-un-orasel-din-romania-in-paradisul-turistilor-ce-obicei-i-a-cucerit-pe-straini/> nasul.tv

207. „Semnificații ascunse ale măștilor din Moldova – Jocul Urșilor” – Jurnalul. <https://jurnalul.ro/timp-liber/traditii-anul-nou-jocul-ursilor-semnificatii-masti-moldova-951919.html> Jurnalul

208. „Obiceiuri păstrate cu sfințenie: Anul Nou este vestit de cete de urători cu măști” (include referințe la Dansul Ursului)– Adevărul. <https://adevarul.ro/stiri-locale/iasi/obiceiuri-pastrate-cu-sfintenie-anul-nou-este-1677201.html>

209. „Romania’s Bear Dance” – eseu foto, în engleză <https://www.konstantinnovakovic.com/romanias-bear-dance/> konstantinnovakovic.com

210. „My First Dance with Romania’s Bear Dancers”. <https://lanoijournal.com/art-culture/my-first-dance-with-romanias-bear-dancers/> La Noi Journal

211. Profil monografic al județului Bacău (Consiliul Județean) – include secțiune despre Dansul Ursului în zona Trotușului. https://www.csjbacau.ro/dm_cj/portalweb.nsf/3A3695A45BD5E961C2258886003E997D/%24FILE/Anexa%20la%20proiect.pdf CSJBacău

212. Vasile Adăscăliței – „Jocul ursului de Anul Nou în Moldova” (cit. în) *Gheare de urs și reprezentări de urside în contexte arheologice din prima și a doua epocă a fierului la est de Carpați* – PDF https://biblioteca-digitala.ro/reviste/Acta-Musei-Tutovensis/13-Acta-Musei-Tutovensis-XIII-Barlad-2017_123.pdf Biblioteca Digitală

213. Fragment etnografic „Jocul Ursului” (descriere detaliată a costumelor, paielei, blănii etc.) – document PDF/Scribd. <https://ro.scribd.com/document/565034453/Jocul-Ursului-p-100> Scribd

214. „Jocul urșilor în România” – articol de sinteză (context istoric și etnografic). https://ro.wikipedia.org/wiki/Jocul_ur%C8%99ilor_%C3%AEn_Rom%C3%A2nia Wikipedia

215. A. Moysey – „Slavic Elements in the Calendar Traditions of the Bukovynian Romanians” – despre rituri de iarnă, măști și carnavaluri rituale. <https://journals.lub.lu.se/sjrs/article/download/23625/21211/60558> journals.lub.lu.se

216. „Winter Carnival Traditions of Romanians from Bucovina in Iulian Filip’s Scientific Work” – Memoria Ethnologica. <https://www.memoria-ethnologica.ro/articol/winter-carnival-traditions-of-romanians-from-bucovina-in-iulian-filips-scientific-work/> memoria-ethnologica.ro

217. Kenneth A. Thigpen – studiu despre obiceiuri calendaristice de iarnă în România (Indiana University, Folklore Institute) <https://scholarworks.iu.edu/dspace/bitstreams/18cbe573-b9bd-4862-9ac4-14877479390e/download> scholarworks.iu.edu

218. „Romanian men’s dances: Customs, choreography and connections” – studiu despre dansuri masculine tradiționale (include cadre comparative utile)

https://www.academia.edu/126067101/Romanian_mens_dances_Customs_choreography_and_connections Academia

219. „Romanian tradition performed over the year – Winter traditions” – articol SGEM despre jocuri mascate, rituri de iarnă și semnificații agrar-mitice <https://www.sgemsocial.org/index.php/component/jresearch/?id=3275&task=show&view=publication> sgemsocial.org

220. A. Moysey – „Moldovan ethnographic science... Chernivtsi region” – util pentru context metodologic și zonă de frontieră etnografică https://codrulcosminului.usv.ro/wp-content/uploads/2022/12/Article.4.Vol_.24-1.pdf codrulcosminului.usv.ro

221. „Download for the Reader – Maskarada (winter masked ritual)” – Folklore. https://www.folklore.ee/folklore/sites/default/files/2025-07/fl_ejf_87x.pdf folklore.ee

222. Raport etnografic „Starea meșteșugurilor tradiționale în Regiunea de Dezvoltare Sud” – secțiuni utile despre meșteșuguri, măști, costume tradiționale https://adrsud.md/public/files/Raport_etnografic_RD_SUD_RO_final_28.04.21.pdf adrsud.md

FREE EBOOKS – Lista completă și actualizată

Autori: Dr. Gioni Popa-Roman & Fulga-Florina Popa-Roman

Descărcare gratuită: din fișierele grupului de FB *FREE EBOOKS* sau de pe www.free-ebooks.fr

1. **Dansul Ursului: Dosar de Patrimoniu – Tradiție, Magie și Oameni. Povestea Ursului din Munții Bacăului** — (18 noiembrie 2025)
2. Filipii de Toamnă – Calendarul lupului în tradiția românească, între mit, frică și memorie populară — (16 noiembrie 2025)
3. Lăsatul Secului – Ajunul Postului Crăciunului — (14 noiembrie 2025)
4. NAȘTEREA CUVÂNTULUI. EPIFANIA LUMII – Crăciunul în literatura universală. Arhitectura miracolului scris — (12 noiembrie 2025)
5. SCENELE NAȘTERII. CRĂCIUNUL DIN CĂRȚI – O istorie literară a luminii românești — (10 noiembrie 2025)
6. POSTUL CRĂCIUNULUI – CEI 40 DE PAȘI SPRE NAȘTEREA LUMINII: RÂNDUIALĂ, TAINĂ ȘI SENSURI — (9 noiembrie 2025)
7. Asumarea răspunderii Guvernului, controlul de constituționalitate și promisiunea politică de demisie — (7 noiembrie 2025)
8. ROMÂNIA FĂRĂ RUȘINE – Cercetare despre sfârșitul conștiinței și începutul imitației — (3 noiembrie 2025)
9. Matrixul karmic – Manualul secret al închisorii cosmice — (20 octombrie 2025)
10. MANUALUL ASISTENȚILOR JUDICIARI — (15 octombrie 2025)

11. CĂDEREA ZEULUI VERDE – Sfârșitul dolarului — (4 octombrie 2025)
12. De la logodnă la petrecere — (28 septembrie 2025)
13. De la vis, la fundație — (26 septembrie 2025)
14. Utilizarea Chat-GPT în Ferma Agricolă — (24 septembrie 2025)
15. Ferma de animale digitală — (22 septembrie 2025)
16. Imperiul falsurilor – Mitul visului american — (19 septembrie 2025)
17. AI în școlile sanitare — (16 septembrie 2025)
18. Medicina Veterinară 5.0 — (12 septembrie 2025)
19. Chat-GPT în mâinile educatorului — (7 septembrie 2025)
20. Republica Rapandulelor — (6 septembrie 2025)
21. Cum să folosești Chat-GPT în Educație — (30 august 2025)
22. Radio Vacanța prezintă: Teatru la malul mării — (24 august 2025)
23. Domnu', nu deranjați adevărul! — (20 august 2025)
24. Teatrul datoriei — (12 august 2025)
25. Marița și Revoluția Morală — (6 august 2025)
26. Brotherhood of the Gods and the Shadow Government — (4 august 2025)
27. Banul electronic invizibil — (31 iulie 2025)
28. Povești de adormit adulții — (24 iulie 2025)
29. UE, spatele Schengen — (19 iulie 2025)
30. Psihologia resetării zilnice — (14 iulie 2025)
31. De la Cupola de foc la Pustiul alb — (4 iulie 2025)
32. Resetul – Ardealul din Peșteră — (28 iunie 2025)
33. Iranul – Ținta finală — (24 iunie 2025)

34. Geopolitica Imperiului Gazului și a Petrolului Levantin — (19 iunie 2025)
35. Iron Dome – Îngerii nu mai apără — (17 iunie 2025)
36. Trump vs. Musk — (13 iunie 2025)
37. Paradoxul Divin — (10 iunie 2025)
38. Spionul din buzunar. Microfonul tăcut — (6 iunie 2025)
39. Vorbe pentru pereți — (4 iunie 2025)
40. Mult Iubite și Stimat — (2 iunie 2025)
41. Tartaria – Imperiul care a fost (sau nu a fost) — (29 mai 2025)
42. Umbra Ursulei peste România — (28 mai 2025)
43. Tu ești propriul tău manipulator — (21 mai 2025)
44. Contractele Imperiului — (19 mai 2025)
45. Arta Nunții Perfecte — (16 mai 2025)
46. Frăția Zeilor și Guvernul Umbrei Mondiale — (14 mai 2025)
47. Conștiința Captivă – Vol. I — (10 mai 2025)
48. Conștiința Captivă – Vol. II — (10 mai 2025)
49. Conștiința Captivă – Vol. III — (10 mai 2025)
50. Biblia Neagră a Democrației — (7 mai 2025)
51. Cânepa – Marea conspirație verde — (5 mai 2025)
52. Minți otrăvite — (1 mai 2025)
53. Blackout – Apocalipsa invizibilă — (1 mai 2025)
54. Poisoned Minds (versiune în limba engleză) — (1 mai 2025)

Contact: gionipoparoman@gmail.com / contact@free-ebooks.fr

 www.free-ebooks.fr

Conținutul și modul de comandă pentru Edițiile Free, Regular și Premium ale prezentei cărți

Comparație între edițiile Free, Regular și Premium

1. Raport de conținut

Ediția Free

- Include aproximativ 30–35% din lucrarea integrală.
- Oferă cititorului intrarea în universul Dansului Ursului din Munții Bacăului: mitologia ursului carpatin, rădăcinile obiceiului în zona Trotușului, sensul lui ca rit de trecere la sfârșit de an.
- Prezintă concis esența: de ce a apărut obiceiul, ce simbolizează ursul (forță, renaștere, protecție), cum arată structura ritualului de Anul Nou și ce rol joacă satul, ceata și comunitatea în păstrarea tradiției.
- Este ediția potrivită pentru cititorii care vor o privire clară asupra fenomenului: ce este Dansul Ursului, unde se practică, ce are

unic zona Trotușului și de ce acest obicei a devenit un simbol identitar pentru județul Bacău și pentru iarna românească.

Ediția Regular

- Conține aproximativ 70% din lucrarea integrală.
- Extinde substanțial toate dimensiunile: mitologia ursului la geto-daci, sinteza dintre credințe păgâne și creștinism, istoria obiceiului în Valea Trotușului, ierarhia cetei, confecționarea blănurilor, dinamica socială a satului și transformările din epoca modernă și comunistă.
- Include majoritatea capitolelor despre: ursul în mitologia carpatină, obârșiile păgâne și sincretismele creștine, rădăcinile obiceiului în zona Trotușului, transformările din secolul XX, memoria orală și transmiterea tradiției, rolul festivalului de la Comănești și drumul către recunoașterea patrimonială.
- Explică de ce comunitățile de pe Valea Trotușului au legat identitatea lor de acest obicei; cum se formează ceata, cum se transmite dansul de la bătrâni la tineri, de ce blana de urs a ajuns să cântărească zeci de kilograme și cum a reușit ritualul să supraviețuiască propagandei, turismului și comercializării.

– Este ediția destinată cititorului care caută profunzime antropologică, istorică și simbolică într-un fenomen unic al iernii românești.

Ediția Premium

– Adaugă secțiuni extinse și complet noi, disponibile exclusiv aici:

– „*Etnografia regională a Dansului Ursului în Valea Troțușului și în celelalte zone ale Moldovei*”;

– „*Cultul ursului în spațiul european: paralele cu mamuthones, kukeri și alte rituri zoomorfe*”;

– „*Dansul Ursului în epoca digitală: festival, mass-media, turism, branding cultural și risc de kitsch*”;

– „*Dosare de patrimoniu: de la inițiative locale la perspectiva includerii pe lista UNESCO*”;

– „*Dansul Ursului ca laborator educațional și resursă de identitate pentru noile generații*”.

– Este ediția creată pentru cititorul care dorește viziunea completă: un tablou integral al ursului în mit, în sat, în oraș, în festival, în diaspora și în arhitectura mai largă a patrimoniului imaterial românesc.

2. De ce există aceste trei ediții

– **Free** – pentru cititorul curios, care vrea să înțeleagă rapid ce este Dansul Ursului, de ce s-a născut în Munții Bacăului și ce rol are el în ritualul trecerii dintre ani.

– **Regular** – pentru cititorul interesat de mecanismele culturale: mitologie, ritual, structură de ceață, memorie orală, transformări istorice, relația dintre sat, oraș și festival.

– **Premium** – pentru cititorul care dorește o „carte-laborator”: antropologie, etnografie, simbolism, istorie culturală, politici de patrimoniu, analiză comparată cu alte rituri europene și lectură completă a dosarului identitar „*Ursul din Munții Bacăului*”.

3. De ce să treci de la Free la Regular

Ediția Free oferă o imagine de ansamblu:

- ce este Dansul Ursului,
- unde se joacă,
- ce semnificație are pentru comunitățile din Valea Troțușului,
- de ce ursul nu e doar „*maskă de iarnă*”, ci un simbol al forței și renașterii.

Ediția Regular merge mult mai adânc:

- explică mecanismele ritualului: moartea și renașterea ursului, rolul tobei, al lanțurilor și al clopotelor;

- analizează ursul ca animal totemic și ca figură de frontieră între păgân și creștin;
 - arată cum se organizează ceata, cum se construiesc blănurile, cum se transmit regulile și ierarhiile;
 - descrie relația dintre sat și festival, dintre obiceiul autentic de noapte și spectacolul public de zi.
- Trecerea este una de profunzime:
- de la „*ce este Dansul Ursului*” la „*cum funcționează el în mentalitatea și viața comunității*”;
 - de la simpla descriere la interpretare antropologică și istorică;
 - de la observarea ritualului la înțelegerea rolului său de scut cultural și identitar pentru Valea Troțușului.

4. De ce să alegi Premium

Ediția Premium este lucrarea totală.

Un atlas complet al Dansului Ursului ca fenomen mitologic, ritualic, comunitar, mediatic și patrimonial.

Include interpretări și capitole care nu apar în celelalte ediții:

- „*Ursul ca strămoș simbolic și judecător cosmic în mitologia carpatină*”;
- „*Valea Troțușului – matricea Dansului Ursului: geografie, memorie, identitate*”;

– „Festivalul Ursului de la Comănești: între autentic, spectacol și brand regional”;

– „Braconaj, blănuri, kitsch și comerț: riscurile profanării unui ritual sacru”;

– „Cete, generații și pedagogie orală: cum formează Dansul Ursului caractere și comunități”;

– „De la satul montan la patrimoniul umanității: scenarii pentru Dosarul de Patrimoniu”.

Este ediția pentru cititorul matur cultural și spiritual, care dorește acces la întregul sistem simbolic al ursului: de la peșterile preistorice și legendele dacice, până la festivalul de iarnă transmis în direct pe internet și discutat în rapoarte culturale, proiecte educaționale și strategii de turism.

5. Piramidă vizuală comparativă

– **Free (≈35%)** – nivel introductiv: originea Dansului Ursului, simbolul ursului, structura de bază a ritualului, rolul Valea Trotușului în păstrarea obiceiului.

– **Regular (≈70%)** – nivel intermediar: mitologie, sincretisme păgâno-creștine, istorie regională, comunitate și ierarhie, transformări moderne și comuniste, festivaluri, primele demersuri patrimoniale.

– **Premium (100%)** – nivel avansat: sinteză integrală, analiză extinsă, comparații internaționale, dosar de patrimoniu, proiecte educaționale și turistice, reflecții despre identitate, memorie și viitorul Dansului Ursului.

6. Recomandarea clară

– **Free** – pentru curioși, pentru cei care vor să cunoască repede povestea ursului din Munții Bacăului și să înțeleagă de ce acest obicei a ajuns celebru.

– **Regular** – pentru cei care caută profunzime: vor să înțeleagă cum se construiește o ceată, cum lucrează memoria orală, cum s-a transformat obiceiul sub presiunea orașului, a comunismului și a turismului.

– **Premium** – pentru cititorul care dorește înțelegerea completă a dosarului de patrimoniu „*Dansul Ursului*”: local, regional, național și universal.

Cele trei ediții formează un drum:

– **Free** te informează.

– **Regular** te clarifică.

– **Premium** te inițiază în logica profundă a ritualului și în anatomia identitară a Munților Bacăului.

7. Cum comanzi edițiile Regular și Premium

Pentru această carte, comanda edițiilor cu plată urmează aceeași logică simplă și directă ca la celelalte volume din colecție:

I. Ediția REGULAR – DANSUL URSULUI

– Format: PDF protejat, cu parolă unică de acces.

– Plata se face în contul IBAN:

RO64CECEB00008RON2520876

(Titular: Popa-Roman Gioni)

– Mențiune plată:

„c/v *EDIȚIA REGULAR – DANSUL URSULUI*”

– După efectuarea plății, trimite dovada (poză/scan după ordinul de plată sau confirmarea de la bancă) la:

gionipoparoman@gmail.com

– Include în email: numele complet, adresa de e-mail la care dorești să primești cartea, un număr de telefon de contact (pentru eventuale clarificări tehnice).

– Vei primi Ediția REGULAR în format PDF protejat + parola ta unică de descărcare și deschidere.

– Detaliile de preț pentru ediția REGULAR vor fi anunțate oficial pe www.free-ebooks.fr și în grupul de Facebook *FREE EBOOKS* la momentul lansării.

II. Ediția PREMIUM – DANSUL URSULUI

– Format: PDF integral (text complet + anexe + secțiunile exclusive) + parolă unică de deblocare.

– Plata se face în același cont IBAN:

RO64CECEB00008RON2520876

– Mențiune plată:

„c/v *EDIȚIA PREMIUM – DANSUL URSULUI*”

– Trimite dovada plății la:

gionipoparoman@gmail.com

– Include în email: numele complet, adresa de e-mail, numărul de telefon.

– Vei primi Ediția PREMIUM (PDF integral + parolă unică).

– Detaliile de preț pentru ediția PREMIUM vor fi, la rândul lor, comunicate transparent pe www.free-ebooks.fr și în grupul *FREE EBOOKS*, împreună cu eventualele bonusuri editoriale (actualizări, suplimente, versiuni viitoare).

8.Mesaj către cititor

Cartea de față nu este doar o descriere a unui obicei spectaculos de iarnă.

Este un dosar de patrimoniu viu al unui județ, al unei văi și al unei țări.

Dansul Ursului din Munții Bacăului înseamnă:

- glasul unui munte care nu vrea să tacă;
- memoria unei comunități care a refuzat să-și piardă rădăcinile;
- întâlnirea dintre mit, istorie, credință și viața de zi cu zi.

În nopțile de iarnă, când tobele răsună, blănurile se mișcă, iar urșii coboară pe bulevardele orașelor și pe ulițele satelor, nu se joacă doar un rol: se repetă un pact vechi între om și natură.

Ursul cade și se ridică, anul vechi moare și anul nou se naște, frica se transformă în curaj, iar zgomotul devine rugăciune colectivă.

Înțelegerea Dansului Ursului înseamnă recuperarea unei lumi:

- o lume a comunităților care știau că fără ritual nu există continuitate;
- o lume în care bătrânii nu erau „*arhivă inutilă*”, ci gardieni ai memoriei;
- o lume în care tinerii învățau nu din manual, ci din blană, din pas, din bătaia de tobă;
- o lume în care satul nu își vindea sufletul pe orice preț, ci își negocia cu grijă demnitatea.

Ediția Regular îți dă structura: tabloul clar al originii, evoluției și funcției sociale a Dansului Ursului.

Ediția Premium îți dă sensul total: îți arată cum acest obicei leagă preistoria de prezent, pădurea de scenă, satul de festival, omul de propriul său instinct de renaștere.

În cele din urmă, Dansul Ursului te învață un adevăr vechi, care depășește folclorul:

- forța nu este doar în mușchi, ci în memorie;
- protecția nu vine doar din legi și dosare, ci din ritualurile pe care alegem să le păstrăm vii;
- iar identitatea nu se proclamă, se dansează – iarnă de iarnă, pas cu pas, sub aceeași blană grea, în același munte care refuză să uite.

DREPTURI DE AUTOR ȘI DECLARAȚIE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Lucrarea „DANSUL URSULUI – Dosar de Patrimoniu. Tradiție, Magie și Oameni. Povestea Ursului din Munții Bacăului” (Hemeiș – 2025) este o operă originală, protejată integral de legislația națională și internațională privind dreptul de autor și drepturile conexe, în conformitate cu *Legea nr. 8/1996*, Codul penal al României, *Convenția de la Berna*, Convenția Universală privind Dreptul de Autor, *Directiva (UE) 2019/790* a Parlamentului European și a Consiliului, precum și toate tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

Drepturi exclusive

Toate drepturile morale și patrimoniale asupra conținutului acestei lucrări – titlu, subtitluri, arhitectură editorială, structură tematică, descrieri etnografice, analize antropologice, interpretări simbolice, secțiuni despre cultul ursului, prezentări istorice, sinteze OSINT, reconstituiri ale tradiției de pe Valea Troțușului, studii despre ceată, ritual, blănuri, tobe, ierarhii și procesul de patrimonializare – aparțin *exclusiv autorilor: Dr. Gioni Popa-Roman și Fulga-Florina Popa-Roman*.

Este *strict interzisă*, fără acordul prealabil scris al autorilor, orice formă de: reproducere integrală sau parțială; copiere, multiplicare, tipărire, arhivare digitală sau fizică; distribuire, comercializare sau vânzare sub orice formă; transmitere sau retransmitere electronică (site-uri, platforme sociale, grupuri, e-mail); adaptare, modificare, traducere, creare de opere derivate; utilizare în scopuri editoriale, instituționale, academice, educaționale, culturale sau mediatice fără licență expresă.

Orice încălcare atrage răspunderea civilă și penală conform legislației aplicabile. Este interzisă, de asemenea, utilizarea conținutului în: emisiuni TV sau radio, materiale de presă, cursuri universitare sau didactice, conferințe ori proiecte media, fără aprobarea expresă a autorilor.

Notă privind citarea

Sunt permise doar *citate scurte*, strict în limitele uzanței legale, exclusiv în scopuri precum: analiză critică, cercetare științifică, informare publică, dezbateri culturale sau utilizare educațională necomercială. Citarea trebuie să includă *menționarea completă și corectă a sursei*: titlul lucrării, autorii, anul, ediția și linkul oficial: 📖 www.free-ebooks.fr

Orice reproducere extinsă, traducere, adaptare, prelucrare sau includere în lucrări academice ori editoriale necesită licențiere expresă și acordul scris al autorilor.

Marcă intelectuală protejată

Lucrarea face parte din inițiativa editorială independentă a autorilor, în cadrul colecției FREE EBOOKS, marcă intelectuală protejată.

Titlul colecției, structura editorială integrată, metodologia interdisciplinară (etnografică, antropologică, culturală, simbolică, literară, teologică și psihologică) constituie proprietate intelectuală protejată conform legislației române și europene.

Cartea aparține, totodată, seriei tematice „*Cronicle sacre ale iernii românești*”, proiect editorial care documentează și interpretează tradițiile sacre, ritualurile, simbolurile și arhitectura identitară a iernii în spațiul românesc, inclusiv ritualurile ursului, renașterea simbolică, ritmurile tobei și dinamica cetei.

Declarație de responsabilitate

Lucrarea reprezintă o operă de autor cu caracter științifico-literar, antropologic, etnografic, cultural și simbolic.

Toate interpretările referitoare la: cultul ursului în tradiția carpatină, Dansul Ursului ca ritual de trecere, rolul tobei, al cetei și al blănurilor în structura ritualică, funcțiile comunitare ale zgomotului, tăcerii și renașterii simbolice, procesul de supraviețuire mentală și culturală a comunităților troțușene, aparțin exclusiv autorilor și constituie exercițiu legitim al libertății de creație și analiză, în limitele legii.

Interpretările culturale, istorice, simbolice și etnografice reflectă viziunea autorilor și nu substituie pozițiile oficiale ale instituțiilor culturale, academice sau administrative menționate în text.

Orice preluare, comentariu, utilizare sau integrare a ideilor din această lucrare în discursul public ori academic se face **pe propria răspundere** a utilizatorului, cu respectarea normelor legale, morale și deontologice.

Contact autori

Pentru acorduri de publicare, colaborări academice sau editoriale, licențiere de conținut, utilizare oficială a textelor, solicitări de citare sau confirmarea plăților pentru edițiile Regular și Premium, vă rugăm să contactați autorii:

gionipoparoman@gmail.com / contact@free-ebooks.fr

🌐 www.free-ebooks.fr